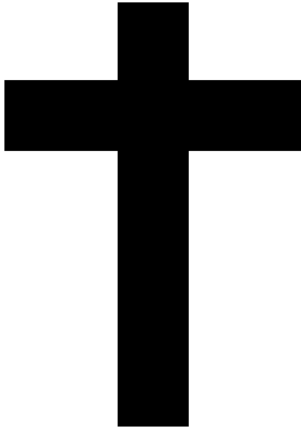

Gava NT

Guduf-Gava: Gava NT (New Testament) of Nigeria

Gava NT

Guduf-Gava: Gava NT (New Testament) of Nigeria

copyright © 2024 The Seed Company

Language: (Guduf-Gava)

Contributor: Luke Initiative for Scripture Translation

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 2 May 2025
c5714267-3149-5dc1-bdf8-ddc43a5cf0fe

Contents

Mat	1

Lav Zədanə a vinzdga Mat Farsa kwar lav

Kadkad na, Mat kə vinzdgan. Dəge tuku dakhana in kwarne, Dadzikan kə bədu. Nenan kə dadakli chaw khadam ai dūda tlər sar kə nəga kə fur Yasu. Ən kadkad Markus zə Luk, ən dakhə də tlərna dakhə sare Lawi ud. Ən vəgakhe a dal, a təga Yazhigəl ad lanji, diwa vak tlayangakh, kə bəla bəla də Kristu da vak Yakhudakh. Kristu dadake a ghitsa vanan, dadake da saks da man wuliwa tləks. A vinzdəga Mat a dina kə kadkad kə sukwatkh sar Yakhudakh. Kə əmdla kwarne, Yasu zər Nazərat, in Kristu, dadak kat. Tsuguna kə əmdlada wakhada gida sar kə tləksa Yazhigəl. A tsukwanan ad ghər kə mədlada dule a righanəf Yasu ad vinzdakhe ən kadkad mughur lanji ai ən kwar lavən təghər kə Kristu, dadak man tləks. Ina kə kadkad matla lave ən təbkə mughura lanji zə wilwa lanji wirva kə righada hihisar kə lav tlayang.

Madəv kur tugwado tugwa ad kadkadən, tsənam tsəna ad lav Mat chuwa daf. Yasu in Kristu, Shik ən təghər kə shikakh, zə Dadzikan ya dadzikanakh. Dəgakhana daghan kə əmdlanan kwarne, zər Yazhigəl Yasu. Ghəmar tsuguna, khayanəf kiya m kə dabadab, wirva Dadzikan mara zə dad kat.

Detla na kə lav

Farsa gida Yasu zə mantlər sar (1:1-4:25)

Kwardu lav Yazhigəl ən tə ghu6 (5:1-7:29)

Tsagdutsaga daghanghan, Jakvakh, zə daya dzanakakh (8:1-18:35)

Degal da Wurshalim zə mbasa bəl magi (19:1-23:39)

Lav tlayangakh ən təghər kə dəgakhe da dzoghər dzəg (24:1-25:20)

Əmtsa Yasu zə tsiya sar (26:1-28:20)

Ndazhazhana kə tugwa mbərt Yasu

(Luk 3:23-38)

¹ Ina ndazhazhana kə tugwa mbərt Yasu Kristu, zər Dod, zər Brakhim.

² Brakhim kə yiga Ishaku,

Ishaku kə yiga Yakub,

Yakub kə yiga Yakhud zə zarbabakh sar,

³ Yakhud kə yiga Perez zə Zera ai yiga Tamar,

Perez kə yiga Khezron,

Khezron kə yiga Ram,

⁴ Ram kə yiga Aminadab,

Aminadab kə yiga Nakhshon,

Nakhshon kə yiga Salmon,

⁵ Salmon kə yiga Boaz, bab sara Rakhab,

Boaz kə yiga Obed bab sara Rutl,

Obed kə yiga Yese,

⁶ Yese kə yiga Dod shik.

Dod kə yiga Sulemanu ai yiga nus Uri.

⁷ Sulemanu kə yiga Rekhobom,

Rekhobom kə yiga Abij.

Abij kə yiga Asa,

⁸ As kə yiga Jekhoshafat.

Jekhoshafat kə yiga Joram,
Joram kə yiga Uzi.

⁹ Uzi kə yiga Jotlam,
Jotlam kə yiga Ahaz.
Ahaz kə yiga Khezikay,

¹⁰ Khezikay kə yiga Manas.
Manas kə yiga Amon,
Amon kə yiga Yosi.

¹¹ Yosi kə yiga Yekoni, zə zarbabakh sar ən tə sarte tsa khutsalud udakh
ya Yakhud da man və6 ən Khay ya Babil.

¹² Ən tə khal kə 6ətral 6a tsud da khaya Babil.

Ka yiga Yekoni ad Sheyaltiyal.
Sheyaltiyal kə yiga Zerobabel,

¹³ Zerobabel kə yiga Abikhud.
Abikhud kə yiga Eliyakim.

Eliyakim kə yiga Azor,

¹⁴ Azor kə yiga Zadok,
Zadok kə yiga Akim,
Akim kə yiga Eliyud

¹⁵ Eliyud kə yiga Eliyazar,
Eliyazar kə yiga Matan,
Matan kə yiga Yakub,

¹⁶ Yakub kə yiga Yusuvu zil Maryam, Maryam tsuguna ka yigan ad Yasu
ai dakhud də Kristu.

¹⁷ Tsiyif ənt Brakhim kakh da tə Dod, a nala kə kəlgwidz klatəm ufađ. Tsiyif
ən tə Dod, tsa kəlgwidz klatəm ufađ ən sarte a dzətrarud ak Izrailakh da man
və6 ən Babil. Tsiyif ən tə sarte tsən manud və6 ən Babil da tə sarte yigdud
Kristu tsa kəlgwidz klatəm ufađ.

Yig Yasu Kristu (Luk 2:1-7)

¹⁸ Auna ɖule a yigdud Yasu Kristu. Ən sarta səb Maryam bab Yasu kə Jisav,
kəda ngudatra səba tsuda, ka dzoghər khud tsin tə ɖəva də ndzəda Sədikw
Chuwadadan.

¹⁹ Jambu sar Jisava ud charan, nagh ba də kədara zhiru ən tatak udakh bi.
Ka dayanan ad ghər kə təkaghera tsitar bəghanyan.

²⁰ Madvin ən ɖaya ghəra, dzagwdlam əmdlawala zərbəla Yazhigəl tsin ən
suwan. Niya tsin, “Jisav zər Dod, a ɖuwa gəɖza kə zə6 Maryam kə nəga kə
nusagh, wirva khudsarna a sa təɖəva də ndzəda Sidikw Chuwadadan.

²¹ Da yigayiga də zər ɖəɖungw, da barva bəg kha ɖakha Yasu. Wirva in da
kat yakhtar ən khaipakh tar.”

²² Daghan ina a dzoghər kə righada ɖəge a kwarga Dadzikan tə ɖəva də
tlayang kwarne,

²³ “Da dləgh khud dughmbəl, da yiga yiga ad zer. Ka da barva ɖakhud
Manuwel.” ɖəge tuku Manuwel na in kwarne “Dagha kənda zə Yazhigəl.”

²⁴ Tsiyif kə Yusuvu ən khara, ka gatars kə lave a kwararkhe zərbəla
Yazhigəl. Yusuvu tsuguna ka 6əf ad Maryam kə nəga kə nus sar.

²⁵ A khənarghər bi, ba yiga tsin zər sar. Ka barva Yusuvu ad ɖakha Yasu.

2

Ghulabakhe saro ən mbərt kəs

¹ A yava Yasu ən kəs ya Baitalkhami ən əntla khay ya Yakhudi ən kwarga shik Khiridus. Ən tə yanən kə sart, ka sosəg kə li tsatsəg ən təghər kə kwadladlakħ səgo ən mbərt kəs, da wurshalim. Ka ndida tsitar

² kwarne, “Ən vara fitl na yavan ai da nəga kə shik Yakhudakh ni? Wirva a nəgha tsəkənda kwadladl sar səgo ən mbərt kəs, wirva yana a so da dabadaba kənd.”

³ Tsəna kə Khiridus Shik ad yan, ka tsiyif məkən sar zəva udakh dagħan ən Wurshalim.

⁴ Ka dzakħanəf ad zik zikan na kə zil kəsakh, zə li tsagdu ndzikħa ndzikħ Mus. Ka ndidatərwal ad vake da yigdud Kristu.

⁵ Ka nəv itar tsin, “Ən kəs ya Baitalkhami, ən əntla khay ya Yakhudi. Wirva a vindzga ndək yan tlayangen ad dəge a kwarga Yazhigəl kwarne,

⁶ “‘Għəra tsugun Baitalkhami əntla khay ya Yakhud,

Khədikan bakhən li man tləkəs ən Yakhud bi;

Wirva da səgawal ən təb tsəkur dadake da man tləkəs,

Dadake da zighw udakħar ya Israil.’ ”

⁷ Ka dakhga Khiridus ad li tsatsəgen bəghanyan, ki nəghda tsatsəg tsin ad sarte tsa əmdlawala kwadladlen.

⁸ Ka bəlatəral dəgal da Baitalkhami, ka ni, “Dam da nəghamako ndəghər nəgh ad fitlen* dussa nikur. Da tlargħər kur, ka kwara ke kur ki dəgal kə ghərər da dabadab.”

⁹ Udzala tsitar ən tsən lav shika, ka dal itar. Kwadladle tsa nəgha itar ən mbərtə kəsəna ən tə vuk tar. Ka gatars gata tsitar tləm sa tsin da təghər kə vake də fitlen.

¹⁰ Nəgha tsitar ad kwadladlen ka righəf itar də khwadəga char.

¹¹ Da tsitar da məghen, ka nəgha tsitar fitlen zə Maryam bab sar, kalga itar juguv ən tə vuksar, ka dabanəf itar. Ka vadana itar mbəl jiladakh tar ka bara itar ad dawan zə tərshin dīz ai manavadal səgawal ən uf ai dakhdud frankinsens, zə ai dakhud Mir ən tlerna uf.

¹² Ka gwiyağħ itar ən tə tlərna dūl da kəstar, wirva tsa təkhatəranud ən suwan kwarne, a dūwa itar gwiya daks da vak Khiridus.

A khwayal Yusuvu zə Maryam də fitlen da Masar

¹³ Ən tə khal kə daldəg tsitar, ka tlargħər zərbəla Yazhigəl kə Yusuvu ən suwan, avin, “Tsiya, zəba ad fitl na zə bab sar khwaya dəgal da Masar. Gidam gidən vin kwa kwara kurkhai ka saks, wirva da gatagata Khiridus ad zərna kə kədakəd.”

¹⁴ Ka tsiyəf Yusuvu bəf ad fitlen zə babsar kəvid, ka dal da khay Masar.

¹⁵ Ka nndzəgan ən vin da tə sarte a əmtsəga Khiridus. Ina kə digit a dzaughər ki zəda righada dəge a kwarga Dadzikan ən tə dəva də ghay tlayangen kwarne, “A dakhadəghər ən Masar ka zərər.”

¹⁶ Katlga kə Khiridus kwarne raja khargħəra liye tsa digit ən təghər kə kwadladlen, ka ngudərəv tsin char. Ka bəlanəf ad udakh kə khadzga dəghwa zər dədungw ən Baitalkhami zai ən gədzar kəsakhe təvəgh, tsiyif ən tə vəg mits da tə vunj, kalkala sarte tsa kwararkhai li tsatsəgen ən tə ghər kə zərən.

¹⁷ A righif lave tsa kwarga Irimi tlayang;

¹⁸ “Ka tsəna tsəna tsud ad kwind ən dləgh tsits.

* 2:8 Fitla nəvuda in Zər vunj

Kwinda tuwa ziwaziw,
Rakhil ən tuwa wirva zarsar.
A piyarwala kitlandagh rəv.
Wirva a ruga zar sar.”

A bəf Yusuvu ud Maryam ze Fitlen kə Saks ən Masar da Nazarat

¹⁹ Təkhəl kə əmtsa Khiridus, ka tlarghər zərbəla Yazhigəl kə Yusuvu ən suwan ən Masar

²⁰ ni, “Tsiya bəf 6a də fitlən zə bab sar gwiya daks da Izrail, wirva liye gat kəf fitl na a ruwargan.”

²¹ Ka tsiyif, bəf ad fitlen zə babsar ka gwiya da khay ya Izrail.

²² Ai tsəna tsin kwarne zər Khiridus, ai dakhdu Arkilayus kə chauga tləksa dad sar, ən man tləks ən khay ya Yakhudi, ka gədzə tsin dəgal da vinen. Wirva tsa təkhatəranud ən suwana, ka khutsval da əntla khaya Galili.

²³ Ka dal da gidən tlərna kəsən ən dakhdu də Nazarat. “Ki righada dəge tsa kwarga tlayang kwarne, Zərna da dakhda də zil Nazarat ud.”

3

*Kwardu lav Yazhigəl kə Yukhan dadak paraud
(Markus 1:1-8; Luk 3:1-18; Yukhan 1:19-28)*

¹ Ən tə yanən kə sart, a sawal Yukhan dadak para ud da kwardu lav Yazhigəl ən təghal əntla khay ya Yakhudi.

² Ni, “Pəlam pəla ghər, wirva tləksa Yazhigəla a khərzgan.”

³ Tsa Yukhan dadake tsən kwara Ishay tlayang ad laven təghər tsin kwarne, “Kwinda ud ən tləkh ən təghal kwarne, “Dikamarna dūl kə Dadzikan, Andz ger nəv dūlsar.”

⁴ Gabage taləm Yukhan na a manava də guj tləgwam. Ngudən sambal ən tə khukw tsin. Dəg zuwa sara tsəvakwa zə mam təghal.

⁵ Təkəna udakh ya Wurshalim zə əntla Yakhudi daghan, zə daghan əntla khay zagħ Urdun, ka sakhgawal itar da vaksar,

⁶ ka kwarakh khaipakhtar itar, ka paratəra para tsin ən zagħ Urdun.

⁷ Ai vazga kə Yukhan ad Farisakh zə Sadukiyakh zikən səgawal da vaksar kə paratərapar, ka niya tsitar, “Kur zar ya pushakh. War kə khidakurf kə ngikh kuba rəvakhud Yazhigəl nən saksi?

⁸ Manam gide da əmdla kwarne a palga kur ghər ən khaipakhur.

⁹ Dzamam ba ən khudur kwarne, “Dədənda Brakhim bi,” Ən təkha kura təkha kə. Təkha Yazhigəl kə vərđarkhai zara kə Brakhim səgawal ən kurakhan.

¹⁰ Audzalud ən bars khil kə mbərt uf. Itsera kə ufe kwal yig zar charan ka əntlarsud kədaghud da kar.

¹¹ “Ni ka ən para kura də yu kə, kə mətłada kwarne a palga kur ghər, ude ndanga təghər tsəka da saks ən tə khal tsək, ude itsa kimbak sar təkħ ba ka kə 6anəf bi. In da para kuran də Sədikw Chuwadadan, zə kar tsugun.

¹² Khutan ad kwat kava sar, kə kav khi sar ən tə ghwuzay, ka dzanəf ad khi, dīdagħ ən kuvur sar, ka ndəghanan ad tlıtl də kare kwal təkha tsud kə kədgan.”

Para Yasu

¹³ Ən tə khalak yan ka sagħa Yasu ən Galili, da vak Yukhan kə parapara tsud ən zagħa Urdun.

¹⁴ Tsən na Yukhan ad gadlara gadl. Ka niya tsin, “Ka tsən nagħa paraka para tsəkha ka kha kə sagħa da vakara?”

¹⁵ Ka ngawarkhai Yasu kwarne, “nalnəgin ndək yan, wirva ndək yan khwaran kə righada dəge ən naghə Yazhigəl.” Khal kə yana ka khayanəf Yukhan.

¹⁶ Ən tə khal kə Parandal tsud Yasu, madvin ən səgawal ən yu, təvin təvina ka ngurəf garazhigəl, ka nəghan ad sədikw Yazhigəl ən səgadagh ndək kakur, sodagh da təghər tsin.

¹⁷ Ka tsənud lava səgadagh ən gharazhigəl kwarne, “Ina zərare ən waya kə, ən tsən zədə sar ka char.”

4

A kurana wurdu ad Yasu

¹ Ka fiwandal Sədikw Chuwadadan ad Yasu da təghal kə kurakura kə wurdu.

² A zəbga Yasu ad ndəl khəna kul ufađ vīda zə fatsi. Kə khala ka ndzikənəf way.

³ Ka sa wurdu niya tsin, “Da zər Yazhigəl kha, kwarara kwara kə kurakhan nalnəg itar kə dæg zu.”

⁴ Ka ngawarkhe Yasu kwarne, “Vindzan ən kađkad Yazhigəl kwarne, ‘Uk ən safən tə dæg zuwa kitakul bud bi, khekwa də itsera kə lave ən səgawal ən ghay kə Yazhigəl.’ ”

⁵ Ka 6ala wurdu da dləmdla kəs Chuwadadan ən Wurshalim, ka 6o6a tsin da tə ghər kə bedem fəta Yazhigəl.

⁶ Niya tsin, “Da zər Yazhigəl kha,” ghədzəvdagh ghədzəva dæg dagh da khay, wirva vindzan kwarne, “‘Da batra bəg Yazhigəl ad ndzədə kə zar6əlakh sar kə kat kha kat.

Ka da chau kha chawa itar də dəv tar.
Khek kədkhe kə kur ən tə sig.’ ”

⁷ Ka nəv Yasu tsin, “Vindzan tsugun kwarne, ‘Kura ba də Dad zikan Yazhigəla bi.’ ”

⁸ Ka gwidən wurdu ad 6o6a dəgo da tə tsə6an na kə ghay ghu6, ka mədlaran ad tləksakh lard zə zika khwara sar daghan.

⁹ Ka niya tsin, “Da kəla ke kha juguv dāba ke kh. Daghan dəgakhana da bakha bəg kə.”

¹⁰ Ka nəv Yasu tsin, Tsiya dəgal ən van kha shatan, wirva vindzan kwarne, “‘Dabadaba Dad zikan Yazhigəlakh, tsuguna in kitakul da manara kha tlər.’ ”

¹¹ Khalak yana ka dūwars wurdu, ka səgdagh kə zar6əlakh Yazhigəl da nəgharu nəgh.

A farsa Yasu ad tlər sar ən Galili (Markus 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Tsəna kə Yasu kwarne a viyava Yukhan da sal, ka tsiya tsin dəgal da Nazarat ən Galili.

¹³ Ka dūwars ad Nazarat, dal da gidən Kafarnakhum, ai təvai ən tuk dələn ən tə ghala əntla khaya Zəbulun zə Naftali.

¹⁴ Ki da righada lave kwarga Yazhigəl ən tə dəva də Ishay tlayang kwarne,

¹⁵ “Əntla khay mbərt Zəbulun, zə dæg Naftali ən Galili.

Ən tə dūl dəlva Madateri, tangw da tə əntla khay zagha Urdun,
Galili vake ən gidda liye kwal Yakhudakh.

¹⁶ Liye ən gidən gurtl.

Nəgha tsitar kəs khədəf char.

Liye gidən kəs sədikw fayam əmtsa.

A mædlawala khedafa kes da vak tar.”

¹⁷ Tsif tɔ yanɛn kɔ sart, a farsa Yasu ad kwardu lav Yazhigɛl, ɛn kwar kwarne, “Pɛlam pɛla ghɛr, wirva tlɛksa Yazhigɛl a khɛrzɛgan.”

A dakhga Yasu ad li vay kilf ud ufad

(Markus 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Madɛv Yasu ɛn dɛgal ɛn tɔ kalam dɛlva Galili ma, ka nɛghanɛgha tsin zarbabakh mits, Simane dakhud dɛ Bitrus zɛ zer bab sar Ndros. ɛn dɛy sika vay kilf itar da dɛlv, wirva li vay kilf itar.

¹⁹ Ka nɛv Yasu tsitar, “Gatamakɛs gat, da nakurar nɛg ka kɔ li khutsado ud ndɛkve ɛn vaya kur kilf.”

²⁰ Tɛvin tɛvina ka dɛwars itar ad sikakh tar, ka gatars itar.

²¹ Din ɛn zu vuk dɛ dɛga, ka nɛghan ad yakhaya kɔ zarbabakh mits tsugun, ai Yakub zɛr Zabadi zɛ zer bab sar Yukhan. ɛn peryu itar zɛ dad tar Zabadi, ɛn dika sikakh tar itar. Ka dakh tɛrkhai.

²² Tɛvin tɛvina ka dɛda itar peryu tar zɛ dad tar, ka gatars itar.

A mɛlaru Yasu kɔ udakh zikɛn

(Luk 6:17-19)

²³ A gwayafkhai Yasu ɛn kɛs Galili daghan, ɛn tsagakhdɛ lav Yazhigɛl ɛn gud dzakhav Yakhudakh. Ka kwardu lav zɛdɛn tɛghɛr kɔ tlɛksa yazhigɛl. ɛn mbakha itsera kɔ khulf kuz, zɛ liye kwal yang kɔ udakh.

²⁴ A tsa tɛ dɛva dɛ yan kɔ tlɛr ud ad Yasu ɛn khay ya Suri daghan. Ka zaɓardo li kwal yang ud zɛ liye ɛn tuk kuzakh sikh sikh sikh zɛ li khɛɓ dlad, zɛ li sɛdikw bɛzan, zɛ liye tlavarghɛr wurdu zɛ li ɛmtsa kalam vɛgh, a mbakhattru daghan.

²⁵ A gatars dzakhava udakh zikɛn sɛgawal ɛn Galili, zɛ ɛntla khaya kɛsakh kɛldɛk, zɛ Wurshalim, zɛ ɛntla khaya Yakhudi, zɛva liye ɛn ghɛdzɛva zagha Urdun.

5

A kwardu Yasu ad lav Yazhigɛl ɛn tɔ ghuɓ

¹ Vazga kɔ Yasu a dzafkhai udakh zikɛn, do da tɔ gil, ka nndzɛgan. Ka saks kɔ furakh sar da vak sar,

² ka farsa tsagatɛra lava tsin kwarne;

Barkakh

(Luk 6:20-23)

³ A batɛrghɛr Yazhigɛl ad bark kɔ liye ɛn tsa khɛtsala khɛtsa tar ɛn dɛgakhe ɛn nagha Yazhigɛl,

Wirva tlɛksa gharazhigɛla da dɛg tar.

⁴ Nɛg bark kɔ liye bazan rɛvakhud.

Wirva da kitla tɛra rɛvud.

⁵ Nɛg bark kɔ liye gulandagh ghɛtar,

Da wurawura itar ad dɛgakhe manga Yazhigɛl ad lanji sar.

⁶ Nɛg bark kɔ liye way man dɛgakhe ɛn nagha Yazhigɛl.

Wirva da bagha tɛra bagh.

⁷ Nɛg bark kɔ liye mɛdla kwidkwidɛrɛv.

Wirva da mɛdla tɛra mɛdla Yazhigɛl ad kwidkwidɛrɛv.

⁸ Nɛg bark kɔ liye chuwaɗad rɛva tar.

Da nɛghanɛgha itar Yazhigɛl.

⁹ Nɛg bark kɔ liye matla gidɛ khwid.

Da dakh tɛr dɛ zar Yazhigɛl ud.

¹⁰ Næg bark kə liye ən batərud dlad wirvən man dægakhe ən nagha Yazhigəl itar.
Wirva tləksa Yazhigəla dæg tar.

¹¹ Næg bark tsəkur, madəv udakh ən lakh kur lakh, zə bakura dlad, zə ngatla filakh ən teghər tsəkur sikh sikh sikh, wirva li gataks gata kur.

¹² Kwam khwadəg zə panakha rəv char, wirva da gəmadu gəma kur dæg sigur zikən ən ghərazhigəl, wirva a batra ndək yan ud dlad ak tlayangakh Yazhigəl liye tsa soghər chak tēghər tsəkur.

Tləgul zə Khedəd

¹³ Kuram tləgul lard. Da təkaghəra tləgul zə nashnash sar, da wurondəghər ndarud zədə sari? Aghba dla däge ən tukuwin bi akwa diduwud, ghədlapakh gud.

¹⁴ Kuram khedəd lard. Afke dləmdla kəs ai khavən tə bədar ən bəghafəkhai bi.

¹⁵ Na bud ən vədzanəf kara kazaz ka khəmbarghərud gagay bi, akwa bugud ən tə vak ghitsa sar vake da mədlaradin dül kə li məgh khedəd.

¹⁶ Ndək yan tsugun, namal nəg khedəd tsi kə udakh, wirva da nəgha tsitar ad tlər khwarane manakur, da farghərafəg itar kə Dadure ən ghərazhigəl.

Tsagdu tsag ən tə ghər kə nzikha nzikh Mus

¹⁷ Dzamamba kwarne a sodagh da kala ndzikhandzikh Mus zə däge vindzan ən kaḏkad tlayangakh ba ka bi. A so da kala kala ba ka bi, a so kə regharegha kə.

¹⁸ Kadī ən kwara kura kə, akwa mbasu ghərazhighəl zə khay, nga itsa khəḏikana kə lav ai da bəlal ən däge a tsagdu Mus bi, kwa reghanaud itsaud.

¹⁹ Wirva yan daga ude kəlanəm itsa kitakul ən khəḏikan nak ndzikha ndzikha khan, zə tsagardu kə udakh ad kəla ndzikha ndzikha khan, da ḏakha də khəḏikan kə udud ən tləksa Yazhigəl. Ude gatars, ka tsagardu kə udakh tsugun, da ḏakha də zikan kə udud ən tləksa Yazhigəl.

²⁰ Ən kwara kura kwara kə, da malga ba kur liye tsagdu nzikha nzikh Mus zə Farisakh kə kanadi bi, na kur daks da tləksa Yazhigəl tsa ndar bi.

Tsagdutsag ən təghər kə rəvrəv

(Luk 12:57-59)

²¹ Tsəna tsəkur a kwarar khai yud kə dzidzakh mar kwarne, kədam ba safa itsawar bi, itsera kə ude ən kəḏga saf, ka da takara lavud.

²² Ən təkha kura təkha kə, ude nguḏarva rəv kə zər bab sar, ka da takara lavud. Tsugun, ude gəmp kha niya kə zər bab sar, da bəḏud da təvuk li taka lav ya Yakhudakh. Ude ḏakh zər bab sar tsugun də dlag, da kəḏ dagh da kara fay ud.

²³ Wirva yan, dən bədu dæg tsufa khən tə vak sadak, da dzamana kha kwarne nəg däge ən təbur zə zərbaba gh,

²⁴ bəga kha dæg tsufaghen ndan ənt vak sadak. Dæg dəgal ndan da ḏikva zə zər babagh. Khalak yan ka saks kha da bədu dæg tsufaghen.

²⁵ Da kəlgə udan ad juguvagh, kujad ḏikfəkhai kha zin təkur ən təghər kə dæg, kəda tsukwa tsukur ən tə vak takalaven. Da na ba ndək yan bi, ka da matlakha zə dadak takalav, dadak takalava tsuguna ka bəkha da vak del, tsuguna ka nguḏakhai yud ən zaw.

²⁶ Jir ən kwara kha kə, na ba itar da bəlakhs bəla bi, kwa pəlgakha kwaḏ na daghan ai gataksud din.

Tsagdutsag ən təghər kə gwaragwar

²⁷ A tsəna tsəkur a kwaravan kwarne, a duwa man gwaragwar.*

²⁸ Ən kwara kura kwara ka kwarne, ude kəmgə dəg khər, audzal ən manga gwaragwar zin ən rəvakhud sar.

²⁹ Da di dəva kafagh ən bəg khan da man khaip, ndəɖadal ndəɖa tləvarskh. Azəgha bəghal ən tlərna tlepel vəghagh təghər kəddagh dumba vəghagh da kar.

³⁰ Da dəva kafagh ən bəg khan da man khaip, əntlars kha tləvarskh. Azəgha bəghal ən tlərna tlepel vəghakh təghər kəddagh dumba vəghagh da kar.

Tsagdutsag ən təghər kə picha səb

(Mat 19:9; Markus 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ A gwidən ud kwara kwara kwarne, ude təkaghəran zə nus sar, barari bara kadkad təkaghəra tsin.

³² Dəge ən kwara kura ka in kwarne, da təkaghəra udan zə nus sar dən təghər kə khaipa man gwaragwar bin bi, a ba da man gwaragwar. Itsawar ən bu nuse a təkaghəra ze zil sar, gwaragwar ən manin.

Tsagdutsag ən təghər kə wad

³³ Dakhkana a tsəna tsəkur a kwarkhai ud kə dzidzakh mar kwarne, kəla ba də wadə manga kha bi, kwa righanəf kha wadə tsa wadga kha kə Dadzikan.

³⁴ Ai dəge ən kwara kura ka in kwarne wadam ba dikiɖiki bi, itsa də gharazhigəl, wirva vij gida Yazhigəl.

³⁵ Wadam ba də khay tsugun bi, wirva vak bəg siga sar kə Yazhigəl, awana tsad Wurshalim wirva in dləmdla kəs zikan kə shik.

³⁶ Wad ba də ghərakh tsugun bi, wirva təkəh bakha kə nandala guj kitakul kə madakw tsa kə lusan bi.

³⁷ Dəge khwara kə kwara tsəkur in kwarne, ana bi au, da ɖalin sig ən mbiyan a so ən vake da wurdu yan.

Tsagdutsag ən təghər kə pələkava də bəz

(Luk 6:29-30)

³⁸ Tsəna tsəkur a kwarga Yazhigəl kwarne, da chiɖarnakha di kə ud, ka chiɖakhanud diyagh tsəgun. Da lardarkha tliɖ kə ud, ka lakhdalud tliɖa tsəgun.

³⁹ Ai dəge ən kwara kura ka in kwarne, da mana kurkhai udan ad ghaza pələma bi. Da diyakhwal udan ad mekhwpengw ən tə diwa dəva kaf, ka gwiyanəf khad diwa dəva dleɖa tsugun.

⁴⁰ Da kələkhghər udan ad juguv wirva pərdaghval gabagagh, ka bara kha zəva khəɖikana kə gabagagh.

⁴¹ Da njəghakhu dadak ndzəɖan kə dəgal da əntla fətəl kitakul, ka dara dəg kha əntla fətəl mits.

⁴² Da takadga udan ad digit ən vakagh, barakh. Ude a sagh da takad gəmau ən vakagh tsugun, piyardu bi.

Wayamwaya də tləghumura

(Luk 6:27-28,32-36)

⁴³ Tsəna tsəkur a kwarga Yazhigəl kwarne, waya ad tləghərwitəghagh, duda kha dadak dawagh.

⁴⁴ Dəge kwara kura ka in kwarne wayam dadak dawur, mana matəra dəgau kə li bakura dlad.

⁴⁵ Ən tə dəva yan da nəga kur kə zar Dadur ən gharazhigəl, dadake ən bəg fatsi da təvən təghər kə li kalali zə liye kwal kalali, təɖadagh ad yu gharazhigəl tsugun da təghər kə li kanadi zə liye kwal kanadi.

* 5:27 Səgawal 20:14

⁴⁶ Da uk liye ən way kur way ən waya kur, ira kə dəg siga da bakurudi? Itsa liye ən dza khadama, ən mana ndəkyan bakh itara?.

⁴⁷ Da uk zar babakhur ən nəgardi kur, ai, uđa manga kur mal kə yakhayi? Itsa liye kwal tsa Yazhigəla ən mana ndək yan bakh itara?

⁴⁸ Wirva yan reghanyan nəv giđur ndəkve reghan Dadur ən gharazhigəl.

6

Tsagdutsag ən təghər kə budu dəg buti

¹ Tsukwamana ghər, bamaru ba tlər kanadiyur kə di bi. Wirva da manga kur ndək yan, da gəmadu ba kur dəg sigur ən vak Dadur ən gharazhigəl bi.

² Wirva yan, da da bədu dəg buti kh, 6aldu bən ghay bi, ndək ai ən mana mbadīrakh ən gud dzakhav zən tə ɖulakh bi, wirva kə dləba tərə dləba tsud. Ən təkha kura təkha kə, audzala itar ən gəmadu dəg siga tar.

³ Da ka da bədu dəg buti kur kə dadake kwaldin, tsa ba dəva dle6agh ad dəge ən mana dəva kafagh bi.

⁴ Bədu bəgagha nalnəgin 6əghanyan. Dadaghe ən nəgha nəgh ad ɖaga dəge 6əghanyan, da bakha dəg sig.

Tsagdutsag ən təghər kə ɖəgau

(Luk 11:2-4)

⁵ Da da ɖəgawa kur, manam ba ndək mbadīrakh bi, li way ɖəgau ən vak ghits ən gud dzakhava zə tuk ɖul ki nəghatəra nəgha kə udakh. Jir ən kwara kura kə, audzala itar ən gəmadu dəg siga tar.

⁶ Ai da da ɖəgawakh, dəg daks da gud, ka khəɖardu kh. ɖəgawaru ɖəga kə Dadaghe kwal ən nəgha tsud. Dadaghe ən nəgha dəge manud 6əghanyan, da bakha dəg sig.

⁷ Da da ɖəgawa kur, a ɖuwam gwayars kə lava zikən ndək liye kwal tsa Yazhigəl, liye da ghər tsitar ən kurana, da gwayars itar kə lava zikəna, ka da tsənətru tsənud.

⁸ Manam ba ndək itar bi, wirva tsa kə Dadur ad dəge na kur, kəda da takadā takadā tsəkur.

⁹ Auna ɖule da ɖəgauda kur.

Dadməre ən gharazhigəl,
Fərgħər fəgud kə ɖakhaghe chuwaɖad.

¹⁰ Tləksagha ausəgin səgdagh.

Manud ad dəge ən nakh ən lard.

Ndəkve ən manud ən gharazhigəl.

¹¹ Bakənda bəg dəg zuwa khan, ndəkve ən bakənda kha tsika fatsi.

¹² Bisa kəndana kha khəpa khənd.

Ndəkve 6isara kənda kə li mana kənda ghaz.

¹³ Bəla kəndu ba di daks da dləɖ bi.

Ai kat kənd kat ən dəva kə wurdu.

¹⁴ Da ka 6isarna kur kə li mana kura ghaz, Dadure ən gharazhigəl tsuguna da 6isa kura 6is.

¹⁵ Ai da ka 6isarna ba kur kə udakh tsugun bi, Dadure tsuguna, na ba da 6isa kura khaipa khur bi.

Tsagdutsag ən təghər kə zə6 ndəl

¹⁶ Dən zəb ndəl kur, bazamdu ba vakdi ndəke mana mbadīrakh bi. Ni itara ən bazdu kə nəghda mədlara kə udakh itar kwarne ən zə6 ndəl itar. Kadīkadī ən kwara kura kə, audzala itar ən gəmadu dəg siga tar.

¹⁷ Ya dən zə6 ndəl kh, pardu kha vakdiyagh, masəm kha wal ən ghər,
¹⁸ ki khek katlga tsud kwarne, ən zə6 ndəl kh, uk Dadaghe kwal nəgha tsud da tsan. Dadaghe ən nəgha däge manud 6əghanyan, da bakha dæg sig.

Tsagdutsag ən təghər kə dzakha ləmanakh ən gharazhigəl
(Luk 12:33-34)

¹⁹ Dzakha mara ba ləman kə ghərur ən lard bi, vake da bazdu terar zə kwalavi, zə vake da təkha gəlakh kə chiənanan kə daks da gəl.

²⁰ Dzakha mara kə ghərura ad ləman ən gharazhigəl, vake kwal da təkha kə tərara zə kwalavi kə bazdu, zə vake kwal təkha kə gəl kə chiənanan kə daks da gəl.

²¹ Wirva vake də ləmanagha, ən vin məkənagh.

Khedəda vəgh

²² Diya in kara kazaza vəgh, da ka lapi diyagha, daga vəgha gha ka da nəga kə khedəf char.

²³ Da ka yanga ba diya bi, daghan vəgha gha da nəga kə gurtl char. Da nala khedəda vəghagh kə gurtla, ka da zikakhghər zika gurtl.

Manara kwatnakh kə Yazhigəl awana kə ləman
(Luk 16:13)

²⁴ Na ude təkha kə manarkhai kwatnakh kə dadməgh mits bi, akwa waygan ad fanga, dudan ad fang. Bi khəmbərvan kə yana ka nenanən ad yan. Ən manawa ba gatars kə Yazhigəl zə kwa6 tsəkha bərdagha bi.

Dzamam bi famadəghərofəg ən tə Dadzikan
(Luk 12:22-31)

²⁵ Wirva yan ən kwara kura kwara kə, dzamam ba safur, zə däge da zuwa kur zə däge da khə6a kur bi, zə kadlange da tala kur kə vəghur bi. A malga bakh safa ad dæg zuwa? Tsəguna a malga bakh vəgh ad kadlange da tala kura?

²⁶ Ən nəgha bakh kur dīkakh ən pədlən tə gharazhigəla, na itar ən tukha bi, na itar ən tsəg khi bi, naba itar ən dza khi da kuvur bi. Sakhkana Dadure ən gharazhigəl ən batra dæg zu. A malga bakh ndangura ad dīkakh?

²⁷ Warek ən kur ən tə dəva də dāngw sar təkha kə səgarghər əntla sart tetl kə safa sari?

²⁸ Ai wudek lava tsəkur ən dzamghər ən təghər kə däge da tala kuri? Ən nəgha bakh kur daka kə sasikw zə firakh ən tə təghala? Na itar ən man tlər zə takhara kadlang kə ghər tar bi.

²⁹ Sakhkana ən kwara kura kwara kə, itsa Saluman shik zə daghan ndanga sar, a ta6a ba də chadfəkhai ndək itsera tar bi.

³⁰ Da ka təkha Yazhigəl kə chadənəf sasikw ən tə təghal ndək yan, ai khana nəga, təkula tləvdahud da kara ka ndəghanud, tək bakh Yazhigəl kə chadā kuruf mal kə yana? Kuram li khətsa fadəghəro fəg.

³¹ Wirva yana ndidəm ba kwarne, udā da zuwa kiyami? Udā da khə6a kiyami? Udā da tala kiyami?

³² Afke li kwal tsa Yazhigəl ən gat yakhana kə digitakh, ai tsa kə Dadure ən gharazhigəl kwarne ən nəgha kur ad yakhana kə digitakh daghan.

³³ Ai dæg chaka gatam gata tləksa Yazhigəl zə man dəkakhai ən nəgha Yazhigəl, daghan yakheha kə digitakh da bakuran ghər bəgud.

³⁴ Wirva yan ndidəm ba khul bi, wirva khula ən saks də dladakh sar. Dladakhe khana a tlakurar kə khanen.

7

Bamarghər ba də ghaza kə itsawar bi
(Luk 6:37-38,41-42)

¹ Bamarghər ba də ghaza kə itsawar bi, khai kə ba kur ghər kə Yazhigəl ad ghaz.

² Ya khulf taka lave manakur kə udakh, da taka kura ndək yanud. Darame ən kurara da kur kə udakh, da kura kura din ud.

³ Uda kə mangan tsəkha ən vaz sasikw ai ən di kə zər babagh, ai nguse ən di tsəkha nga dāngwa din biyi?

⁴ Da kwara ndarkha kə zər babagh kwarne, Bakhdal 6a ka sasikw ən di tsəkh, Ghəra ghəragh ngusan di tsəkhe?

⁵ Mbadirana digi. Ndəfadal ndəfa ad nguse ən di tsa kha ndan, ki zəda nəgha nəgha tsəkha char, kə da ndəfado sasikw ai ən di kə səkwtagh.

⁶ Bamara ba dəgakhe dæg Yazhigəl kə ghəd bi, kađamardu ba dæg kwinda chadure dzau gan ən təf kə daguwakh bi. Wirva da tərkwədu tərkwə itar, da guyaḟkhai itar da vakur da vandz kur vandza itar.

Dawam daw, gatam gat, dughwam dugh
(Luk 11:9-13)

⁷ Dawam dawa, da bakura bəgud. Gatam gata da gəmadu gəma kur. Dughwam dughwa ghay gud da ngura kura ngurud.

⁸ Wirva ude takadgana da bara bəgud, ude gatgana da gəmadu gəm, tsuguna ude dughgwan ad ghay gud da ngurara ngurud.

⁹ War ən təb tsəkur, kur dadakh, da ka dāuga zər sar ad dæg zu, ka baran ad kuri?

¹⁰ Awana da takadga zər ad kilf, ka baran ad bubi?

¹¹ Da kure kəladakha tsa tsəkur bara dəgakhe khwarkhwaran kə zarur, ngədukw Dadure ən gharazhigəl, afke da bədu bəg ad dæg khwarkhwaran kə udakhe takadgan ən vak sar.

¹² Daga dəge ən nagh kur mana kura mana kə udakh ka manatəra mana ghərur, wirva yan dəge ən tuku ndzikha ndzikh Mus zə tsagdutsaga tlayan-gakh Yazhigəl.

Dlikhwan na zə bangan na kə rang
(Luk 13:24)

¹³ Damaks ən tə dlikhwan na kə rang, wirva rangena bang, dūl daksa tsuguna bang daks da kar. Liye ən daks ən təf tsuguna zikən itar.

¹⁴ Wirva rang da tə dūl mbəladu safa kə ngəda dlikhw, dūlen tsuguna dlikhw. Liye ən gatars kə dūlen tsuguna na itar zikən bi.

Ən katl ən tə zər sar ud ad uf
(Luk 6:43-44)

¹⁵ Tsukwamana ghər də tlayang fililakh liye sakhasaks da vakura ən jakva tuwaghakh, ən khud tara ndək khəda təghalagh itar liye mbatəra way.

¹⁶ Da katltər ən tə dule manda itar tlər kur. Ən mbəlo mbəlakh zər inabi ən tə əmdaga? Awana zər ghədiv ən tə dzadzəfa?

Dzəngəl inabi

¹⁷ Ndəkyan itsera kə ufa khwaran ən yig zər khwaran, ufe bəzan tsuguna ən yig zər bəzan.

¹⁸ Ufa khwaran naba da yig zər bəzan bi, ndəkyan ufa bəzan tsugun, na ba da yig zər khwaran bi.

¹⁹ Deghwa ufe kwar nɛg ən yig zər khwaran, da əntlars əntlud tləvdagh ud da kar.

²⁰ Wirva yan, da tsa diwa vak man tlər tar kur ad tlayang filakh.

Ən tsakura ba ka lingling bi

(Luk 13:25-27)

²¹ Daghan ba ude ən dakh ka də Dadzikan, Dadzikan da daks da tləksa gharazhigəl bi. Kwa ude a manga dəge nagha Dadare ən gharazhigəl.

²² Ai fitsa Taka lava, zikən udakhai da kwara ka kwarne Dadzikan, Dadzikan, tsa kwarga bakh kənda lave da dzaughər ən təvuk də dakhagha? A lakwdu bakh kənda shadən ən dakhagha? A manga bakh kənda tlərakh dæg japər ən dakhagha?

²³ Ka da kwara tərə kwara ka kwarne, ən tsa kura ba ka lingling bi. Tsiyam tsiyan ən vakar, kuram li man kəlad.

Udakh mits li khəg

(Luk 6:47-49)

²⁴ Wirva yan, deghwa ude a tsənga lavaran, mangan tsugun ad tlər din, da ndək ude kwelemlem ai khəga fətasar ən tə fərad.

²⁵ Tədgə kə yu, ka saudagh rəkhagw, ka tsiyawo fud səgo ka tlæg məghen, a mbədga ba tsugun bi, wirva a ndəravən ən fərad.

²⁶ Deghwa ude tsəna lavaran tsugun kalwala kə manaman, da ndək dlage ndərga fətasar ən zagħ.

²⁷ Tədgə kə yu, ka saudagh rəkhagw, ka tsiyawo fud səgo ka tlæg məghen, ka mbədgan kwashang kwashang.

²⁸ Audzala kə Yasu ən kwarakh dəgəghan, ka ndawatəref tsagdu lavsar na kə dzakhava udakh,

²⁹ a tsagatərdu ba ndək li tsagdu ndzikha ndzikh bi, wirva tsagatərdu ndək ude nɛg də ndzəfa tsagdu lav.

8

A mbanu Yasu ad madagulif

(Markus 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Saudagh kə Yasu ən tə bədar, ka gatars udakh zikən.

² Ka sa dadak madagwilf da təvuk sar, kəlgan ad juguv ka ni, “Dadzikan, da khayanəfkə təkħaha kə mbaku fidigid.”

³ Ka talal Yasu ad dəv sar ka gəman ad uden, ka ni, “A khayanəf kə, mbumbəg fidigid.” Ən təvin təvin ka mbu ən tuk fikh.

⁴ Ka nəv Yasu tsin, “Tsəna, kwarara ba kə itsawar ad dəge dzaughər bi, dæg da mədlara ghəragħ kə zil kəs, bədu kħa dæg zaḃa tlatləḃ ndək vai kwarga ndzikha ndzikh Mus niya. Manga mana ndəkyan, ki da məḃla kwarne a mbukħa kə dlam.”

Fadəghərofəga mal ya tlujiyakh

(Luk 7:1-10)

⁵ Da kə Yasu da Kafarnakhum, ka sasəg kə mal ya tlujiyakh da waksar kə takada kwarne,

⁶ “Dadzikan, zər tlərər ən khəngan ən məgh, əmtsən tlapəl vəgh tsin, ən khəḃ dlad char.”

⁷ Ka nəv Yasu tsin, “Da dəgal ka da mbambəg.”

⁸ Ka ngawar khai mal ya tlujiyakh kwarne, “Dadzikan, ən tlala ba ka kə saks tsəkhə da fətara bi. Uk lava da kwarga kħa, da mbəga dad tlərər.

⁹ Wirwa ka də ghērara ən kuskə ud kə, tsuguna nəg tlujiyakh ən kustsək, təkha ka kwarar khai kin, ‘Dəg dəgal,’ ka dəgal, da ka nika kə tlərna tsugun, ‘Saw,’ ka saks, da ka nika kə zər tlər, ‘Mana də yan kə digit,’ ka mana man.”

¹⁰ Tsəna kə Yasu ndək yan ka ndawak ni, ka niya kə liye gatars gat, ‘Jir ən kwara kura kə, ən khud kə ya Izrail a nəgha ba ka dadak fadəghəro fəg də ndzəda ndək ina bi.

¹¹ Ən kwara kura kwara kə, zikən li kwal Izrailakh da səgo ən mbərt kəs zə ən təvak ghər, ki da ndzakghan tsitar zə Brakhim zə Ishaku zə Yakub ən tə vak khwadga ən tləksa gharazhigəl.

¹² Liye tsa itar ən khaitəra gidən tləksa Yazhigəl, itar udakhe da tləv tər dagh ud da nikan na kə gurtl, vake da tuwa itar da kərd tlid.”

¹³ Ka nəv Yasu kə mal ya tlujiyakh, “Dəg dəgal, wirwa fadəghəro fəgagh da mana kha manud.” Ən dəvən dəva ka mbu zər man tlər saren.

*A mbanu Yasu ad udakh zikən
(Markus 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Da kə Yasu da fəta Bitrus, ka nəghan ad bab nus Bitrus magulaḁ ən ndzikən ən khəngan.

¹⁵ Ka gəman ad dəv sar, ka mbu ən tuk magulaḁ. Ka tsifa tarkhe ad dəgzu.

¹⁶ Bəlgə kə khagwa, Ka bərdəghər udakh ad liye kədtər shatan kə Yasu zikən, uk lava də ghay kalti a kwarga Yasu, ka dzadal ad sədikw bəzan ən vəgh tsitar, ka mbakhandu tsugun ad liye kwal yanga daghan.

¹⁷ A mangan ad ina kə righada dəge tsa kwarga Ishay tlayang kwarne, “In də ghər sar kə bəf ad kud lapi mar.
Ka bəkiyamghər ad kuzakh mar.”

*Li kwarne da gatars kə Yasu kənd
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Vazga kə Yasuwa tsarghər dzakhava udakh zikəna, ka kwarar khai kə furakh sar kə zəghva dəgal da tə yan kə ghədzəva gadzak dəlva Urdun.

¹⁹ Ka saks kə dadak tsagdu ndzikha ndzikh Mus da vak sar kə kwarara kwara kwarne, “Maləma, da gataxhs gata ka tsa da makh.”

²⁰ Ka nəv Yasu tsin, “Uvakha nəg fikakh tar, dikakhe pədlən gharazhigəl tsuguna nəg itar də fətakha tar. Ai Zər Uda, na ba də vake da bəg din ghər sar bi.”

²¹ Ka nəv tlərna fur sar tsin, “Dadzikan, ka daks da khəḁana dadara ndan.”

²² “Gataks gat, khəḁa khəḁa tlamtsakh ad tlamtsakh tar.” Nəv Yasu tsin.

*A ghitsana Yasu ad kalangas ən təghər kə yu ləḁuk
(Markus 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Da kə Yasu zə furakh sar da peryuwa ka dəgal tsitar.

²⁴ Ka sugo kə zikan kə kalangas ən təghər kə dəlv, ka farsa daks kə ghəḁkuta yu ən dəlv da peryu. Yasu tsuguna ən khən khar.

²⁵ Ka dəgal tsitar da tsiya tsiya kə kwarara kwara kwarne, “Dadzikan, Katkiyam kat, da ruwa kiyam.”

²⁶ Ka niya tsitar, “Uda lava tsəkur ən gədza ndikini? Kuram li khətsa fadəghərofəg.” Ka tsif, tavarghər ad di kə fudən zə dəlv, ka diw vake.

²⁷ Ka ndawatraf kə udakh, avitar, “Khulf ira kə ud ini? Zəva fuda zə dəlv ən tsənaru tsəni?”

*A mbanu Yasu ad li kədtər shadən
(Markus 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Dala kə Yasu da tə yan kə ghədzəva gadzak ən tə khay kəs ya Gadarakh, ka sawala ud mits li də sədikw bəzan ən gide ngitl, ka gangitar zin. Na ude dlən təkha kə dal ən tə yanən kə dūl bi. Wirva nagh bakha jaga tsitar bi.

²⁹ Təvin təvina ka khula tsitar kwarne, “Zər Yazhigəl udə dangwa tsəkha də kəndəndi? A sa da bakənda dlad nagh kha dla sart kwal sagha?”

³⁰ Ən təvuk khədikəna, nəg li zighw gidə dagu.

³¹ Ka takadga sədikw bəzana khen ad Yasu kwarne, “Da lakundalakh, ka khayakəndanəfkə daks da daguwa khan.”

³² Ka niya tsitar, “Iyo, damdəg.” Ka dəgala itar, da itar da daguwen. Ka tsiyif gidə ya daguwen daghan kujadkujad, ka dādara itar dəga dagh da dəlv, ruga itar ən yu.

³³ Ka khwaya kə li zighw daguwen, daks da khudkəs ka kwardu lav itar, ənt dəge dzaughər də liye də sədikw bəzan.

³⁴ Ka sawal udakh ən khudkəs daghan kə gama zə Yasu. Nəgha tsitara, ka takadga itar kə duwatər da kəs tar tsin.

9

A mbanu Yasu ad dadak mətəsa tləpel vəgh (Markus 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Ka dagh Yasu da peryu, ka darghər kə dəlvən kə daks da kəs ai dəkdi*.

² Sa tsitar da khudkəs ka bərdəghər yakhaya kə udakh ad dadak mətəsa tləpel vəgh ən khəngan ənt khindz. Katlga kə Yasu ad fadəghəro fəga tar, ka niya kə dadak mətəsa tləpel vəghen, “Ndid biya zərara, a bəsakhanud khaipagh.”

³ Tsəna tsitar yana, ka nəv chaləm li tsagdu ndzikha ndzikh Mus ən təb tar, “Ina kə udə ən nena Yazhigəl.”

⁴ Tsa kə Yasu ad dəge ən dəya itar ghər ən təf, ka niya tsitar, “Udə lava tsukur ən dzam dəge ghwadghwadən ən rəvur ndək ini?”

⁵ Ira ngulman ra, ‘A bəsakhanud khaipakhagha nagh,’ awana, ‘Tsiya dəg dəgal khi?’

⁶ Ai ən na ka tsatsəg tsukur kwarne, ka Zer Ud nəg ka də ndzədən lard na kə bəsa khaipakh.” Ka niya kə dadak mətəsa tləpel vəgh, “Tsiyəf tsiy, 6a khindza daks da məgh.”

⁷ Təvin təvina, ka tsiyif udanena ka daks tsin da fəta sar.

⁸ Vazga kə dzakhava udakha ndəkya na ka gədzəf itar, ka dabanəf itar Yazhigəle bara khulfina kə ndzədə kə udakh.

A dakhga Yasu ad Matiyu (Markus 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Duwars kə Yasu ad vaken, madəvin ən zu vuk də dəg, ka nəghan ad udanən ai dakhud də Matiyu, ən ndzəgan təvak chau khadam, ka nəv Yasu tsin, “gataks gat.” Ka tsiyifa gatars.

¹⁰ Ən tə khal kə yan, madəv Yasu ən zu kaf ən fata Matiyu, ka saks li chau khadam zə li khaipakh zikən saks da vak sar ndzakhga itar kə zu kaf dagha zə furakh sar.

¹¹ Nəgha kə Farisakh ndəkya n, ka nəv itar kə furakh sar, “Udə lava kə maləmura ən zu kaf zə li chau khadam zə li khaipakhi?”

¹² Tsəna kə Yasu dina ka ni, “Na li lapi ən gat dadak ngura bi, uk liye kwal yang.

* 9:1 Kəs ai dəkdi Kafarnakhum (4:13)

¹³ Dam da tsag dæge ən tuku lavan, ‘Kwidkwirva ən nak ən vakur, dæg tsufa bi.’ A sau kə đakh liye man dæge ən nagma Yazhigəl ba ka bi, a sau kə đakh li man khaip kə.”

Ndidən təghər kə zəb ndəl

(Markus 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Fitsa tlərna, ka sasəg kə zar bəlahk Yukhan dadak para ud da vak Yasu, ka nəv itar tsin, “A manga ndar kənda zə Fariskha ən zəb ndəla, zar bəlagha na ba itar ən zəb ndəl biyi?”

¹⁵ Ka ngawa tərkhai Yasu kwarne, “Da manawa ndar bazdu rəv kə tsagh-wakh zil ghaula, dlaitar dagha zə zil ghauli? Ən saks sarte da bətərvəlad ad zə zil ghaul. Da zəb ən tə sarta yan itar ndəl.

¹⁶ “Na ude da ndzəgharu wilwa ləgwit kə mughura gabag bi, wirva vak ndzəghena da takwalva, kukha sar tsuguna da mala mala ad ai tsa chak.

¹⁷ Na ude da dī wilwa yu inabi da mughura mbəl vigh bi. Itsa ka dīdaghud, da chaḃa mbəl vighen, ka da dīya yu inabi, mbəl vighen tsuguna da baz, azəgha daidagh ud ad wilwa yu inabi da wilwa mbəl vigh. Wirva yana nabe da bəghalud əmb bi.”

A mbanu Yasu ad dugh Yayirus zə nuse kəl vizh

(Markus 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Ən təghər kə kwara təra yan kə lava Yasu ma, ka sasəg kə mal ən təghər kə gud dzakhava Yakhudakh, ka kəlgan ad juguv ən təvuk sar ka ni, “Amtsəga dughwar a zulava bi, ausəg da bo dəv ən təf da tsi”

¹⁹ Ka tsiyif Yasu zə furakh sar, ka gatars itar kə udanen.

²⁰ Ka nəg tlərna nus ai manga vəg kəlatəm mits ən tukw kuza kəl vizh, ka sagh du ligsar ka gəman ad ghay gabag sar.

²¹ Ni ən rəvakhud sar, “Da gəma ka itsa gabag sar da mbəga kə.”

²² Gwifkhai kə Yasu ka nəghan, ka ni, “Ndid biya dughwara. Fadəghəro fəgagha kə mbakhu.” Ən təvin təvin ka mbu nusen.

²³ Sa kə Yasu da fəta mal ən təghər kə gud dzakhava Yakhudakh, ka nəgha nəgha tsin liye fəg fakil zə dzakhava udakh ən kwara kava ghay sikh sikh sikh.

²⁴ Ka ni, “Tsiyam tsiyən van. Amtsəga ba dughuna bi, ən khən khara sar.” Ka nenanef itar də ghəḃas.

²⁵ Ai lakwtərdal tsud da mel, ka dagh khutanan ad dəva dughwen, ka tsiyif.

²⁶ A kwazga laven itsa dəvar ən kəsen.

A mbanu Yasu ad ngulfakha zə li khutsan tlim

²⁷ Ba Yasu ən dūda vaken ma, ka gatars ngulfakh mits ən đakha itar də ndzəda kwarne, “Zər Doda ziwa kəndal ziwa.”

²⁸ Da kə Yasu da məgha ka sagh ngulfakhen da vak sar, ka niya tsitsar, “A fadəghəro nagh kur kwarne təkha kə mbakuruwa?”

Ka nəv itar, “Aa, təkha kha Dadzikan.”

²⁹ Təkhal kə yana ka gəman ad diyakh tar ka ni, “Ən tə dəva də fadəghəro fəgura da mbakura mbəgud.”

³⁰ Ka ngwarəf diyakh tar. Ka təkhatərna Yasu char kwarne, “Kwara mara ba kə itsawar ad ina kə digit bi.”

³¹ Ai dala tsitar, ka kwazdu itar ad lava itsa dəvar ən kəsen.

³² Madəv itar dəgal, ka bərdəghərud ad ude kwal təkha kə kwarga lav, dadake də sədīkw bəzan ən vəgh sar.

³³ Lakwadal tsud sɔdikw bəzanen, ine tsa kwar təkha kə kwarga lav ka farsa kwar lav. A ndawatrɛf kə dzakhava udakh ka nəv itar, “Tsa tapa bud nəgha khulfinak digit ən khaya ya Izrail bi.”

³⁴ Ai ka nəv Farisakh, “Afke ən zaɓado də ndzɛda zikan na kə mal ya wurdu ad sɔdikw bəzanena.”

A manga Yasu ad kwidkwidɛrva udakh

³⁵ A dakhali Yasu da kəsakh daghan zə gɛdzar kəsakh, ən tsagdu tsag ən gud dzakhava Yakhudakh, ən tləkhdu lav zɛdan ai tɛghər kə tləksa Yazhigəl, tsuguna ən mbakha udakh zikən, zə itsera kə khulf kuzakh zə li kud lapi.

³⁶ “Nəgha tsin udakh a dzavkhai zikən, ka kwid nəv rəv tsin, wirva ən khəɓ dlad itar na ude ən mɛlatɛru mɛla bi, ngwada tuwaghakh itar kwal nəg kə dadak zighwtɛr zighw.”

³⁷ “Ka niya kə furakh sar, zikən tsəg khi, li man tlər tsuguna khədikən.

³⁸ Wirva yan, takadam takada Dadzikan dadake nəgharu kə tlər gukhen, kə bɛlondagh li man tlər kə tsara khi.”

10

A dakhga Yasu ad furakh sar

(Markus 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Ka dakhga Yasu ad furakh sar kɛlatəm mits, a batəran ad ndzɛda lakdu itsera kə sɔdikw bəzan, zə mbakha itsera kə khulf kuz zə liye kwal yan.

² Auna dakhakh dzəran na kə furakh na kɛlatəm mits. Dəg chaka, Siman ai dakhhud Bitrus zə zərbab sar Ndros, Yakub zə Zabadi zə zərbab sar Yukhan,

³ Filibus, Bartamawus, Tom, Matiyu dadak chaw khadam, Yakub zə Alf, Tladdiyus,

⁴ Siman ud ya Kanan*, Yakhud Iskariyoti dadake bədu Yasu kə kəɗgakəd.

A ɓɛlatɛrɛf Yasu ad kɛlatəm mitsen

(Markus 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ A ɓɛlatɛrɛf Yasu kə dzərana kə zar ɓɛlakh kɛlatəm mits, ka təkhatərna ad lava kwarne, “Damba da vak liye kwal Yakhudakh bi, tsuguna damba da tlərna kəs ya Samariyakh bi,

⁶ dam da vak udakh ya Izrail liye zadgan ndək tuwaghakh.

⁷ Madəv kur ən dɛgal, kwaramatəra lav Yazhigəl kwarne, ‘Tləksa Ghərazhigəla a khərzəgan.’

⁸ Mbakhama liye kwal yang, tsiyanəf kur liye amtsəgan, mbakhanu kur liye ən tukw fich, lakwakh du kur sɔdikw bəzanakh ən vɛgh kə udakh. A bakura butiyud, bədu ghərua buti.

⁹ Bam ba kwaɓ dawan zə shabu zə jingal ən mbɛlur bi.

¹⁰ Bam ba jiladur bi, tsa zə gabag mits bi, tsa kimbak, ɓam ba tsa juguljugulur bi, wirva dadak tləra kalkal gəmadu dəg siga tlər sar tsin.

¹¹ “Itsera kə kəs zə gɛdzar kəsakhe a da kur damb, gatam ga ud charan ai da gida kur dagh tangw da da tɛ sarte da tsida kur.

¹² Da ka da kur da mɛghen, ka nəghatərdi kur kwarne, ‘gabər ən tɛghər tsəkur.’

¹³ Da ka chau kurkhai liye mɛghen, tsukwa gabəruren ən tɛghər tsitar, ai da chau kurkhai ba itar bi, ka wura kurva gabərur.

¹⁴ Daga mɛgha zə kəsə kwal chau kurkhai, awa bi kalwal kə tsən lavur, pangdu kur lagwate ən tɛ sigur dən səgawala kur ən kəsən.

* 10:4 Siman dadake way kəs sar

¹⁵ Kadi ən təkha kura kə, da ziwardal kə Sodom zə Gomora ud təghər kə kəsən fitsa takalav.”

Mbakhəle da saks

(Markus 13:9-13; Luk 12:11-12; 21:12-19)

¹⁶ Ya digiyam, ya ni 6əla kura 6əla ka ngwadə tuwaghakh ən tatak ya ghəda təghalakh, wirva yan demekh ni kur ndək dæg vukhakh, tsugun kalali nikur ndək kakur.

¹⁷ Tsukamana ghər kə udakh, wirva da lang kur langa itar da vak takalav, tsuguna da dlagha kuru ki6 itar ən gud dzakhavakh tar.

¹⁸ Wirvən gataks tsəka kur, da lang kur lang itar da təvuk kə li man tləks ən təghər kə tsəkur zə shikakh, wirva ki da kwardu lav zədan tsəkur ən təvuk tar zən təvuk liye kwal Yakhudakh.

¹⁹ Da ka da zə6 kurdəghər itar da təvuk li taka lav, dzamam ba də dəge da kwara kur bi biya da kwara ndar kur bi. Ən tə yanən kə sart da bakura bəg ka də lave da kwara kur.

²⁰ Wirva kuram ba da kwar laven bi, wirva Sədikw Chuwadadan Dadure ən kur, in da kwarado lava səgawal ən ghayur.

²¹ Zərbab da bədu zərbab sar kə kəda kəda tsud, dad tsuguna da bədu ad zər sar, zara tsuguna da tsiyara kə baba zə dad itar, zə man dəgakhai da nala kə dləva dül əmtsa tar.

²² Itsawara da nagh kur ba wirva ka bi. Ude bəga rəv tangw da tə mbasa sar da katakatud.

²³ Da ka bakura dladud ən mbiyan kə kəs, ka kwaya kur da tlərna kəs, ya kadiyən ən kwara kura kə, kəda dila daga kəs ya Izrail tsəkur, da sosəg ka Zər Ud.

²⁴ Na dadake ən tsag digit da mal dadak ai ən tsagardu tsaga bi, awana zər tlərə malga dad məgh sar bi.

²⁵ Da ka tləkənalın kə dadak tsag lava kə nəga ndək dadak tsagdu lav, zər tlər tsuguna ndək dad məghsar. Da ka mal ya wurdı kha nəv itar kə dad məghena, da dākha də uditar ad yakhsari?

Ude da gədzud

(Luk 12:2-7)

²⁶ Wirva yan, gədzamtər bi, wirva na dəge khəmban ai kwal da mədlandowal tsud bi, tsuguna na dəge 6əghan kwal da tsatsud bi.

²⁷ Dəge ən kwara kura kə ən gurtl, kwaram kwar ən tə fatsi təghər. Dəge kwarakh dagh ud da tlim, tləkhamdu tləkhən tə mbachar.

²⁸ Gədzam ba də liye təkha kə kədgə vəghur bi, ya təkha ba itar kə kədgə saf bi. Gədzam gəzda Yazhigəl ai tək kə kədgə vəgha zə saf tangw da tə fay.

²⁹ Mits bakh chughwaghwhakh ən sukwduwud ən tə shabu kitakula? Na bai da 6əlal itsa kitakul da khay ai kwal da tsa kə dadur bi.

³⁰ Afke itsa guj ghərura kədlana.

³¹ Wirva yana, gədzam bi. Afke a malga kur ad chughwaghwhakh zikən kə ndanga char.

Khayanəfkəhaya zə kuḏ khayanəfkəhaya də Yasu

(Luk 12:8-9)

³² Daga ude mədla kwarne dæg sar kə ən təvuk kə udakh, ghərər tsuguna da mədla mədla ka kwarne dəgar ghərsar ən təvuk Dadare ən ghərazhigəl.

³³ Daga ude bəga tsuguwar ən təvuk kə udakh, ghərər tsuguna da bəg tsugu kən təvuk kə Dadare ən ghərazhigəl.

*Gabər ba 6adagh ka bi pəg**(Luk 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ Dzamam ba kwarne gabər a 6adagh ka da lard bi. A so kə wirva 6ado gabər ba ka bi, ya katsakar.

³⁵ Ya so kə,

Wusha zəra zə dad sar.

Dugh zə bab sar tsəgun.

Ghawul tsuguna zə dzik sar nus.

³⁶ Dadak məgha yakh sar da nəga kə tləghum sar.

³⁷ Ude ən way bab sar zə dad sar mal tsək, a tlal ba kə nəga kə zər 6əlara bi. Ude ən way zər sar awana dugh sar mal tsəka tsugun, a tlal ba kə nəga kə zər 6əlara bi.

³⁸ Ude 6əf ba də ufa khərta sar kə gataks gata bi, a tlal ba kə nəga kə zər 6əlara bi.

³⁹ Ude ən nagh kat safa sar, da bəgh. Ude kədfdu safa sar wirva kə, da gəmadu gəm.

*Dəg siga tlər**(Markus 9:41)*

⁴⁰ Daga ude a chau kurkhai, ka chau ka yin, ude chau kai tsuguna Dade 6əlakondagh a chau gin.

⁴¹ Daga ude chauga tlayang Yazhigəl da chauga kə wirve tlayangin. Dəg sige da baruda, da kalkal zə dəg tlayangen. Daga ude chauga dadak kalali da chauga kə wirve dadak kalali yin, dəg sige da baruda da kalkal zə dəg dadak kalaliyen.

⁴² Daga ude ənkaru itsa kwat yu kitakul ak khədfikan ən tatak furar wirve furarin, ya jir ən kwara kura kə, na ba da bəghən dəg sig sar bi.

11*Yasu zə Yukhan Dadak para Ud*

¹ Udzala kə Yasu ən təkhatəra lava kə furakh sar kəlatəm mits, ka duwars ad yanən kə vak, tsuguna ka dəgal tsin da tsagatərdu tsaga zə tləkhatəra lav Yazhigəl kə dləmdla kəsakhe khərza də yanən kə kəs.

² Tsəna kə Yukhan dadak para ud ən zaw ad dəgakhe tsən mana Kristu, ka 6əlandal ad chaləm Zar 6əlaksh sar da vak sar.

³ Nəv itar kə Yasu, “Kwara kənkhe kwar,” “Kha naghek dadake tsən kwara Yukhan dadak para ud da səgdagh na, nagha da gwit tlərna ud sikha khəkəndi?”

⁴ Nəv Yasu tsitar, “Damaks da kwarara kwara kə Yukhan ad dəge tsəna kur zə dəge nəgha kur.

⁵ Ngulfakha a ngwarəf di tsitar, ən dəga ghwurdikakha, li kuza fəcha a mbakharu fidgid, ən tsənatsəna təngakh, a gwidən tsaya tərəfud kə li tsa amtsəgan, ka kwaratəra lav zədan ud kə talagakh.

⁶ Dadak bark liye kwal guyakdu lig wirva dəge ən mana kə.”

⁷ Madv zar bəla Yukhan ən daks, ka farsa Yasu kwara tərə lava kə udakh ən təghər kə Yukhan kwarne, “Dala tsəkur da vak Yukhan ən təghal, da kuram ən kurana wuda tsən nakur nəgha nəghi? A dal da vaz tsəb tsəban kə mase ən kəda fud nagh kur?

⁸ Tsa dal da vaz uda kuri? Ude chadfkhai ən kadlang khwaran naghf kur? Liye chadfkhai ndəkyana ən gidən tə gəlvakh shikakh itar fəka.

⁹ Kwara make kwar, tsa dal da vaz ufa kuri? Tlayang nagha? Ndək yanen, ai tsuguna a nēgha tsəkur dadake a malgan ad Tlayang.

¹⁰ Tsa Yukhan dadake tsa vindzava lav ən tēghər tsin ən kadkad kwarne, “Da ɓələɓəla ka ad zər ɓələra kə dakho ən tə vuk.

Dadake da dikakha dūl.

¹¹ Ən tekha kura təkha kə, na nuse taɓa yig zər ai do da tə Yukhan dadak para ud də ndanga bi. Ai tsugun, dadake khədikan ən tləksa gharazhigəla a malgan ad Yukhan kə ndang.

¹² Tsif ənt sarte tsa kwardu Yukhan dadak para ud ad lav Yazhigəl tangw da tina kə sart. A wushif ghər kə tləksa gharazhigəl, li tsiyara məkən kə udakha ən nagh pərd tləksa Yazhigəl itar də ndzəd.

¹³ Lave a tsagdu nzdikha nzdikh Musa zə kadkad tlayangakh daghan a kwarga itar lav ən tēghər kə tləksen kəda səgdagh kə Yukhan

¹⁴ Da khayanəf kur də lav tara, Yukhan ai tsən kwarud lavən teghəra, in Ili na tsən kwarud da səgdagh.

¹⁵ Tsəna dadak tlim ad lave kwarud.

¹⁶ “Da kura də war ka udakh zamani? Ghila zar mbisane ən gidən te ɓala kasuk ən dakhva kə da man sakw ən tatak tar itar zə kwar lava kwarne,

¹⁷ “Fakurkhe kənda fyakəla.

Kalwala kur kə tsug.

Fuka kurkhai kənda fuk.

Kalwala kur kə tu.’

¹⁸ Sodagh kə Yuhkana, tsa nabən zu dæg zuwakh zə khəɓ itsera kə digitakh bi, ‘Ka sədikw wurdu ən vəghtsino nəv itar.’

¹⁹ Wur sodagh Zer Uda, ən zuwa zuwa zə khəɓa khəɓ, ‘Vaza də udan na. Mbəlv zən dayuday, zə tsaghw li chau khadama zə li man khepo nəv itar.’ Tləre ən mana udan in da mədlan ad kwalemele a bara Yazhigəl.”

Kəsakhe kalwal kə pəlgħər

(Luk 10:13-15)

²⁰ Udakhe ən kəsakhe tsa manakhga Yasu ad dæg ndawakakh ən kəs tar, a kalwala itar kə pəlgħər, ka tavatərgħər ad di.

²¹ Dangwa tsəkur, Korasin. Dangwa tsəkur, Betsaid. Da tsa a manakhgən kəs ya Taya zə Sidom ud ad dæg ndawakhe a manavən vakur, tsa pəlga itar ghər gulyan, tsa ɗaiva itar ad Ligwit ngəz zə ɗaiva fəts ən tə vəghakh tar.

²² Ai təkha kura təkha kə, da ziwardala kə udakh ya Taya zə Sidon ud tēghər tsəkur fitsa man taka lav.

²³ Kha tsugun Kafarnakhum, da ghər tsəkhən kurana da ɓəkha ɓakhud da gharazhigəla? Əmma tsəkhara, da kədkh dagh da vak liye ən tə fayud. Da tsa mangən Sadom ud ad dæg ndawakakhe tsa mangud ən vakur, tsa dla itar sakhkan.

²⁴ Ai təkha kura təkha kə, da ziwardala kə udakh ya Sadom ud tēghər tsəkur fitsa man taka lav.

Ausəgam da vakara kə mbəladu fətav

(Luk 10:21-22)

²⁵ Ən tə yanen kə sart a kwarga Yasu kwarne, “Ən kwara kha us ka Dada, Dadzikan dadak gharazhigəl zə khay, wirva a ɓəgharna kha dəgakhana kə liye kwalemele zə liye ən tsa lav, ka mədlatərankh kə zar mbisan liye kwal tsa lav.

²⁶ Khwara Dada, wirva ndək yanen kə manakhal.

* 11:10 Malachi 3:1

²⁷ “A ba ka Dadar ad digitakh daghan. Na ude tsa Zər bi uk Dad, tsuguna na ude tsa Dad bi uk Zər, zə udakhe a naghga Zəren tsugun ad mædlatəramædl.

²⁸ “Ausəgam da vakar, daghanure a suvgan də zəḅ kadlang dīmdīman, da bakura fətava kə.

²⁹ Bəməf ḅa changlagara da tə pepur. Tsagam tsagən vakar, wirva ka dadak tsukwana ghər kə man digitakh kə, zə dadak gulandagh ghər kə ən rəv, ka da mbəladu mbəla kur fətava kə ghərur.

³⁰ Changlagara na ba dīmdīm bi, kadlangara tsuguna chafchaf.”

12

Ndidən təghər kə fitsa fətava Yakhudakh

(Markus 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Ən sartena a dala Yasu dəgal diwa gukh əlkam fitsa fətava Yakhudakh. Ndzitərf kə wai kə furakh sar, ka farsa itar ad səd khi əlkam kə zuwazu.

² Nəgha kə Farisakh ndək yana, ka kwararkhe itar kə Yasu kwarne, “Vaz, ən man dəge a gadlga ndzikh zar bəlakhagh fitsa fətava Yakhudakh.”

³ Ka nev Yasu tsitar, “A tugwa bakh kur ad dəge manga Dod mbatəra kə wai zə li dəgakh sara?

⁴ Ka da da Fəta Yazhigəl, ka ḅəf itar zə li dəga sar ad brudiye kwal kalkal ba zuwa zuwa tsitar bi, uk Zilkəs kitakul da zuwan.

⁵ Tsa tugwa bakh kur ən ndzikha ndzikh Mus kwarne, Zil kəsakhkhe ən Fəta Yazhigəla ən kəla ndzikh itar fitsa fətav. Tsuguna a nala ba kwarne a manga itar khaip bi.

⁶ Təkha kura təkha kə, auna ude a malgan ad Fəta Yazhigəl kə ndangən vana khan.

⁷ Da tsa katlga kur dəge ən kwara kadkad, ai kwarga Yazhigəl kwarne, ‘Gida kwidkwidərvən ən na kə, dəg tsufa bən na ka bi.*’ Tsa na kur ən batərgħər ghaza kə li kwal də khaip bi.

⁸ Wirva yan ka Zər Ud, ka Dadməgh fitsa fətava Yakhudakh.”

A mbanu Yasu ad dadak əmtsa dəv

(Markus 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Ka duwars Yasu ad yanən kə vaka, ka dadəg tsin da gud dzakhava Yakhudakh.

¹⁰ Ən gud dzakhvena, nəg udanen dadak əmtsa dəv, ka ndidarwar itar kə Yasu kwarne, “A khayanəf nagh ndzikh ad mba ud fitsa fətava?” Nəv itar kə nəghda mbəladu ghaza Yasu.

¹¹ Ai ka nditarwal Yasu kwarne, “Da ka nəg ude də tuwagh ən tatakuran, da bəldaghin da fik fitsa fətav, atsuk na dadak tuwaghən da ḅado ḅa biya?

¹² Afka a malga ud ad tuwagh kə ndanga char. Wirva yana a khayanəf ndzikha ad məlaru kə ud fitsa fətav.”

¹³ Khalak yana ka niya kə dadak əmtsa dəven, “Taladala dəvagh” Ka taladal, ən təvin təvina ka mbu dəva sar charang, ka nala ndək yan kə dəv.

¹⁴ Da mbiyanen, ka dəgal kə Farisakh da dī dzanak kəd Yasu kə əmts.

Yasu in zər tləre a zəḅəf Yazhigəl

¹⁵ Katlga kə Yasu ad rajakhadghər (dəyaghər) tara, ka dudan ad yanən kə vak. Ka gatars gata kə udakh zikən. Ka mbakhatəru kə li kwal tsa yanga daghan.

* 12:7 Huzay 6:6

¹⁶ Ka ndəfatərnəf ad tlim kwarne, kwarara betar kə udakh ad lav ən təghər tsin bi.

¹⁷ Dəge mangin kə righanəf dəge tsa kwarga Ishay Tlayang. Ai kwarga Ishay kwarne,

¹⁸ “Auna zər tləre a zəbəf kə.

Ən waya waya kə, ai zədaku zədə char.

Da bara bəg ka də Sədikwar.

Tsəguna ka da tləkhdu lav ən təghər kə taka lav jir kə khulf udakh daghan.

¹⁹ Na ba da man tsugu zə bura bi.

Da tsəna bud lav sar də ndzədən tə dulaḵh ən khud kəs bi.

²⁰ Mbədize tsa tərđəfa, naba da kəlakəla bi.

Karakazaze tsa dəm da əmtsa, naba da kədakədə bi.

Da təkhavala təkh, akwa nəghin ad taka lav jir a zugaṇ ad fir.

²¹ Da bo ghər ən tə dākha sar udakh liye kwal tsa Yazhigəl daghan.”†

Baalzabul ən vəgh kə Yasu nəv Farisakh

(Markus 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Ka bərdəghər yakhaya kə udakh ad ude ngulf ai ghwirlt da vak Yasu, wirva sədikw bəzan ən vəgh tsin. Ka mbanu Yasu. Ka farsan ad kwar lav, tsuguna ka nəgha nəgh.

²³ Ka ndawatərnəf kə udakh daghan, Ka nəv itar, “Ara, ina kuda in khə Zər Doda?”

²⁴ Ai tsəna kə Farisakh ndək yana ka nəv itar, “Afka də ndzədə tsawar bi. Də ndzədə Baalzabul shik ya wurdu, ən zaḅakhadowin ad sədikw bəzan ən vəgh kə udakh.”

²⁵ Fatsiye audzala Yasu ən tsa dəge ən dāya itar ən rəvakhud tar, ka avin tsitar, “Daga tləkse a təkaghəran mits, ən tluḡhuma itar ən tatak tar, yanən kə tləkse da ghitsga ba dangar bi. Dəghwa kəsa zə mēghe a təkaghəra mits tsugun, ən tluḡhuma itar ən tatak tar, na ba da ghitsa bi.

²⁶ Da ka ən zəḅadal Shatan, Shatan səgawal ən udakh, afka ən gadla də ghərsar. Ai da ghitsa ndar tləkse sari?

²⁷ Ai da ka də ndzədə Baalzabul ən zaḅado ka də sədikw bəzanakh, ai zar bəlakhura mi? Ən zəḅtərdal dira kə ndzədə itari? Ai furakhur da taka kura lav ən təghər kin.

²⁸ Ai daka də ndzədə Sidikw Yazhigəl ən zaḅadal ka ad shatanakh, atsuk a sa tləkse Yazhigəl da təghər tsəkur.

²⁹ “A təkh bud kə da da khutsadala kadlang ən mēgha dadak ndzədan bi, khəkwa da ndzədana ḡhud ndan, bidəḡud ən təkha kə khutsadala kadlang ən fəta sar.

³⁰ “Ude kwal nəg zə kə, atsuk ən man tluḡhuma zə kə. Ude kwal mələku də dzakha dzakha atsuk ən kwazakdu kwaz.

³¹ Wirva yan, ən kwara kura kwara kə, da bəsatra bəsud kə udakh ad itsera kə khaip zə lav nənakh ai manga itar. Ai tsugun, ude kwarga lava də nən ak Sədikw Yazhigəl, na bud da bəsara bəsa bi.

³² Daga ude kwarga lav nən ən təghər tsəka Zer Ud, da bəsara bəsud. Ai dēghwa ude kwarga lav nən ak Sədikw Yazhigəl, linglinga na bud da bəsara bəsa tsa kəvena tsa da tə kwarge da saks bi.”

Ufa khwarana ən katlən tə zar sar ud

(Luk 6:43-45)

† 12:21 Ishay 42:1-4

³³ Da nəgharu kha kə uf khwaranyan zər khwaran da yigin. Da ka nəgharu ba kha kə uf bi, zər bəzan da yigin. Wirva ufa khwarana ən katlən tə khulf zar sar ud.

³⁴ Kur zar ya pushakhan. Da təkhduda kur kə kwarga lav khwaran fatsiye ngudiyakh kuri? Afka ən khud kə dəgəkhə ən rəvakhud ud inən səgawal ən tukw ghay.

³⁵ Ud charana, ən zəbado ən dəg charane ən khud kə dəg charane a bəgin ən rəvakhud sar. Ud ngudiya, ən zəbado ən dəg ngudi, ən khud kə dəg ngudiye, a bəgin ən rəvakhud sar.

³⁶ Ən kwara kura kwara kə, dəghwa kwadlamb ghaye ən kwara udakh, da kwara kwara itar dəgə bətra da kwar yanən fitsa takalav.

³⁷ Ən tə dəva də ləve kwarga kha da mana khud takalav. A bakhghər ud ghaza awana dadake kwal də ghaz.

Udakh kwargəna ən nagh nəgha dəg ndawak itar

(Markus 8:11-13; Luk 11:29-32)

³⁸ Ka kwararkhe yakhaya kə li tsagdu ndikha ndikh Mus zə Farisakh kwarne, “Maləm, ən na kənda mədla kənda mədla tsəkha ad zikan kə dəg ndawak ai da mədla dakhə ndzədagh.”

³⁹ Ka niya tsitar, “Udakh li kwargəna, li kwal fadəghəro də Yazhigəl kur, ngudiyakh tsugun. Nəgha kur ad nəgha dəg ndawak ən vakar, ai na bud da mədla kura mədla bi, akwa ndawake ən təghər kə Yunan tlayang.

⁴⁰ Ndəkve a manga Yunan ad khəna khəkərd vid zə fatsi ən khud kə zikana kə kilf, da mana ndək yan ka Zər Ud ad khəna khəkərd vida zə fatsi ən mbərt kə khay.

⁴¹ Fitsa takalav da kwara təra kwara udakh ya Nineba kə li kwargən kwarne, a manargan ad khaip. Wirva itar udakh ya Nineba a pəlga itar ghər ən tə dəva də lav Yazhigələ a kwaratərkhe Yunan. Ai tsuguna auna ude a malgan ad Yunan də ndzədən van. Dakhkana a pəlga ba kur ghər bi.

⁴² Fitsa takalav, da tsiya nuse shik ən khay ya Sheba kə kwar kwarne udakh kwargən a manargan ad khaip. Wirva soghər ən vak bita char, kə tsən lav kwalemləme ən tsagdu Saluman shik. Ai tsuguna nəg ude a malgan ad Saluman shik də ndzədən van.” Dakhkana a pəlga ba kur ghər bi.

Gwiya saks Sədikw Bəzan da vəgh kə udanen

(Luk 11:24-26)

⁴³ Da sawala sədikw bəzan ən vəgh kə ud, ka gwayav ən vakakhe kwal nəg kə yu kə mbələdu vak fətava tsin. Ai da ka mbələdu bin bi,

⁴⁴ Ka ni, da gwiya daks da kwazaghare tsa sawalaka. Da gwiyoghərina a tlarghər ba kə itsawar bi tsuguna tledən, a dıkavana məgh.

⁴⁵ Ka da gwiya dəgal da khutsado tlərna sədikw bəzanakh udif, liye malgan kə mbərsh. Kə daks tsitar kə gidəmb. Khalakyana, ka da malamala gida sare kə khal, ade tsa chak kə bəz. Da dzaughər ndək yan kə ngudi udakh li kwargən.

Zar babakh Yasu zə bab sar

(Markus 3:31-35; Luk 8:19-20)

⁴⁶ Madəvin ən kwar ghay zə udakha, ka sasəg kə bab sar zə zar babakh sar. Ka ghitsəga itar ən məl, ən nagh kwar lava itar zin.

⁴⁷ Ka nəv tlərna ud tsin, “Babagha zə zarbabakhagh ən ghitsən mel, ən na kwar lava itar zə kha.”

⁴⁸ Ka ndifarwal kə dadake tsa kwarkhe kwar, “War babara, zə zar babakharenra?”

⁴⁹ Ka mædlarnan ad furakh sar dæ dæva ni, “Auna babara zæ zar babakharæn tæ van.

⁵⁰ Wirva dæghwa ude æn man dæge æn nagha Dadare æn gharazhigæl kæ manaman tsin, in zær babara, zæ dugh babara, zæ babar.”

13

Jakva lav dadak kwazdu khulf
(Markus 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Fitsa vayanena, ka sawala Yasu æn mæghen, dala ka nndzægan æn tæ ghay dælv kæ tsagardu kæ udakh.

² Dzakhava udakh zikæn char tsarghær itar dingrik. Ka dagh da per yuwa nndzægan. Dzakhava udakh tsuguna ghitsga itar æn tæ ghay dælv.

³ Ka kwara tær khai ad lava dæ jakva lavakh zikæn. Ni, “Næg dadak gukhen a dala da kwazdu khulf æn gukh sar.

⁴ Madvin æn kwazdu khulfa, ka ðalala yakhay kæ khuf æn tæ ðul, ka sa ðikakha vadu itar.

⁵ Ka ðalala yakhay kæ khulfakh æn tæ færaf vake kwal næg khay char. Ka fætsawala kujad kujad, wirva khayen æn tævina naba zikæn bi.

⁶ Tævga kæ fatsiya ka ðayif itar, ka ghulala itar, wirva a dagh ba tlæl sar char bi.

⁷ Yakhaya kæ khulfen tsuguna a ðalardagh da vake dæ tak, fætsala tsina, ka ðakalar zæ tak, ka ðidzatæræf taken.

⁸ Yakhaya kæ khulfakh tsuguna a ðalal da vake duðan itar. Ndækchið yiga itar zær dærmæk dærmæk. Yakhaya kulænkwakh kulænkwakh. Yakhaya tsuguna kulkhækerd kulkhækerd.”

⁹ Ka næv Yasu kæ dæg mbas, Dæghwa ude dæ tlim tsæn lava, baru bægin tlim.

Dæge kæ mangan æn tsagdu win lava dæ jakva lavakh
(Markus 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Ka sa furakh Yasu ka næv itar tsin, “Uða lava tsækhæn kwaratæra lava tæ dæva dæ jakva lavakhi?”

¹¹ Ka ngawa tærkhai kwarne, “A bakura tsækurud ndzæda tsa dæge bæghan æn tægher kæ tlæksa gharazhigæl. Ai itara a batæra bud bi.

¹² Wirva dæghwa ude dæ digit da banarghær bægud char, ka da ndaðai æn vak sar zikæn. Ai ude kwal dæ digit char, ka da chawarval chawud ngwada khidlike dinin.

¹³ Dæge kæ mangan æn kwara tæra ka lava dæ jakvakh in kwarne, “Wirva itsa vazavaza itara æn nægha ba itar bi.

Itsa bæga itar tlima æn tsæna ba itar bi. Tsæguna æn katlanæf ba itar bi.”

¹⁴ Wirva yan lave tsa kwarga Ishay tlayang a righæf æn vak tar. Næv Ishay tlayang “Da tsænakha tsæna kur lav, ai da katlga ba kur tsa khæðikæn bi.

Uk da dema di tsækur æn tæf, ai tsuguna da tsa ba kur dæge æmbin bi.

¹⁵ Wirva gufærva udakhana a bængbængæf.

Æn tsæna ba tlimakh tar ad lava bi.

A khadakhardu itar ad diyakh tar.

Khek nægha nægha tsitar dæ diyakh tar.

Khek tsæna tsæna tsitar dæ tlim tar tsægün.

Wirva nagh ba itar katlgakatlæn rævakhud tar bi.

Ka guygoghær itar da vakara mbakhatru kæ.

¹⁶ Næg bark kæ diyakhur wirvæn nægha nægha kur din. Ndæk yan tlimakhur tsügün wirvæn tsæna tsæna kur din.

¹⁷ Өн төкһа кұра төкһа кө, зикән тлайангакһ Yazhigəl, зә ли калалийакһ, тсән на итар нәһа дәге ән нәһа кур. Ай а нәһа ба итар би. Зә на тсәна дәге ән тсәна кур. Ай а тсәна ба итар би.”

*A kwarga Yasu ad däge ән tuku jakva lav dadak kwazdu khulf
(Markus 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ Auna дәге tuku jakva lav dadak kwazdu khulfen.

¹⁹ Да тсәна кө удан ад лавән тәһәр кө тлөкса гһаразһигөл, ән тә кһалак яна а кәтләга би, а нала гһила ва кһулфе а Һалал ән тә Һул. Тсәнга кө уданен ад лав Yazhigəl, ка са Шатан, кһутсала дә кһулфе а тукһгуд ән гуфәрва сар.

²⁰ Кһульфакһе Һалал да тә кһаен тә фәрәд, ин јаква уде бәнән тсәна лав Yazhigəl, ка чауга дә кһуаҺ.

²¹ Fatsiye а даһ ба тлөл сар да кһай сар би, бага тсин ад рәв да тә сарт кһәдикән. Tsiyif кө длада, зә мбәкһәл ән тәһәр кө лав Yazhigəle тсәнин, кујад кујад ка мбәдған.

²² Кһулфе Һалдаһ да вәке дә тәкакһ тсугун, итар јаква удакһе тсәнга лав Yazhigəl. Ай wirva мбәкһәл нәһ дәһ лард зә валавал way тлуwandal ән лард, а гадрәкһә ад Һака кө кһульфен. Кһульфен тсугуна а бәду бад зәр би.

²³ Кһулфе Һалал да тә вак дуҺан тсугун, ин јаква уде тсәнга лав Yazhigəl кәтлған тсугун. А манган ад тләр дин, тләм гәмаду ад нуба кһульфен. Yakhaya дәрмәк дәрмәк. Yakhaya куләнkwakh куләнkwakh. Yakhaya тсугуна кулхәкерд кулхәкерд.

Jakva lav dləghe ән gukh ləkam

²⁴ Ка гwidән Yasu ад кwара тәра тләрна јакв лав, ни, “ Тлөкса гһаразһигәла гһила уде тукһга кһульф кһуwaran ән gukh сар.

²⁵ Ән тә сартә ән кһән кһар удакһ, ка дала dadak тләһум сар ка тукһган ад кһульф дләһ ән gukh ләкамен. Ка тәкавал сар.

²⁶ Һакала кө ләкамен yigan ад зәр. Дләһен тсугуна, sawal ән кһуд.

²⁷ “Ка сәһ ли ман тләр dadak гукһен да вак сар. Ка нәв итар тсин, ‘Дәдмәһа, atsuk кһульф саран бәкһ тса тукһга кһән гукһаһена? А sawal ндар дләһ тсугун ән гукһени?’

²⁸ “Ка niya тситар, ‘Dadak тлугһумара кө мангаин.’ Ка нәв зар ман тләсар тсин. ‘Әна нәһ кһа дәгал тсәкәнда да ндәдду ндәда дә дләһена?’

²⁹ “Ка niya тситар, ‘Au, wirva налабин дә кур ән ндәдду дләһа, ндәдәмадо ба зәва ләкам тсугун би.

³⁰ А дуwам, Һака итар даһ зә ләкам, да тә сартә да тсәгдуд ләкам. Ән тә сартен да кwаратра ка кө ли да тсәгәтсәг, фәрсәфәг итар ндәдду дләһ сар, дзанәф итар, нгwадана итар, ндаһана итар. Ка дзанәф итар ләкам, дйакдаһ уд да куwура:’ ”

*Jakva lav khulf Mastad
(Markus 4:30-32; Luk 13:18-19)*

³¹ Ка гwidән Yasu ад кwаратра тләрна јакв лав, ни, “Тлөкса гһаразһигөл нгwада кһульф мастад, ай Һәф уданен ка тукһган ән gukh сар.

³² Tsakhәнmina ин кһәдикән ән кһульфакһ даһан. Ай да фәтсәвалина, Һакалина, ка ин да нәга кө зикән ән татак дәгакһе ән нгаб. Да нәга кө уфа зикән, ка да ман мәһгәкһ дикәкһ ән тә гwаләкһ сар.”

Jakva lav дә кһәпи yisti

³³ Ka gwidən batra tlərna jakva lava kə Yasu kwarne, “Tləksa gharazhigəla ndəkva yisti, ai dzəgəf nus khədikən, kə khwadum ən khəpi ləkam daram khəkərd, tləm tsiyif kə khəpiyen.”

*A manga Yasu ad tlər də jakva lavakh
(Markus 4:33-34)*

³⁴ A kwara tərkhai Yasu ad dəgakhana daghan kə dzakhava udakh də jakva lavakh. Na bən kwara tra lava ndək yan bi, akwa də jakva lav.

³⁵ Dəge a manga Yasu a righanəf ad dəge tsa kwarga Ishay tlayang. Avin, “Da ngura ghay ka kə kwar lava də jakva lavakh.

Dəge tsa bəghanud gul farsafəg sar kə lard, da kwardu kwara kə.”

A kwarga Yasu ad dəge ən tuku jakva lav dləghe fətsal ən gukh Lekam

³⁶ Ən tə khal kə, dūwars dzakhava udakh kə Yasu, ka da da məgh. Ka saks kə furakh sar da vak sar. Nəv itar tsin, “Kwara kənkhe kwara dəge tuku jakva lav dləghe a fətsal ən gukh Lekam.”

³⁷ Ka ngawa tərkhai, niya tsitar, “Dadake tukhga khulf khwaran, ka Zər Ud.

³⁸ Gukh tsuguna in Lard. Khulf khwarana itar udakhe da daks da tləksa Yazhigəl. Dləgh tsuguna itar udakh ya Shatan.

³⁹ Dadak tlughume tukhga dləghena in wurdu. Sarta tsəg khiyena, in fitsa mbasa lard. Li tsəg khiyena itar zarbəlakh Yazhigəl.”

⁴⁰ Ndəkve dzakhud mas kə ndəgha ndəgh, da ndək yan fitsa mbasa lard.

⁴¹ Ka Zər Ud da bəlondagh bəla ka zarbəlakh Yazhigəlar, kə dzakha dzakha tsitar daghan dəge tsən bakh udakh da man khaip, zə daghan li tsən man nguđi nguđi digitakh. Khutstral itar dəgal ən tləksar.

⁴² Ka tləvtərdagh itar da kara tsakai tsakai, vake da tudai tar də kərd tliđ,

⁴³ ən tə yanən kə sart, da wuđa liye kanadi ngwəđa fatsi ən tləksa Dad tar. Dəghwa ude də tlim tsən lava, baru bəgin tlim.

Jakva lava də ləmane a bəghanud

⁴⁴ Tləksa gharazhigəla ghila ləmane a bəghanud ən gukh, ai mbəladu udan, ka gwidən bəghanan. Wirva khwadga, ka dala sakwdu ad dəgakh sare dinin daghan, ka sukwgan ad yanən kə gukh.

Jakva lava də chachad kur ndangan

⁴⁵ Dakhkana, tləksa gharazhigəla ghila zər kasuke ən gat kurakhe ndanga char.

⁴⁶ Mbəladu tsin khwaran na kə chachad fang, ka dala sakwdu ad dəgakh sare dinin daghan, ka sukwgan ad ndangan ak chachad kuren.

Jakva lava də sika vai kilf

⁴⁷ Tsəguna, Tləksa gharazhigəla ghila sika vai kilfe bəlavdagh da dəlv, ai viyado ad kilfakh sikh sikh.

⁴⁸ Righif tsin, ka ndədado udakh da tə kalam gərdz, ndzakhgud, zaḃadalud khwarakhwaran na kə kilf, dīdaghud da tughub, ka dīduwud dəgal ade kwal khwar.

⁴⁹ Da nəga ndək yan fitsa mbasa lard. Da səgdagh zarbəlakh Yazhigəl da takatak, kə zaḃadal nguđi udakh səgawal ən li kanadi udakh.

⁵⁰ Ka da tləvtərdagh tləva itar ad nguđi udakhen da kara tsakai tsakai, vake da tuwda itar də kərd tliđ.

Wuliwa ləman zə mughuran

⁵¹ Ka ndiɖatərwal Yasu, “A katlɛga nagh kur dɛgakhən tsagduwud daghana?” Nɔv itar tsin “Əm” A katlga kənd.

⁵² Ka niya tsitar, “Wirva yan dɛghwa dadak tsagdu ndzikha ndzikh Mus, ai tsagarduwud kə nəga kə zər ɓɛla tlɛksa gharazhigɛl, ya ghila dadak mɛghe a dzɛgadal wuliwan zə mughuran na kə ləman ən vake bəgdin dɛgakh sar.”

*A ɖudud Yasu ən Kəs Nazarat
(Markus 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Udzala kə Yasu ən kwarakh inakhan na kə jakva lavakhen, ka ɖuwars ad yanən kə vak.

⁵⁴ A do Yasu da kəs sar. Sa tsin da vaken, ka da da gud dzakhava Yakhudakh, ka farsan ad tsaga tərdu tsag kə udakh. Ka ndawatərɛfkɛliye a tsəngan. Avitar ma, “A mbɛladu ən vara udan na dina kə kwalemmen ra? Tsəguna a mbɛladu ən varin ndzɛda man dɛg ndawakakhani?”

⁵⁵ “Zər dadak tsakh mɛgh na baina biya? Bab sar ba Maryam biya? Yakub, Yusuvu, Siman, zə Yakhud saghrakh sar baitar kina biya?

⁵⁶ Daghan dɛghaw babakh sara ən gidən vak mar baitar biya? Ai a mbɛladu dɛvarin ad dɛgakhani?”

⁵⁷ Ka bazala rɔv tsitar, ai nəv Yasu tsitar, “Itsa dɛvara, nəg ndanga kə tlayang Yazhigɛl. Ai uk ən ɖudən ən kəs sar zə fɛta sarud.”

⁵⁸ A manga ba dɛ dɛg ndawakakh ən vin char bi, wirva kud fadɛghɛro fɛga tar.

14

*Əmtsa Yukhan dadak para ud
(Markus 6:14-29; Luk 9:7-9)*

¹ Ən tɛ yanən kə sart, ka tsəna tsəna kə Khirudus Antifas dadake man tlɛksən Galili ad lave ən kwara udakh ən tɛghər kə Yasu.

² Ka niya kə li manara tlər, “Afka ina Yukhan dadak para uda. A tsiyavanɛf ən ngitl. Yan kə mangan nəg dɛ ndzɛda manakh dɛg ndawakakh.”

³ Wirva tsa kwarga Khirudus ad viga Yukhan kə kɛda da sal, wirva Khirudi nus zər bab ghɛsar Filibus.

⁴ Wirva tsən tɛkhara tɛkha Yukhan gwil yan kə Khirudus kwarne, “Kalkal ba pɛrd Khirudi tsin kə nəga kə nus sar bi.”

⁵ Tsa khənmina tsən nagma Khirudus ad kɛdga Yukhan, ai ka gɛdzgan ad di udakh, wirva a ɓanɛf itar kwarne Yuhana tlayang.

⁶ Gwiyoghər kə khəna vɛge tsa yigdud Khirudusa, ka dzanda dugh Khirudi ad tsugw ən tɔvuk kə ghulabakhe sawal da vak khwadɛg. Tsugwa sarna kə zɛɖaru kə Khirudus char.

⁷ Wirva yan, ka manarkhai ad lanji zə wada kwarne, da barabɛg ad itsaɖa dɛge takaɖgin.

⁸ Tɛkən bab sara, ka shakhanɛf ad dugh sar ad dɛge da kwarin. Ka ni, “Ba ka bɛgud ad ghər Yukhan dadak para ud ən mbanmban ən tɔvana kɔvən.”

⁹ Turug ghər kə shik, ai wirva wade a mangin da nəga kə dɛg zhiru tsin ən tɔvuk kə ghulabakh sar. Ka kwargan ad barabɛg ad dɛge ən naghin.

¹⁰ Ka talal ad ghay da gud sala, ɛntladɛghər ɛntlud ghər Yukhan.

¹¹ Ka ɓardɛghərud ghər saks ən mbanmban, barud kə zər dughen, khalakyana ka ɓara kə bab sar.

¹² Ka saks kə furakh Yukhan da zɔb gɛdzumba vɛgha sar, ka khɛɖane itar. Ka dɛgal tsitar kwararkhe itar kə Yasu.

A baghandal Yasu ad udakh døb dli6
(Markus 6:30-44; Luk 9:10-17; Yukhan 6:1-14)

¹³ Tsəna kə Yasu ad dəge dzaughər də Yukhan, ka tsiyawal ən tə vinen ka da da Peryu, ka dəgal tsin da gida tukuda sar ən vake kwal nəg kə ud. Ai tsəna kə dzakhava udakh kwarne a dūda Yasu ad yanən kə vak, ka səgawal tsitar ən kəsakh, ka dəgala tsitar də sig da vake də Yasu.

¹⁴ Sawala kə Yasu ən peryu, ka nəghan ad dzakhava udakh zikən. Ka kwid nəv rəv tsin, tsuguna ka mbakha tərū ak li kwal yang ən tatak tar.

¹⁵ Bəlga kə khagw, ka sa furakh sar da vak sar, nəv itar tsin, “Vakna digi na tsawar bi, tsuguna a bəlga khagw. Duwatərs dūwa kə dzakhava udakhan dəgal kə saku dæg zuwa tsitar ən gədzar kəsakhan.”

¹⁶ Ka nəv Yasu tsitar, “Uda lava tsitar dəgal da tlərna vaki? Bamatra bəg ad dəge da zuwa itar.”

¹⁷ Ka ngawarkhe itar kwarne, “Uk dūmba brudi dli6a zə kilf mits din kənd ən van.”

¹⁸ Ka ni “A nakam.”

¹⁹ Ka ndzakhamga ndzakhən tə dzu6na niya kə udakhen. Ka bəf ad brudina dli6 zə kilfna mits, ka lando də ghər da gharazhigəl, ka kwarara us tsin kə Yazhigəl. Ka kwachanan ad brudiyen baran kə furakh sar, ka bara furakh sar tsugun kə udakhen.

²⁰ A zuwaru daghan tar, baghala itar. Ka dzakhanəf furakh sar ad daghan dege təmgan. Ka raghanəf ad tughwbakh kəlatəm mits.

²¹ Ghwalvakhe zuwa a 6a itar døb dli6. A tugwana bud nughwasa zə zar bi.

A dala Yasu ən təghər kə yu
(Markus 6:45-52; Yukhan 6:15-21)

²² Mbasu tsitar ma, ka kwara tərkhə Yasu kə furakh sar kə daks da peryu, kə dəgal tsitar ən tøvuk da tə tlərna ghədzəva gadzak. In tsuguna dla6ən ghits ən tə vin, kə da kwarara kwaza kə udakh daks ndan, kə dəgal tsin.

²³ Təkhəl kə kwazana dzakhava udakh tsin, ka dugo tsin da tə ghu6 kə dəgaw tukuda tukud. Bəlga kə khagwa, ən vin təkudə sar.

²⁴ Ən tə yanən kə sarta, bita pər yu zə ghay gərdz. Uk kadakada kə ghədkuta yu ad pər yuwen. Wirvən tləg tləga fud ad pər yuwen da təlg.

²⁵ Kalkal karfi khəkərd də ghər kədl, ka sagh Yasu da vak furakh sar, ən dəgən təghər kə yu.

²⁶ Nəgha kə furakh sarna ad dəga tsin ən təghər kə yuwa, ka gadzəf itar char. “Ude sawal ən tə fik,” nəv itar. Ka khula tsitar wirva gədz.

²⁷ Təvin təvina, ka kwaratəra lava kə Yasu kwarne, “Tukhwamfəkhe tukha, i ka fəka, gədzmbiya.” Niya tsitar.

²⁸ Ka nəv Bitrus tsin, “Dadzikan, ai da khin, khaya kanəf khaya dəgən tə ghər kə yu, kə saks da vakagh.”

²⁹ “Ausəga,” nəv Yasu tsin. Burkhwit ka tsiyawal Bitrus səgawal ən peryuwen, ka farsa dəga tsin ən tə yu, dəgal da vak Yasu.

³⁰ Ai vazga tsina a tsiyif fud də ndzəda char, ka gadzəf, ka farsa yu ad ndəga ndəg. Ka khula tsin, “Dadzikan katka katka” Niya tsin.

³¹ Təvin təvina ka talal Yasu ad dəv sar, ka viyado səgo. Ka niya tsin, “Kha dadak khətsa fədəghəro fəg, wuda lava kwal khayakəf tsəkhi?”

³² Da kə Yasu zə Bitrus da peryuwa, ka ləbukw nəv fud.

³³ Ka dabanəf furakh sare tsən Peryu ad Yasu. Ka nəv itar tsin, “Zər Yazhigəl kha kadikadi.”

A mbandu Yasu ad li kwal yang ən khay Janisarar
(Markus 6:53-56)

³⁴ Ghədzəvarghəra tsitar ad dəlva, ka sa itar da əntla khay ya Janisarar.

³⁵ Ai katlga kə li kəsen kwarne, atsuk Yasu, ka 6al ghay tsitar kə kwarara kwara kə itsawar əntla khaya kəsen daghan. Khalak yana ka za6ardəghər udakh kəsen ad daghan liye kwal yang.

³⁶ Ka tatlga itar, kə khaya tərənəf khaya kə liye kwal yang kə gəma itsa ghay gabag sar. Daghan li gəma ghay gabag sara, a mbakhu itar.

15

Dəgakhe a tsagdu dzidzakh
(Markus 7:1-13)

¹ Dud ən kwarina, ka sasəg kə yakhaya kə Farisakh zə yakhaya kə li tsagdu ndzikha ndzkh Mus ən Wurshalim, da vak Yasu. Ka ndidarwal itar kwarne,

² “Uda lava kə zar 6əlakhagh ən kala ndzikhe a bəga dzidzakhəndi? Wirva na itar ən par dəv kəda zu kaf ndəkve tsagdu dzidzakhənd bi.”

³ Ka ngawa tərkhay Yasu kwarne, “Uda lava tsəkur ən kala ndzikha ndzikh Yazhigəl, uk ən gatars kə dəge tsagdu dzidzakhura kuri?”

⁴ Afka nəv Yazhigəla, ‘Farghərfəg kə dadagha zə babagh.’ Tsuguna ni, ‘Itsawar ən lakhga dad sar zə bab sar, kəgdud kəmts.’

⁵ Ai ən tsagdutsaga kur kwarne, ‘Da nəg dəge nagha udan ad məlaru məla kə dad sar zə bab sar din, “Ai ka avin tsugun, daghan dəge tsa da mbəladu kur ən vakar, a barkhe ka kə Yazhigəl.”

⁶ Wirva yana, atsuk barari ba məlaru məla kə dad bi nikur.’ Wirva yan, a nandal kur lav Yazhigəl kə bat, kə nəghda gatars kə ndzikha ndzikhur.

⁷ Kuram ngudiyakhan. Kalkal dəge tsa kwarga Ishay tlayang ən təghər tsukur. Kwarne,

⁸ “‘Udakhanna digi, uk ən fakghəra də ghay itar. Rəvakhud tara bita zə kə.

⁹ Ən daba ka buti itar.
Ən tsagdu ndzikha ndzikh udakh itar.
Ən dleva lav Yazhigəl.’ ”

Dəgakhe ən naud kə kwadlamb ən təvuk kə Yazhigəl
(Markus 7:14-23)

¹⁰ Khala kə yana, ka dəkhtərkhay Yasu kə dzakhava udakh, niya tsitar, “Bambəg tlim, ka diyarsa kur.

¹¹ Dəge ən da da ghay bən naud kə kwadlamb ən təvuk kə Yazhigəl bi. Dəge ən səgawal ən ghay kə dadak sar ən nandala kə kwadlamb ən təvuk kə Yazhigəl.”

¹² Ka saks kə zar bəlakh sar da vak sar, nəv itar tsin, “Tsa tsəkha kwarne a bazala rəvakhud kə Farisakh tsənga tsitar lavana kwarga kha?”

¹³ Ka ngawatərkhay Yasu tsitar, “Itsera kə ufe Dadar ən gharazhigəl ba kə njivgan bi, ka da ndaddu ndadud kutsuts.

¹⁴ Duwamatərs du, ngulfakh itar li mədlara dūl kə ngulfakh. Daka ngulf ən mədlara dūl kə ngulfa, afka bərdagha tara da mbəda itar dəgdagh da fika.”

¹⁵ Ka nəv Bitrus tsin, “Kwara kənkhai kwara dəge tuku jakva lavan.”

¹⁶ “Atsuk dakhkana ghərur tsuguna a katlga ba kur biya?” Nəv Yasu tsitar.

¹⁷ “Ən tsa bakh kur kwarne, dəghwa dəge da da ghay kə udan, ən dəgdagh da khud sar, kə dəg mbasa ka da səgawal ən vəgh sara?.

¹⁸ Ai däge səgawal ən ghaya ən səgawal ən rəvakhud. In dəgakhe ən naud kə kwadlamb ən təvuk Yazhigəl.

¹⁹ Afke ən səgawal ən rəvakhud ngudi ngudi daya ghəra. Ndək za kəḏsafa uda, gwaragwara, ərḏa, gəla, dlaghawa fila zə bazardu ḏakha kə ud.

²⁰ Ina dəgakhe ən naud kə kwadlamb ən təvuk kə Yazhigəl. Ai zu kaf də dəv kwal paran ən tə dəva də ndzikh ba da naud kə kwadlamb ən təvuk kə Yazhigəl bi.”

Fadghərofəga nusen
(Markus 7:24-30)

²¹ Duwars kə Yasu ad yanən kə vak, ka dal da əntla khaya kəsakhe khefa də Taya zə Sidom.

²² Dzagwdlam, ka sa nusen dugh ya Kanan ən gidən khayen da vak Yasu. Ka tuwa tsin kwarne, “Dadzikan, Zər Dod, ziwakdal ziw. Ən bara dlad sədikw bəzan kə dughwar char.”

²³ A kwararkhe ba Yasu ad tsaufa kə nusen bi. Ka saks kə furakh Yasu da takada takad ad Yasu. Nəv itar tsin, “Lakwars lakw, wirvən gatakiyams gat, ən mbakiyama mbəg də tu.”

²⁴ Ka ngawa tərke Yasu, ni, “Uk a bəlokondagh wirva udakh ya Izraile a zadgan ud.”

²⁵ Ai ka saks kə nusen da təvuk sar, kəlɡan ad juguv. “Dadzikana, məlaku məla.” Niya tsin.

²⁶ Ka nəv Yasu kə nusen, “Ən manawa ba bəf ud kaf zara, ka barud kə ghədəkh bi.”

²⁷ Nəv nusen tsin, “Lave kwarga kha na kalkal Dadzikan. Ai tsuguna, ghədəkha ən zuwa zuwa itar, ad kwacha kafakhe bəlal ən tə vələngakhe ən zuda li məghakh ad kaf.”

²⁸ Ka ngawarkhe Yasu, niya tsin, “Awara nusna, fadəghəro fəgagha nəg də ndzəd, da manakha manud däge nakh.” Ən tə yanən kə sarta, ka mbu dugh sar ən təvin təvin.

A mbakha tru Yasu ad udakh zikən

²⁹ Duda kə Yasu ad yanən kə vak, ka dəgal tsin diwa kalam dəlva Galili. Khalak yana ka ngalo da tə gil nndzəgan.

³⁰ Ka saks kə udakh zikən da vak sar. Zaḅardəghər itar də ghurḏikakha, zə ngulfakha, zə li əmtsə kalam vəgha, zə təngakha, zə chaləm li kwal yanga zikən. Ka bakhga itar ən təvuk sar. Ka mbakha tru.

³¹ Ka ndawatrəf kə udakh vazga tsitar ad li kwal təkha kə kwarga lava ən kwarghai itar. Li mətəsa vəgha ka a mbakharu, ghurḏikakh ən dəga itar, ngulfakh ən nəgha nəgha itar. Ka farghər itar kə Yazhigəl Izrail.

A baghandala Yasu ad ud dəb ufad
(Markus 8:1-10)

³² Dud ən kwarina, ka ḏakhtərkhay Yasu kə furakh sar saks da vak sar. Ka niya tsitar, “Ən ziwərdal ziwa ka kə dlama khan, wirva khəkərd khana tsitar ən vakar, tsuguna na dəg zuwun vak tar bi. Nəgh ba ka daks tsitar də way bi, wirvən təkha itar kə dighər khar ən tə ḏul daks da məgh.”

³³ Nəv furakh sar tsin, “Ən təghal ndəkina, da mbəladu ən makiyam ad dəg zuwe da təkhud kə batran kə udakh pakina ra?”

³⁴ Ka ndidatərwal Yasu kwarne, “Ngərwa brudiye din kur ra?”

Ka nəv itar tsin, “Dumba udif zə mbisan na kə kilfakh.”

³⁵ Ka bətra kə dzakhava udakh kə ndzakhga ndzakh ən tə khay.

³⁶ Ka 6əf ad dumba brudiyen udif zə kilfakhen, kwararkhai ad us kə Yazhigəl, ka kwachanəf, baran kə furakh sar. Ka bara furakh sar ad brudiyen zə kilfakhen kə udakh.

³⁷ Itsawara a zuwa, a baghala itar. Ka dzakhanəf furakhen ad dæg zuwe a təmgan, tugwəb udif reghan.

³⁸ Udakhe zuwa ruwa, a 6a itar ghwalvakh dəb ufaɖ. A kəɖlga bud nughwasa zə zara bi.

³⁹ Ən tə khal kə duwatərs duwa kə Yasu ad dzakhava udakh, ka da da peryu, ka dəgal da əntla khaya ya Magadan.

16

*A ndiɖga udakh ad Yasu kə mana tra dæg ndawakakh
(Markus 8:11-13; Luk 12:54-56)*

¹ A sa Farisakha zə Sadukiyakh da vak Yasu kə nəghda kurakura tsitar. Ka ndidarwal itar kə mana tra zikan na kə dæg ndawake da mədla din kwarne a saudagh ən gharazhigəl.

² Ka ngawa tərkhai ni, “Da dəm fatsi da 6əl, da ka nəgha tsəkur khas khas ən tə gharazhigəl, ka nikur, ‘Yauwa, na yu da təɖa bi.’

³ Da ka səgo gwisəl zə ghabag, da nəgha tsəkur khas khas ən tə gharazhigəl, lusəf kes, ka nikur ‘Da təɖa yu khan.’ Təkha kur kə tsan ad dægakhe da dzaughər ən tə dəva də gida kə fef gharazhigəl, wur ka təkh ba kur kə katlga däge ən tuku jakəvakh manasar kə kwargəna bi.

⁴ Udakh kwargəna li kwal khayanəf də Yazhigəl itar, kəladakh tsugun. Na kur nəgha dæg ndawak, ya na bud da mədla kura tlərna dæg ndawak bi, akwa dæg Yunan.” Khalak yana ka duwatərs Yasu, dakaval sar.

*Yista Farisakha zə Sadukiyakh
(Markus 8:14-21)*

⁵ Darghəra tsitar da tə tlərna ghəɖzva gadzak dəlv, ka dzamana furakh sar kwarne a mbitsa təghər səgawal də brudi.

⁶ Ka nəv Yasu tsitar, “Dem nikur, ya tsukwamana ghər də yista Farisakha zə Sadukiyakh.”

⁷ Ka farsa ɖayakavu lav tsitar ən tatak tar kwarne, “Wirve a ɖadal ba kiyam ad brudi bi nagh ən kwarin adina?”

⁸ A katlga Yasu ad däge tsən kwara itar, wirva yana, ka ndidatərwal kwarne, “Uda lava tsəkur ən ɖayakavu lav ən təbur kwarne, wirva na kur də brudi biyi? Kuram li khətsa fadghərɔfəg.

⁹ Dakhkana a katlga ba kur biya? A mbitsa kur ghərkh sarte tsa baghandala ka udakh dəb dli6 (5,000) də dumba brudi dli6a? Tughwb ngərwa a dzanəf kuram ake təmgani?

¹⁰ Awana ən sarte tsa baghandala ka udakh dəb ufaɖ (4,000) də dumba brudi udif. Tughwb ngərwa a dzanəf kuram ake təmgani?

¹¹ Uda kə mangan tsəkur kwal katlgan kwarne ən kwara kura lav ən təghər kə brudi ba ka biyi? Ən kwara kura kwarne tsukwamana ghər də yista Farisakh zə Sadukiyakh kə.”

¹² Ka katlga furakh sar kə Yasu kwarne, ən kwarən təghər kə yiste ən ɖiyud ən brudi bi. Tsukwamana ghər də yisti na tsən kwarina, atsuk ən kwarən təghər kə tsagdutsaga Farisakha zə Sadukiyakh.

*A mədla na Bitrus kwarne Yasu in Masikhu
(Markus 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Soghər kə Yasu da kəs ya Kesariya Filibiya, ka ndidatərwal kə furakh sar kwarne, “Warek ka Zər Ud vek udakh ra?”

¹⁴ Ka nəv itar tsin, “Av yakhaya Yukhan dadak para ud, av yakhaya Ili tlayang, av yakhaya tsuguna Irmī tlayang, awana fang ən tatak tlayangakh.”

¹⁵ Niya tsitar, “Ai kur ma, warek kavek kuri?”

¹⁶ Ka ngawarkhe Siman Bitrus kwarne, “Kha Masikhu, Zər Yazhigəl dadak saf.”

¹⁷ Ka nəv Yasu tsin, “Dadak bark kha Siman zər Yukhan, wirva a sakha diwa ud dæg sig ba ina kə jir bi. Dadare ən gharazigəl kə kwara khai.

¹⁸ Ni ən kwarakha kwara kə, kha Bitrus, fərad khə, da bələn tə kha ka də kur khəgar, däge ən tuku kur khəgena, itar udakhe da fədhərofəg ən tə kə. Ai kwal da təkha kə ndzəda mətəsa kə manar khai tsaud.

¹⁹ Da bakha bəg ka dæg tusa nga gud tləksa gharazhigəl. Tsugun, dəghwa däge kwal khayanəf tsəkha manaman ən lard, nabud da manaman ən gharazhigəl bi. Dəghwa däge ən nakha manaman ən lard, da mana ndəkyan ud ən gharazhigəl.”

²⁰ Ka ndədətərnəf Yasu ad tlim kə furakh sar char kwarne, kwarara ba itar kə itsawar kwarne ka Masikhu bi.

A kwarga Yasu ad khulf dlad zə əmtse da manin

(Markus 8:31; 9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Tsiyif ən tə yanən kə sart, ka farsa Yasu ad kwara tra kwara tsin kə furakh sar kwarne, “Barari dəgal tsin da Wurshalim, kə khəb dladakh sikh sikh sikh ən dəv kə maludakh zə zikzikanakh kə zil kəsakh zə li tsagdu nzdikha nzdikh Mus. Ka da kədke kəfud, fitsa khəkərdə da tsiyaka tsiyud.”

²² Ka ndədala Bitrus ad Yasu da te kalam, ka farsan ad tavarghər di kwarne, “Tsandu tsəg Yazhigəl ad yan, Dadzikan. Da dzoghər ba yan də kha tsa khədikən bi.”

²³ Ka gwiyačkhe Yasu ka niya kə Bitrus, “Tsiyakval tsiya kha Shatan. Kur khətingəd khən təvukar, wirva dāya dāya na, dāya ghər ud dæg sig, dæg Yazhigəl bi.”

²⁴ Ka nəv Yasu kə zar bəlakh sar, “Dəghwa ude nagh gataks gat, barari dūda way ghərsar tsin. Tsuguna ka bəfin ad ufa khərta sar, kə gataks gat.

²⁵ Wirva dəghwa ude na kat safa sar, da bəgh. Ai dəghwa ude khayanəf bəghən safa sar wirva kə, da mbəladu mbəl.

²⁶ Uda dæg sige da gəmadu udan, da gəmaduwin dəgakhe ən lard daghan, tsuguna bəghalən safa sari? Uda däge təkha udan kə bədu kə varda safa sari?

²⁷ Da səgadagh ka Zər Ud ən ndanga Dadar zə zarbəlakhə ən gharazhigəl. Khalak yana, ka da bara dæg siga sar ka kə itsawar, kalkala däge a mangin.

²⁸ Ən təkha kura təkha kə, nəg udakhe ən ghitsən van, liye kwal da əmts, khekwa nəgha ka itar ka Zər Ud, ən səgdagh ka ndək shik.”

17

Mbədva vəgha Yasu ən khuḥ

(Markus 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Təkhəl kə khəna unkwakh kə kwarga kwara kə Bitrus kwarne Yasu in Masikhu, ka zəbəf Yasu ad Bitrus, zə Yakub, zə Yukhan zərbab Yakub. Zəbtrə da tə tsəban na kə khuḥ. Uk itar kalti ən vin.

² A mbədfəkhe vəgh Yasu ən di tsitar. Ka wuda vakdi sar ndək fatsi, tsuguna nala kadlangakh sare a taləmin kə madakw təl.

³ Ɖn tɔvin tɔvin, ka nɛgha kɛ zar bɛlakhana dɛ Mus tlayang zɛ Ili tlayang ɛn kwar lav itar zɛ Yasu.

⁴ Ka nɔv Bitrus kɛ Yasu, “Dadzikan, khwaren nɛg kɛnda van. Da khayanaɛkh, da manga mana ka tsikw khɛkɛrd ɛn van. Fang tsɛkha, fang kɛ Mus tlayanga, fang kɛ Ili tlayang.”

⁵ Madɔv Bitrus ɛn kwar lava, ka sodagh ghwiki ɛn wud tɛrdlɛm da tɛghɛr tsitar. Khalak yana, ka tsɛna tsɛna tsud ad kwind sɛgawal ɛn ghwikiɛn kwarne, “Zɛraren ɛn waya kɛ, ɛn tsɛn zɛda sar ka char. Tsɛna maru tsɛn.”

⁶ Tsɛna kɛ furakh sar ad yanɛn kɛ kwind, ka gɛdzatrɛf char, ka khɛmbga itar da khay.

⁷ Ka sa Yasu, tapa tɛrkhai avin, “Tsiyamɛf tsi, gɛdzam bi.”

⁸ Kapanɛf tsitar ghɛra, aghba itsawar ɛn vin bi tɛma Yasu kitakul.

⁹ Madɔv itar ɛn sɛgadagh ɛn ghuɛn, ka ndɛdaternɛf Yasu ad tlim kwarne, “Kwarama tra ba kɛ itsawar ad dɛgɛ nɛgha kur bi, khɛkwa tsiyanɛfud ka Zɛr Ud ɛn ngitl.”

¹⁰ Ka ndidɛrwal furakhan na kɛ Yasu kwarne, “Ai uɛa lava kɛ li tsagdu ndzikha ndzikh Mus ɛn kwarne, barari khɛkwa Ili tlayang da farsa sɛgadagh ndan, kɛda sɛgadagh kɛ Masikhuwi?”

¹¹ Ka ngawa tɛrkhai, “Kalkal da sɛgdagh kɛ Ili tlayang, kɛda dika itsauda kɛ nɛga kalkal ndan.

¹² Ɖn tɛkha kura tɛkha kɛ, audzala Ili ɛn sodagh sɛg, a katlga ba itar kwarne in bi. A manarakhe itar dɛgɛ ɛn nagha reva tar. Da khɛba ndɛk yan ka Zɛr Ud tsugun ad dlad ɛn dɛva tar.”

¹³ Khalak yana ka katlga zar bɛlakhana kwarne, atsuk ɛn kwara tra lav ɛn tɛghɛr kɛ Yukhan dadak para ud.

A mbandu Yasu ad zɛrɛ ɛn gida wurdu ɛn vɛgh sar

(Markus 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Sodagh tsitar ɛn tɛ khuɛn da vake dɛ dzakhava udakh, ka sasɛg kɛ udanen da vak Yasu, kɛlgan ad juguv ɛn tɛvuk sar. Ka ni,

¹⁵ “Dadzikan, manga kwidkwidɛrva zɛraren. Nɛg fud ɛn vɛgh tsin, tsuguna ɛn bara dlad char. Ngɛrwa siga tsin ɛn bala dɛgdagh da kar zɛ yu.

¹⁶ A bala ka da vak zar bɛlakhagha, a piyatɛrwal mbambɛg.”

¹⁷ Ka ngawarkhai Yasu kwarne, “Kur udakh kwargɛn, li kwal dɛ fadɛghɛrɔfɛg, kur mbɛrshakhan. Ki da zulu pak uɛa tsɛka zɛ kuri? Ki da bɛga pak uɛa tsɛka rɛv dɛ kuri? Bakdɛghɛr ba da van, niya kɛ dad zɛrɛn.”

¹⁸ Ka tavarghɛr Yasu ad di kɛ wurduwen, ka sawalɛn zɛrɛn, tɔvin tɔvina ka mbu.

¹⁹ Ka saks kɛ furakh Yasu da vak sar ɛn sarte tɛkuda sar tsin, ka ndidɛrwal itar, “A piyakɛndɛwala ndar lakwdu wurduweni?”

²⁰ Ka ngawa tɛrkhai Yasu kwarne, “Wirva a khɛtsa fadɛghɛrɔfɛgur. Ɖn tɛkha kura tɛkha kɛ, da tsa nɛg fadɛghɛrɔfɛgur khɛdikɛn ndɛk khulf mustad, tɛkha kur kɛ kwararkhe kɛ ghuɛna kwarne, ‘Tsiyin dɛgal van, da tɛ tlɛrna vak’, tsuguna ka da tsi. Na dɛgɛ tɛkha kɛ piyakurwala bi.”

²¹ “Afka khulf ina kɛ sɛdikw bɛzana tɛkh ba kɛ sawala bi, khɛkwa dɛ dɛgawa zɛ zɛb ndɛl da sɛgawalin.”

A gwidɛn Yasu ad kwar lav ɛn tɛghɛr kɛ ɛmtsa sar

(Markus 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Dzafkhai kɛ Yasu zɛ furakh sar ɛn ɛntla khaya Galili, ka nɔv Yasu tsitar, “A khɛrzɛgud da bɛkdu bɛg ka Zɛr Ud, da dɛva udakh.

²³ Da kəf ka kəfa itar. Fitsa khəkərda ka da tsiya ka tsiyud.” Ka kədatərke ad vəgh kə furakhna char.

Pəl khadama Fəta Yazhigəl

²⁴ Sa kə Yasu zə furakh sar da kəs Kafarnakhum, ka saks kə li chau khadama Fəta Yazhigəl da vak Bitrus, ka ndidarwal itar, “Nabakh dadak tsagdu lavur ən pəl khadama Fəta Yazhigəla?”

²⁵ Ka ngawar khai Bitrus kwarne, “Ən pəla pəlin gəna.”

Da kə Bitrus da məghen, ka farsa Yasu ad kwarara lav, “Uda dayaghəragh ən təghər kə ndifeni? Ən chawun vakəng shikakh lard na ad khadama ləman awana khadama gidadi? Ən vak zar tar nagha, ən vak kəstəlakh khi?”

²⁶ Nəv Bitrus tsin, “Ən vak kəstəlakh.”

Ka nəv Yasu tsin, “Ai da ndəkyanin, a mədlanən kwarne na zar tar ən pəla pəla bi.”

²⁷ “Ai khek bazatərdu tsəki ad rəva, dəg dəgal da tə ghay dəlv, taldagh tala khilga vi kilf da dəlv. Ka nguranəf kha ghay kilfe a viga kha chak, da mbəladu mbəla kha lotus ai da tlala kə pəl khadamagha zə dəgar. Bəfba, pəla tərkhai pəl.”

18

Warek zikan daghan ən tləksa gharazhigəli?

(Markus 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Ən sartenan, ka sa furakh sar da vak Yasu ka ndidarwal itar kwarne, “Warek zikan daghan ən tləksa gharazhigəli?”

² Ka dakhga Yasu ad zər khəḍikan, ka ghitsanan ən təb tar.

³ Ka ni, “Ən təkha kura təkha kə, da mbəḍfəke ba gidur nala kur ndək zar mbisan bi, na kur da daks da tləksa gharazhigəl lingling bi.

⁴ Itsawar ən gulandagh ghərsar ndək zər khəḍikanən, in zikan daghan ən tləksa gharazhigəl.

⁵ “Daga ude chauga zər khəḍikan ndək inan wirva kə, ka chaukayin.”

⁶ “Ya digi, deghwa ude a ba ad fang ən tatak zar mbisan, liye fadəghəro də kə, da man khaip. Adara ngudərəmud vər pəkhən kwind sar, ka tləvdagh khud da dəlve chalangw.”

Dəgakhe ən bakh udakh da man khaip

(Markus 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁷ “Dangwa kə udakhe ən lard. Wirva dəgakhe da bakh udakh da man khaipa, ən lard itar. Ya dangwa kə dadake da saks dəgakhan ən tə dəva din.

⁸ Da dəvagha awana sigagh ən bəg khan da man khaip, əntlədukha, tləvars khə. Adara daks də dəv kitakul, awana sig kitakul kha da safə kə ngəḍ, təghər kə tləvəkhədagh də dəvakhagh, awana də sigakhagh bərdagh, da kare kwal nəg ən mətəsa kə ngəḍ.

⁹ Da wur diyakhagh ən bəg khan da man khaip tsugun, ndəḍadal kha, tləvars khə. Adara daks də di kitakul kha da safə kə ngəḍ, təghər kə tləvkhədagh də di bərkədagh da kare kwal nəg ən mətəsa kə ngəḍ.”

Jakva də tuwaghe a zadgan

(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Tsukwamana ghər, khayamanəf ba nena itsa fang ən təḍ kə zar mbisana khana bi. Wirvən təkha kura təkha kə, zarbəlakh Yazhigəl tar ai ən gharazhigəl, tsika fatsi ən nəgha nəgha itar vakdi Dadare ən gharazhigəl.

¹¹ Wirva ka Zər Ud a saudagh da kat liye a zadgan kə.

12 “Uda ɗaya ghɛruri? Da nɛg ude dɛ tuwaghakh dɛrmɛk (100), da ka zadga kitakul ɛn tɛb tar, nabakhin da duwars kul waslambad ghɛrf waslambad (99) nɛn kus kɛ ghuɓɛ zighwda itara? Kɛ dɛgal da gat kitakule zadgana?”

13 “ɛn tɛkha kura tɛkha kɛ, da mbɛladu win ad kitakulen, khwadɛge da manin ɛn tɛghɛr kɛ kitakulɛn, da malamala ad dɛg kul waslambad ghɛrf waslambadɛ kwal zadgan.”

14 Ndɛkɛyan tsugun, khayanɛf khaya Dadurɛn gharazhigɛl ba zadɛ kɛ itsa fang ɛn tɛb kɛ zar mbisana khana bi.”

Da manakhai udan ad ghaz

(Luk 17:3)

15 “Da manakhai sukwtagha ad ghaz, ka dɛgal kha da vak sar, kwarkhekha ghaza sar ɛn tɛbura mits mits. Da tsɛnkhayin, a guyondɛghɛr kha sukwtagh saks.

16 Ai da tsɛnkhe bin bi, ka gwidɛn dɛgala kha da vak sar zɛ ud fang. Wirva a kwarga lav Yazhigɛl kwarne, ‘Itsera kɛ lave a ndazhana ud mitsa zɛ khɛkɛrd, a mɛdlanɛn kwarne lavɛna jir.’

17 Da kalwalin kɛ tsɛntɛr tsɛn, ka kwararkhe kha ke li gata daghan. Kɛ dɛg mbas, da kalwalin kɛ tsɛn lav li gaten daghan, ka nandala kha ndɛk liye kwal tsa Yazhigɛl, awana ndɛk dadak chau khadam.

18 “ɛn tɛkha kura tɛkha kɛ, daghan dɛge kwal khayanɛf tsɛkur manaman ɛn lard, na bud da manaman ɛn gharazhigɛl bi. Daghan dɛge khayanɛf kur manaman ɛn lard, da mana manud ɛn gharazhigɛl.

19 “ɛn gwidɛn kwara kura kwara kɛ, da khayanɛf ud mits ɛn tɛbur ɛn lard, ɛn tɛ ghɛr kɛ dɛge a takadga itar, da manatra mana Dadare ɛn gharazhigɛl.

20 Wirva daghan vake dzafkhai ud mitsa zɛ khɛkɛrd ɛn ɗakhar, ɛn vak tar kɛ.”

Jakva vɛɓɛ kwal nɛg ɛn bisara ghaza kɛ ud

21 Ka sa Bitrus da vak Yasu, ndidɛrwal kwarne, “Dadzikan, da ka manakhaka ghaza sukwtar, sig ngɛrwa da bisakhara ki? Sig uɗif nagha?”

22 “Ka ngawar khai Yasu kwarne, uk uɗif siga bi, uɗif uɗif sig kul uɗif.

23 “Wirva yan, da tɛkhud kɛ kurana tlɛksa gharazhigɛl dɛ shike ɛn nagh kɛɗla lɛmanakh sare ɛn dɛv kɛ vɛɓakh sar.

24 Farsa kɛ shiken ad kɛɗla kɛɗla, ka ɓardɛghɛr ud ad ude gatarsin dɛ gɛmaw kwaɓ talenti dɛb kɛɗɛk (10,000), ai kwal da tɛkha kɛ udanen kɛ pelgan mbasu ba dɛ gida sar ɛn lard bi.”

25 “Piyarwala kɛ pɛlapɛl, ka kwarga shik kwarne, sukwamdu sukwa dɛ udanen, zɛ nus sar, zɛ zar sar, zɛ daghan dɛge dinin, kɛ nɛghda pɛɗa gɛmawɛn din.”

26 “Ka diktliɓ kɛɗa vɛɓɛn ad juguv ɛn tɛvuk kɛ shiken, ɛn takadɛ takadɛ kwarne, ‘Bakai rɛv, da pɛlakha pɛla ka itsaɗ.’

27 Ka ziwardal shiken kɛ vɛɓɛn, ka ɓɛɓars, bisarnan ad gɛmawɛn.

28 “Sawala kɛ vɛɓɛn ɛn fɛta shiken, papatɓ ka gamga itar ze tsaghw man tlɛr sare ɛn gatarsin dɛ gɛmaw kwaɓ dinari dɛrmɛk (100), ka vigan ɛn makular, niya tsin, ‘Pɛlakai pɛla gɛmaware ɛn gatakhs kɛ.’

29 “Ka diktliɓ kɛɗa tsaghw man tlɛr sar ad juguv ɛn tɛvuk sar, ɛn takadɛ takadɛ kwarne, ‘Bakai rɛv, da pɛlakha pɛla kɛ.’

30 “Kalwala kɛ bisara ɓis, ka ɓal dɛgal da gud sal, khekwa pɛɓarkheyin ad gɛmaw saren ndan.

31 Nɛgha kɛ chalɛm zar man tlɛr ad dɛge dzaughɛr, a zɛɗatru ba lingling bi. Ka dala itara, kwararkhe itar kɛ shik, ad dɛge dzoghɛr daghan.

³² “Ka bəlandala shik kə dakhə dəghər vəbena tsa chak. Sa tsin, ka nəv shiken tsin, ‘Kha nguđi vəbən. A bəisakhana ka ad daghan gəməwe ən gatakhs kə, wirva takadke khə.

³³ Atsuk ən təkħ ba kha kə manga kwidkwidəreva tsaghw man tləragħ, ndəkve manga ka kwidkwida revagh biya?”

³⁴ A bazala rəv kə shik char, ka batrəmə shik ən dəv kə li ən tuk gud salen, bara bəg itar dlad, da tə sarte da pəldin ad gəməw kwaḡ na daghan.”

³⁵ “Da mana ndək yan Dadare ən gharazhigəl, ak itsawar ən kur ai kalwala kə bəisara kə zərbab sar, ən revakhud sar.”

19

A tsagdu Yasu ad lav ən təghər kə pəcha səb (Markus 10:1-12)

¹ Udzala kə Yasu ən kwar dəgakhana, ka đuwars ad əntla khaya ya Galili, ka dal da ətla khay ya Yakhudi, ai ən tə ghədzəva gadzak zagħ Urdu.

² Zikən udakhe a gatars, ka mbandu ad liye ən tukw kuz ən vin.

³ Ka saks kə yakhaya kə Farisakh da vak sar, kə nəghda gat ghaza sar tsitar. Ka ndidarwal itar kwarne, “A khayanəf nagh ndzikħ khənd ad təkaghəra kə ud zə nus sar, ən tə itsera kə dəge kwal naghə tsina?”

⁴ Ka ngawa tərkhay Yasu kwarne, “Atsuk a tugwa bakh kur ən kadkad ən vake tsən kwarin kwarne, dadake tsa vərdtərkhe vərdə gul farsafəga larda, ‘A vərdtərkhe kə zila zə nusa?”

⁵ A kwarga Yazhigəl tsugun kwarne, ‘Wirva yan digi, da đuwar đuwa udan ad dad sar zə bab sar kə khəmbərvan kə nus sar, kə nəga tsitar bərdagh kə ud kitakul.’

⁶ Wirva yana, aghba dlaitar də ud mits bi, a narala kə ud kitakul. Wirva yan, dəge a matlanəf Yazhigəl, khayanəf ba ud ad təkə təkə bi.”

⁷ Ka ndidarwal Farisakhen kwarne, “Ai udə lava kə Mus tlayang a bədu ad ndzikħa ndzikħ kə ud kə bədu kadkad təkaghəra zə nus sar, kə dəgala tsini?”

⁸ Ai ka ngawa tərkhay Yasu niya tsitar, “A khayakurnəf Mus tlayang ak təkaghəra zə nughwasakhur, wirva bəngəbəng revakhudur kə mangan, ai gul ən tə farsafəga tsa ndək yan bi.

⁹ Ai ən kwara kura kwara kə, daga ude təkaghəran zə nus sar, da wirva a tlarghər ən man gwaragwar bud bi, da đuwın ad tlərna nus tsugun, gwaragwar ən manin zə nusen.”

¹⁰ Ka nəv furakh sar tsin, “Da ka ndək yan gidən təb kə ud zə nus sara, atsuk gidə kwal nus kaw.”

¹¹ Ai ka nəv Yasu tsitar, “Daghan ud bən təkħa kə bənəf lava nən kwara kur bi, khəkwa liye a khayatərnəf Yazhigəl kə nəga ndək yan.

¹² Nəg dəgakhe da bəg chaləm ghwalvakh kwal da zəḡ nus. Wirva nəg liye a yakhtər khaiyud ndək yan. Nəg liye udakh kə natərala ndək yan. Yakhaya tsuguna itar kə nandala ghərtar kwal da nəg da zəḡ nus, wirva tlər tləkṣa gharazhigəl. Daga ude khayanəf də lava na, chawin.”

A batərgħər Yasu ad bark kə zar mbisan (Markus 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Khalak yana, zabərdəghər yakhaya kə udakh ad zar mbisan kə Yasu, kə nəghda batərgħər dəv tsin, kə takad Yazhigəl wirva itar. Ai ka tav di kə furakh sar ən tə li zabədo zaren.

¹⁴ Ka nəv Yasu kə furakh sar, “Duwamatərs zar mbisan saks da vakar, tsuwamatra bi. Wirva tləkṣa gharazhigəla dəg udakhe ndək zar mbisanakhan.”

¹⁵ Ka bakhatərgħər ad dəva, ka takadgan ad Yazhigəl kə batərgħər bark, ka dakaval ən vin.

Dakhwale dadak tləwandal

(Markus 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Dud ən manin, ka sa udanen da vak Yasu niya tsin, “Maləm, uđa dæg khwarane barari da mana ka kə gəmadu safa kə ngədī?”

¹⁷ Nəv Yasu tsin, “Uđa lava tsəkhən ndidakwala ndidən təghər kə däge khwarani? Afke uk Yazhigəl kitakul khwarana. Ai da ka da nakha gəmadu safa kə ngəd, ka tsufanəf kha ndzikha ndzikh Yazhigəl.”

¹⁸ Ka ndidərwəl kə Yasu, “Irən ndzikha ndzikhen ra?” Ka ngawarkhe Yasu, “Kəd ba safa ud bi, a duwa gwaragwar, a duwa man gəl, a duwa dləgh fil,

¹⁹ fargħər fəg kə dadagħa zə babagh. Tsəguna waya tləghər witəghagh ndəke waya kha ghəragħ.”

²⁰ Ka nəv dakhwal na tsin, “Afka ən tsufatsufa ka dəgakhana dagħan. Uđa kə təmgan tsəki?”

²¹ Ka nəv Yasu tsin, “Dən nakha nəga tsəkha kə njiva char, dæg da sakwdu däge din kha dagħan, təkətdrukha kə talagakh ad kwaḅen. Da mbələdu mbəla kha ləman ən gharazhigəl. Khalak yana, ka saks kha, gatakskh.”

²² Tsəna kə dakhwalen ndək yana, ka dəgal tsin də baza rəvakhud. Wirva nagħbakha tluwandal tsin bi.

²³ Ka nəv Yasu kə furakh sar, “Ən təkha kura təkha kə, da dəmdəm kə dadak tluwandal daks da gharazhigəl.

²⁴ Ən gwidən kwara kura kwara kə, da tsaftsaf kə dluɡwam daks ən tə dūl lipər, təghər kə daks kə dadak tluwandal da tləksa Yazhigəl.”

²⁵ Tsəna kə furakh sar ndək yana, ka a ndawatrəf char. Nəv itar, “Da ka ndək yanina, ai war da mbələdu kati?”

²⁶ Ka vaza kə Yasu gyer ta titar, ni, “Ən vak uđa, ina kə digita ən manawa bi. Ai ən vak Yazhigəla, ən manawa man.”

²⁷ Ka nəv Bitrus tsin, “Nəgha, kənda kina a duwars kənda tsaudə kə gataks gat. Ai takina uđa da mbələdu kəndi?”

²⁸ Ka nəv Yasu tsitar, “Ən təkha kura təkha kə, sarte da mbədanəfud ad itsaudə kə wiliw, ka Zər Ud da nndzəgan kən tə vija tləksare ndagan. Kuram liye gataks gat, da nndzəgan kur ən tə vijakh man tləks kəlatəm mits. Da taka təra lava kur kə mbəta ya Izrail na kəlatəm mits.

²⁹ Tsuguna itsawar ən dūda fətakha sar, itsa sukwatkh sara, zə dəghaw babagh sar, itsa dad, itsa bab, itsa zila awana nus, itsa zar, awana gukhakh, wirwa kə. Da mbələdu mbəla mal kə yan sig dərmək. Wur tsuguna, da wurawura ad safa kə ngəd.

³⁰ Ai tsugun, udakh zikən liye ən təvuk, da nəga itar kə dæg khal. Liye kə khal tsuguna, da nəga itar kə dæg chak.”

20

Lav ən təghər kə li man tlər ən gukh inabi

¹ “Tləksa gharazhigəla ngwadə dadak gukhe a dala pərta gədl, da gat li da manara tlər ən gukh inabi sar.

² Udzala tsitar ən khayənəf lav ən təghər kə kwaḅ dinari kitakul, ai da pəlarud kə ud ən vak. Ka bəlatəral dəgal da man tlər ən gukh sar.

³ “Manga kə karfi vaslambadə təkədl, ka gwidən dəgal tsin. Ka nəghan ad yakhaya kə udakh, ən gida butbuti ən təghay kasuk.

⁴ Ka niya tsitar, ‘Dam dëgal ghërura da man tlër ən gukh inabiyar. Da pëla kura pëla ka dëge vazga ka khwara kə bakura bəg.’

⁵ Khalak yana, ka dëgal tsitar.

“Ka gwidən dëgala tsin kə fatsi tēghər, zən karfi khəkərd kə khagw, ka kurgan ad gan zitar ndəvə tsa mangin chak.

⁶ Dakhkana, ka gwidən səgawal tsin ən tə karfi dliḡ, ka tlarghər ad yakhaya kə udakh, ən ghitsa na dëge ən mana itar bi. Ka ndidatərwəl, ‘Uḡa lava tsəkur birnif ən gida ən van, kwal nəg kə dëge ən manakuri?’

⁷ “‘Wirva na ude bakənda tlër mana bi,’ nəv itar tsin.

“Ka nəv dadak gukhen tsitar, ‘Damdëgal ghərur tsugun da gukhar.’

⁸ “Bəga kə khagwa, ka nəv dadak gukh kə dadak nəgharu kə gukh saren, ‘Dakhtərkhe ḡakha kə li mantləren, pəlatərkhekh kwaḡ tar, farsəf ən tə li sa kə khala, da tə li tsa chak.’

⁹ “Ka saks kə li tsa dalən karfi dliḡ, itsawar tara a gəmadu ad dinari kitakul. Ai pəlarud kə ud ən vak.

¹⁰ Liye tsa farsa man tlër chak, da itar ən kurana, da pəlatra mal kə chaləmakhud. Ai itsawar tara a gəmadu ad dinari kitakul.

¹¹ Chauga tsitar, ka farsa ḡungw tsitar ak dadak gukh.

¹² Ən kwar kwarne, ‘Li sawala kə khala, uk tlër aw kitakul a manga itar. Kənde a vakal ən man tlër, zə bəg rəv ən tə dliya fatsi, ka pəla kənda kalkal kha zə itar.’

¹³ “Ka nəv dadak gukhen kə ud fang ən tatak tar, ‘Ar tsaghwa, a bidkurkhe ba ka bi. Tsa khayanəf bakh kur kwarne, da ba kura kwaḡ dinari kitakule ən pəlarud kə ud ən vaka biya?’

¹⁴ Chaukafkhai chawa dëge dëgagh, dëg daksagh. Ka kə khayanəf barabəg kə li sa kə khal, kalkal de bakha kə.

¹⁵ Nakh ka də ndzəda mankaḡkhe dëge naghga ghərara də dëge dëgara? Ən shilga ndar kha man kəlakhudari?’

¹⁶ “Wirva yan, udakh zikən liye ən təvuk, da nəga itar kə dëg khal. Liye kə khal tsuguna, da nəga itar kə dëg chak.”

Ina dëg khəkərd kə kwar lava kə Yasu ən tēghər kə mətə sar

(Markus 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Madəv Yasu ən dëgo da Wurshalim. Ka ḡakhtərkhai ak furakh sar na kəlatəm mits da tə kalam. Ka niya tsitar,

¹⁸ “Nəgha kina ni dëgal da Wurshalim kiyam. Vake da bəkdəwud ka Zər Ud da dəva zikzikana kə zil kəsakh zə maləmakh li tsagdu ndzikha ndzikh Mus. Ka da əntlaka lav mətə itar.

¹⁹ Ən tə khalak yana, ka da bəkdə bəg itar kə liye kwal Yakhudakh. Da nena ka nene tar, ka da wadzaku kiḡ itar, ka da khərtəka khərtə itar tsugun. Ən tə fitsa khəkərd tsuguna, da tsiya ka tsiyud.”

A takadga bab Yakub zə Yukhan ad Yasu

(Markus 10:35-45)

²⁰ Khalak yana, ka saks kə nus Zabadi də zar sar mits da vak Yasu. Kəlgan ad juguv ən təvuk Yasu, ka takad digit tsin ən vak sar.

²¹ “Uḡən nakhara?” Nəv Yasu. Ka nəv nusen kə Yasu, “Manakai lanji kə zararana mits, tsa ndzəga itar zə khən tləksagh. Fang ən tə dəva kafagha, fang ən tə dəva dleḡagh.”

²² Ai ka nəv Yasu kə nusen, “Əntsa ba kur dëge ən takad kur bi. Da təkha kur kə khəḡu dladə da khəḡa ka?”

“Da təkha kənd,” Nəv itar tsin.

²³ Ka nəv Yasu, “Kadikadiya da khəba khəba kur dlad, ai gidən tə dəva kafara, zə gidən tə dəva dlebara, na ka də ndzəda zəbəf ude da bara ka yan bi. Ina kə vakakha, dəg liye dikatərna Dadare ən gharazhigəl wirva itar.”

²⁴ Tsəna kə chaləm furakh khana kəldək ndək yana, ka bazdu itar ad rəv də zar babakhana mits.

²⁵ Ka dəkhtərkhe Yasu daghan tar, ni, “Tsa tsəkur kwarne shikakh udakhe kwal Yakhudakha, ən mədlara ndzədən itar kə udakh tar. Zikzikanakh tar tuguna, ən mədla ndzəd itar ən tə ghər tsitar.

²⁶ Ya kur tsuguna, nala bin ndək yan ən təbur bi. Ən dleva yan, daga ude ən nagh nəga kə zikan ən təbur, barari tsin nəga kə vəbur.

²⁷ Tsugun, daga ude na nəga kə mal ən kur, barari tsin nəga kə vəbur.

²⁸ Udan na tsuguna, da nəga ndək va kə, ka Zər Ud, a sodagh kə dəba udakh kə, a so kə dəba ka dəba bud bi. Da bədu bəg ka tsugun ad safar, kə kat da udakh zikən.”

A ngwuratərnəf Yasu ad di kə ngulfakh mits

(Markus 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Madəv Yasu zə furakh sar ən duwars kəs Jariko, zikən dzakhava udakh ən gatəters gat.

³⁰ Ka nəg ngulfakh mits ən nndzəgan ən tə kalam dül. Tsəna tsitar kwarne Yasu ən dəgala, ka tləkha tsitar kwarne, “Dadzikan, Zər Dod, manga kwidkwidərvənda.”

³¹ Ka tavdi kə chaləm ən təb kə dzakhava udakh ən təghər tsitar kwarne, “Tərid nikur.” Ka gwidən tləkha tsitar char kwarne, “Dadzikan, Zər Dod, manga kwidkwidərvənda.”

³² Ka ghitsəga Yasu, ka dəkhtərkhai saks, ka sa itar. Niya tsitar, “Udən na kur mana kura mana tsəki?”

³³ Ka nəv itar tsin, “Dadzikan, na kənda ngwarəf diyakhənd.”

³⁴ Wirva kwidkwidərvə, ka gəma Yasu ad diyakh tar. Təvin təvina ka nəgha nəgha itar. Ka gatərs itar.

21

A chauga udakh ya Wurshalim ad Yasu də khwadəg

(Markus 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹ Sa tsitar khefa də Wurshalim, sara da kəs ya Betafaji, ən Ghuə Olive. Ka bəlalad Yasu ad furakh sar mits.

² Niya tsitar, “Damaks da gədzar kəs nən tə vukur. Ba kurən daksa, da nəgha nəgha kur bab dlingw zə gəlaəba sar ngwadən. Vədamatərs vəd, ka bəkdəghər kur.

³ Da kwara kurkhe udan ad tlərna lav, kwararkhe kur kwarne, ‘Dadzikan ən naghəran.’ Dləə da wura təra wura zula khədikən.”

⁴ Ina kə dəge dzoghəra, a righif dəge tsa kwarga Ishay tlayang. Ni,

⁵ “Kwaramatəra kwara kə udakh ya Wurshalim,”

“Niya shikur ən saks da vakur.

Nagh bakh kalali tsin bi, ən dəg ən tə dlingw,

Ən dəgən tə gəlaəba dlingw.”

⁶ Ka dəgal kə furakh saren, manga itar ndəkve tsa kwaratərkhe Yasu.

⁷ Ka bədəghər itar dlingwen zə zər sar. Ka bəlakho itar gabagakh tar ən titar, in tsuguna dowa nndzəgan ən təf.

⁸ Zikən udakhe bəlakhga gabagakh tar ən tə dül. Ka kalakhga yakhaya tsugun ad tlim uf, ka bəlakhga itar ən tə dül.

⁹ Udakhe ən təvuk sar zə liye ən gatars gatən təlga, ka tləkha tsitar kwarne, “Bark kə Zər Dod.”

“A ndzawa bark kə dadake ən səgdagh ən dākha Dadzikan.”

“Farghərfəgud kə Yazhigəle ən khud kə gharazhigəle chakw.”

¹⁰ Da kə Yasu da Wurshalima, ka tsiyif məkən kə li kəsen daghan. Ka ndidakave tar kwarne, “Warinena kudra?”

¹¹ Ka nəv dzakhava udakhen, “Ina Yasu tlayange ən Nazarat ən kəs Galili.”

A chuwardanəf Yasu ad Fəta Yazhigəl

(Markus 11:15-19; Luk 19:45-48; Yūkhan 2:13-22)

¹² Da kə Yasu da Fəta Yazhigəl, lakwtərdu kə li dzawa zə li sakw digit əmb. Ka khambanəf ad vələnga li mbadu kwaḅ. Ka khambanan ad vak ndzakhgan li sakwdu takalamasar.

¹³ Ka nəv Yasu tsitar, “A vindzavan ən kadkad Yazhigəl kwarne, ‘Da dakh məgharud, məghe da dəgawud əmb.’ Ai a nandala kur kə vak ḅəghava sənkarakh.”

¹⁴ Ka saks kə ngulfakh zə ghwirdikakh da vak sar ən Fəta Yazhigəl, ka mbakhatru.

¹⁵ Zik zikan na kə zil kəsakh, zə li tsagdu ndzikhā ndzikh Mus, nəgha tsitar ad dəg ndawakakhe a mangin. Tsuguna, tsəna tsitar ad tləkh kə zar ən Fəta Yazhigəl kwarne, “Bark kə Zər Dod.” Ka bazala rəv tsitar.

¹⁶ Ka ndidarwal itar kə Yasu, “Ən tsəna tsəna kha dəge ən kwara zara na kina?”

Ka nəv Yasu tsitar, “Ən tsəna tsəna ka gən. Atsuk a taḅa bakh kur tugwado tugw ən vindzan na kə lav Yazhigəl kwarne,

“‘A batrəm ən ghai kə zara zə vunjakh ka de mbadkhambad.’”

¹⁷ Ka duwatərs ən vin. Sawala, ka dal da kəs ya Betani. A khənal ən vin.

A tlapga Yasu ad ufa ghədiv

(Markus 11:12-14,20-24)

¹⁸ Ngurga kə kəs, madvin ən saks da Wurshalim, ka ndzikənəf way.

¹⁹ Nəgha tsin ufa ghədiven ən tə kalam ḅul, ka dal da vak ufen, na dəge mbəladuwin ən təf bi, uk tlim sar. Ka niya kə ufen, “Aghba kha da yig zər kə ngəḁa bi.” Təvin təvina ka ghulkavala ufen.

²⁰ Nəgha kə furakh sar ndək yana, ka ndawatrəf char. “Uḁa lava kə ufa ghədivena ghulkavala gujad ndək ini?” Nəv itar.

²¹ Ka ngawa tərkhāi Yasu, ni, “Ən təkha kura təkha kə, da nəg kur də fadəghərofəg, tsuguna a bəga ba kur tsugu tsa khəḁikən bi, da təkha kur kə mangan mal kə dəge a manarkhe ka kə ufa ghədivən. Tsugun, da təkha kur kə kwarkhai kə gil zikan kwarne, ‘Tsiyin təvan, ḅəlvədagh ḅəla da dəlv.’ Ka da dzoghər dzəg ndək yan.

²² Da fadəghəro kur, ḁaga dəge takadga kur ən vak Yazhigəl ən dəgau, da mbəladu mbəla kur.”

A ndidarwal udakh kə Yasu ad vake a mbəladuwin ndzəda sar

(Markus 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Sa kə Yasu da Fəta Yazhigəl, madvin ən tsagdutsag, ka sasəg kə zik zikan na kə zil kəsakh, zə malakh tar kə ḁlamakh da vak sar. Ka nəv itar, “Ən mana dira kə ndzəḁa kha dəgakhani? Tsuguna war kə bakhena kə ndzəḁi?”

²⁴ Ka ngawa tərkhāi Yasu kwarne, “Ghərara tsugun khine da ndidakurwala ndida kə. Da ngawake kur ndidar, ghərar tsuguna, da kwara kura kwara ka ad ndzəḁakhe ən manakh da ka dəgakhān.

²⁵ A so dəvara ndzəde ən parada Yukhan dadak para ud ad udi? A so ən vak Yazhigəle, awana a so ən vak ud khi?" Ka farsa tsugu tsitar ən tatak tar, kwarne, "Da ka ən vak Yazhigəla nikiyam, ka da ndida kiyamwal ndida kwarne, 'Ai uḏa lava tsukur kwal fadəghəro dini?"

²⁶ "Ai daka ən vakuda nikiyam, ən gəḏza kiyam kə dəge da mana kiyama udakh. Wirva a fadəghəro udakh daghan kwarne tlayang Yukhan."

²⁷ Ka ngawarkhai itar kə Yasu kwarne, "Ən tsa ba kənda bi."

Ka nəv Yasu tsitar, "Ai na ghərara da kwara kura khulf ndzəde ən manakha ka dəgakhana bi."

Jakva də zar ghwalvakh mits

²⁸ "Uḏən ḏaya kur ən təghər kə ina kə lavi?" Ai ən kwarin kwarne, nəg udanen mits zar ghwalvakh tsin. Ka dəgal tsin da vak malan, niya tsin, "Zərara, dəg dəgal da mantlər ən gukh inabi khan."

²⁹ Ka niya tsin, " 'Na kən dəgal bi,' Ai kə khala ka ḏayanan ad ghəra, ka dəgal tsin."

³⁰ "Dəgal kə daden da vak yan kə zər sar, kwararkhai ndəkve tsa kwarar khaiyin kə dəg chak. Ka ngawarkhai zər saren kwarne 'Aya dada, da dəgal kə,' Ka dal ba tsugun bi."

³¹ "Ən təb tar na mitsa, war kə manga dəge na dad tarni?"

"Dadake tsa chak na," Nəv itar. Ka nəv Yasu tsitar "Ən təkha kura təkha kə, li chau khadama zə garnakakh, itar da dagh da tləksa Yazhigəl təghər kə tsəkur.

³² Wirva a sodagh Yukhan da mədla kura ḏul kanadi, a fadəghəro ba kur din bi. Ai li chau khadama zə garnakakh, a fadəghəro itar din. Tsakhənmin nəgha tsəkur ndək yan, a mbədanəf ba kur rəvura ka fadəghəro kur din bi.

Jakva də liye a batrə mud gukh inabi ən ḏəva tar (Markus 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ "Bambəg tlim kə tsən tlərna jakva lava tsugun. Nəg udanena, a njavgan ad gukh inabi. Tsarghəran də ghərgh, təfgan ad fike da pərtsin ad yu inabi əmb. Dikanan ad tsəḃana kə vak, ki dəgo kə dadak uf chau kə nəgharu kə gukh. Ka batrə ad gukh inabi ən ḏəv kə yakhay, kə nəgharu nəgha tsitar. Khala kə yana, ka dal da tlərna khaye bit.

³⁴ Manga kə sarta tsəg zar inabi, ka ḃəlanəf ad zar man tlər sar, da vak li batrəmin ad gukh inabi ən ḏəv tar. Kə chawardəghər dleva dəg sar, ak zar inabiye.

³⁵ "Təkən liye nəgharu kə gukhen, ka vaitərkhai itar kə zar man tlər saren. Mbəkən itar də kəda kə yan. Kəḏga itar ad yan kə məts. Laiga itar ad yan də kurakh, ka amtsəgan.

³⁶ Ka gwidən dadak gukhen ad ḃəla tlərna zar man tlər sar mal ke tsa chak. Ka gwidən manarkhai li nəgharu kə gukhen, ndəkve tsa manarkhai itar kə li tsa chak.

³⁷ Kə dəg mbasa, ka ḃəlanəf dadak gukhen ad zər sar dəgal da vak tar. Avin, 'Na tsugu bi, da farghərfəg itar kə zərər.'

³⁸ "Nəgha kə li nəgharu kə gukhen ad zəren, ka nəv itar ən təb tar, 'Auna dadake da wur gukhen ən saks. Kəḏyamga kəd. Dəgakhe da wurina, nəgin kə dəg mar.'

³⁹ Ka viga itar, tləvars itar da tilg lingwa gukh Inabi, kəḏga itar.

⁴⁰ "Ka nəv Yasu, da soghər dadak gukh na ma, ka uḏa da manarin kə li nəgharu kə gukheni?"

⁴¹ Ka nɔv itar tsin, “Da khədz̄tər khədz̄a kə nguɖiyakhən ən tə ɖule kwal khwara kə vaz. Ka da bara kə yakhay ad nəgharu kə gukhen. Liye da bakhara dləva dɛg sar, ak zar inabi ən sarta tsəga tsəg.”

⁴² Nev Yasu Tsitar “Atsuk a taɖa bakh kur tugwado tugw ən vindzan na kə lav Yazhigəla? Ai kwarin,

“ ‘Kure a ɖuda li khəga kə man tlər din.

In kə nala kə kure, a khutanan ad khəg.

Ina kə digita tlər Yazhigəl, tsuguna dɛg ndaw ndawan ən diyakh mar.’ ”

⁴³ “Wirva yan, ən təkha kura təkha kə, da chawa chawud tləksa Yazhigəl ən vakur. Da bara kə udakhe da man dɛg khwaranakh ai da yara zərə da dlayaru kə tləksa Yazhigəl.

⁴⁴ Daga ude da ɓəlo da tə kuren, da kala khwetl khwetl. Ude da ɓəlo kurna da tɛf tsugun, da pəkha pəkha kurɖik ndək khəpi.”

⁴⁵ Tsəna kə zik zikan na kə zil kəsakh, zə Farisakh ad yan kə jakva lavakhe kwargin, ka katlga itar kwarne ən kwarən təghər kə tsitar ad lavan.

⁴⁶ A gatga itar dul kə viyavi. Ai ən gəɖza itar kə dlamakh. Wirva a fadəghəro udakh daghan kwarne tlayang Yasu.

22

Jakva ən təghər kə khwadga səb

(Luk 14:15-24)

¹ A gwidən Yasu ən kwara tɛra lav də jakva, ni,

² “Tləksa gharazighəla ngwada shike, a ɖikarnan ad khwadga səba kə zər sar.

³ Ka ɓəla tərɛf kə zar man tlər sar, kə dɛgal da kwara tɛra kə udakhe tsa ɓalgin. Ka kalwal itar kə sausəg.

⁴ “Ka gwidən ɓəlatərɛf kə tlərna zar man tlər sar kwarne, ‘Kwarama tərkhai kwara kə liye tsa ɓalgud kwarne, Niya audzala kən takhga dɛg zu, a kharga ka kawakh, zə kawakh gude tsa ngalgud wuləklək. Itsauda audzandalud. Ausəgam da vak səb.’ ”

⁵ “Li tsa ɓalgud da vak khwadgen, na ɖangwa tsitar də ɓalen bi. Yana dakaval da gukh, yan tsuguna dakaval da man kasukw sar.

⁶ Yakhaya tsuguna, ka vaige tar liye tsa ɓəla tərɛfuden, ka mbatərə tar də dlad char, ka khədz̄tər khai itar.

⁷ Ka kəɖga rəvakhud ad shik char. Ka ɓəlanəf ad tlujiyakh sar, dɛgal da khədz̄ liye tsa khədz̄ga zar man tlər sar. Ka ndəghərs itar kəs tar.

⁸ “Təkhəl kə yana, ka niya kə zar man tlər sar, ‘Audzandalud ɖikana dɛg zuwa khwadga səb. Ai liye tsa ɓalguda, a dlai ga ba itar tsugun kə saks bi.

⁹ Wirva yan, gatamars kə ghay baramakh, ɓalamga ɓal itsəra kə ude a gamga kur zin, kə saks da vak kwadgen.’

¹⁰ Zar man tlərən tsuguna, ka dɛgala tsitar kə baram kə baram. Ka dzakhadəghər itar ad daghan udakhe a gamge tar zitar, zə liye njivva, zə liye kwal njiv. A righəf vak kwadgen də ghulabakh char.

¹¹ “Ka sa shik da vaz liye tsa ɓalgin, ka nəgh nəgha tsin ad udanen, ai kwal taləm gabag khwadga səben.

¹² Ka niya kə udanen, ‘Tsaghwa, a sa ndar kha da vana kwal taləm gabag khwadga səbi?’ Ka piyarwala dɛg kwar.

¹³ “Ka nɔv shik kə zar man tlər sar, ‘Ndzaɖamarna ɖəva zə sig, tləvamars tləva dɛgal da mel, vake də gurtl. Vake da tudin də kərd tliɖ.’

¹⁴ “Zikən liye ɖakhtərkhai ud, ai khəɖikən liye dzaravan.”

Ndidən təghər kə pəlara khadam kə Kaisar Shik

(Markus 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Dud ən kwarina, ka dala Farisakh kə ɗaya kavu lav ngara dləgd kə Yasu, kə viyaviya tsitar, ən tə dəva də dəge da kwarin.

¹⁶ Ka bəlanəf itar furakh tar, dagha zə udakhe khayanəf də man tləksa Khiridus, da vak sar. Ka nəv itar, “Maləm, tsa tsəkənda kwarne ud jir khə, ən tsagdu lav Yazhigəl kha kalkal. Wirva yakitakw ud ən vakagh. Na khən gədz kwarara lava kə ud, itsa ndar zika sar bi.

¹⁷ Kwara kənda kwar, da khən vazana, kalkal nagh pəlara khadam tsəkənda kə Kaisar, zikan kə Shik ən Roma, kalkal ba khi?”

¹⁸ Ai Yasu tsuguna, tsa tsin kəlade ən rəvakhud tar. Ka ndidatərwal, “Kur ngudiyakh, uɗa ləva tsəkur ən na ngaka dləgdi?

¹⁹ Məɗla maka kwaɓən ən pəl da kur khadamen.” Ka bərdəghər itar ad kwaɓ dinari.

²⁰ Ka ndidatərwal, “Vakdiying zə ɗakhəng ən təfi?”

²¹ Ka ngawar khai itar kwarne, “Dəg Kaisar.” Ka nəv Yasu tsitar, “Bamara bəg kə Kaisar ad dəg Kaisar. Bara kur kə Yazhigəl ad dəg Yazhigəl.”

²² Tsəna tsitar ndək yana, ka ndawatərəf char. Ka ɗuwars itar, dakaval itar.

A ndidga Sadukiyakh ad lav ən təghər kə tsiyin ngitl

(Markus 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Fitsa va yanən, təkən Sadukiyakh li kwarne na tsiyin ngitl bi, sagh itar da vak Yasu də ndid.

²⁴ Ka nəv itar, “Maləm, a kwarga Mus kwarne, da əmtsəga ude kwal yiga zər də nus sar, barari wura wura kə zər bab sar ad nus saren, ki yakhar khai zara tsin.

²⁵ Neg sukwatak uɗif ən təbənd. Bu kə zər chak ad nus, ka amtsəgan kwal zar, ɗuwardan ad nus sar kə saghər sar ai ən gatars gat.

²⁶ A dzogher ndək yan kə dəg mits, a yiga ba də zər din bi. Ndək yan zəva kə dəg khəkərd, tangw da tə dəg uɗif, a yiga ba itar zara din bi.

²⁷ Kə dəg mbasa, ka əmtsəga nusen.

²⁸ Fitsa tsiyin ngitla, da nəga kə nus warin ən təb kə udakhana uɗifi? Fatsi daghan tara a zəɓaruwi?”

²⁹ Ka ngawa tərkhai Yasu, “A ɗaɗga kur char. Wirvən tsa ba kur vindzan na kə lav Yazhigəl bi. Tsuguna, ən tsa ba kur ndzəda Yazhigəl bi.

³⁰ Fitsa tsiyin ngitla, na ɗəɗungw da zəɓ nus bi. Tsuguna na bud da bədu dugh kə səba bi. Da ngwada zarɓəlakh Yazhigəl ən gharazhigəl itar.

³¹ Ən təghər kə fitse da tsida tlamtsakh ən ngitla, a tugwa bakh kur dəge a kwara kur khai Yazhigəla? A vindzavan kwarne,

³² “Ka Yazhigəl Ibram. Ka Yazhigəl Ishaku. Ka Yazhigəl Yakub?” A məɗlanan kwarne Yazhigəl tlamtsakh ba ka bi, Yazhigəl liye də safa kə.”

³³ Tsəna kə dzakhava udakh ndək yan, ka ndawatərəf, wirva tsagdutsaga saren.

Ndzikhe a malgan ad ndzikha ndzikhakh daghan

(Markus 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Tsəna kə Farisakh kwarne a bəlaterghər Yasu ak Sadukiyakh, ka dzafkhai itar ən vak kitakul.

³⁵ Fang a təb kə li wagayal ən tsa ndzikha ndzikh Mus, ka kurakura tsin də ndid.

³⁶ “Maləm, ira kə ndzikh ən ndzikha ndzikh Yazhigəle a maltər khai kə yakhaya daghani?”

³⁷ Ka ngawar khai Yasu kwarne, “ ‘Waya dɛ Dadzikan Yazhigɛl gha, dɛ rɛvakhudagha daghan, dɛ safagha daghan, zɛ ɖayaghɛragha daghan.’

³⁸ Ina dɛg chak, in tsugun kɛ maltɛr khai kɛ yakhaya daghan.

³⁹ Dɛg mits kɛ ndzikhe a malgan ad yakhaya kɛ ndzikha ndzikhakhen tsuguna, ngwada dɛg chak ghɛsar. ‘Waya dɛ udakh daghan ndikve ɛn wayakha ghɛragh.’

⁴⁰ Daghan dɛgɛ a vindzavan ɛn ndzikha ndzikh Mus, zai in kadkadakh tlayangakh Yazhigɛl, a ghitso ɛn tɛ ndzikha ndzikhakhana mits itar.”

Zɛr warek Kristu ra?

(Markus 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Dzafkhai kɛ Farisakh ɛn tɛ dɛva kitakw, ka ndidatɛrwal Yasu,

⁴² “Uda ɖayaghɛrur ɛn tɛ dɛva dɛ Kristuwi? Zɛr warek kini?

“Zɛr Dod,” nɛv itar.

⁴³ Ka ndidatɛrwal Yasu, “Uda lava kɛ Dod tsugun ɛn tɛ dɛva dɛ Sɛdikw Yazhigɛl ɛn ɖakhin dɛ Dadzikani? Wirva nɛv Dod,

⁴⁴ “ ‘Dadzikan Yazhigɛl.

Niya kɛ Dadzikan nar.

Ndzɛga ndzɛg ɛn tɛ dɛva kafar.

Akwa bars ka ad tlɛghumakhagh.

ɛn kuskɛ dɛgɛdɛgagh.’ ”

⁴⁵ “Da ka ɛn ɖakha dɛ ‘Dadzikan,’ Dod ad Kristu, ai da nala ndar, Kristu kɛ zɛr sari?”

⁴⁶ Na ude ngawar khai bi. Ve tsɛn tɛ yanɛn kɛ khɛna, na dla ude sigwif kɛ ndidarwal ndida bi.

23

Magiye a kwarga Yasu ɛn tɛghɛr kɛ Farisakh zɛ li tsagdu ndzikha ndzikh

(Markus 12:38-39; Luk 11:43-46; 20:45-47)

¹ Ka nɛv Yasu kɛ dzakhava udakh zɛ furakh sar.

² “Liye tsagdu ndzikha ndzikh zɛ Farisakh, ɛn man tlɛr tsagdu ndzikha ndzikhe tsɛn mana Mus itar.”

³ “Wirva yan, tsɛnamaru tsɛna kɛ daga dɛgɛ kwara kurkhai itar. Ai gatamars ba kɛ dɛgɛ ɛn mana itar bi. Wirva na itar ɛn man dɛgɛ ɛn tsagdu itar bi.

⁴ Bakhatro itar kadlang dɛmdɛman kɛ udakh, ai kwal tɛkha kɛ ud kɛ kapanɛf. Ai itar dɛ ghɛr tar, nugw ba itar itsa kɛ barva zɛr dɛv kɛ mɛlaru kɛ kapa kapa kɛ udakh bi.”

⁵ “Daghan tlɛre ɛn mana itara, ɛn mana kɛ nɛghda nɛgha nɛgha kɛ udakh itar. ɛn ngwada zikzikana na kɛ vindzan na kɛ lav Yazhigɛl ai mbɛgha itar, kɛ ngudɛn tɛ vakdi tar zɛn tɛ dɛva tar. Tluzhe ɛn tukw ghai gabagakh tara, tsɛbanyan mal kɛ dɛg udakh.”

⁶ “Zik gat vij ndzakhgan khwarkhwaran tsitar ɛn vak man khwadɛg. Zɛ vak ndzakhgan khwaran ɛn gud dzakhava Yakhudakh.

⁷ Zɛ gat nɛghatɛrdi nɛgh dɛ fatɛrghɛrfɛg tsud ɛn kasuk. Zɛ ɖakhtɛr ɖakha dɛ ‘Malɛm.’

⁸ “Ya kur dɛgi, ɖakh kur bud dɛ ‘Malɛm’ bi. Wirva Malɛmura kitakul, tsuguna daghan nura sukwatkh kur.

⁹ Dakham ba dɛ itsawar dɛ ‘dad’ ɛn larda nabi. Wirva uk kitakul Dadure ɛn gharazhigɛl.

¹⁰ Dakh kur bud dɛ mal bi. Wirva kitakul Malur in Kristu.

¹¹ Dadake in zikan daghan ən tatakur, barari nəga tsin kə dadak mana kura tlər.

¹² Daga ude a fərghər kə ghərsar, da gulandagh gulud. Ude a gulandagh ghərsar tsuguna, da fərghərfəg ud.

A tlap̄tər khai Yasu wirva valdu ghər tar

¹³ “Dangwa tsəkur, li tsagdu ndzikha ndzikh zə Farisakh, kur li valdu ghərur. Khədaru kur dūl daks da tləksa gharazhigəl kə udakh. Kura a da ba kur bi, tsuguna a khayarnəf ba kur kə liye ən na daks kə daks bi.

¹⁴ “Dangwa tsəkur, li tsagdu ndzikha ndzikh zə Farisakh, kur li valdu ghərur. Ən zawakh dəgakh widgakh kur. Ən tə khala kə yana, ən zulu zula kur ən dəgau, wirva ki nəgakura nəga tsud. Wirva yan, taka lave da mana kuruda da malamala də dəg udakh char.

¹⁵ “Dangwa tsəkur, li tsagdu ndzikha ndzikh zə Farisakh, kur li valdu ghərur. Wirvən ditsagharghər kə dəlvakh kur; zə khay kəsakh wirva ki gəmadu dadak pəlgəhər kitakul kə gatars kə Yazhigəlur. Khala kə khayənəf khaya tsin, ka da nanadala nəg kur; kə dadake tlayga daks tsin da kara fay, mal tsukur sig mits.

¹⁶ “Dangwa tsəkur, ngulfakh li ndaḍ ngulfakh. Ən kwara kwara kur kwarne, ‘Daga ude a wadgan də Fəta Yazhigəl, barari ba tsin man dəge wadgin da manamana bi. Ai tsugun, daga ude a wadgan də vərshakanəv ai ən Fəta Yazhigəlen, barari tsin man dəge a wadgin da manaman.’

¹⁷ Kur dlagakkan ngulfakh. Irek ndanganra, vərshakanəve, awana Fəta Yazhigəle a nandala ad vərshakanəv kə chuwaḍad khi?

¹⁸ Nikur tsugun, ‘Daga ude a wadgan də vak sadak, barari ba tsin man dəge wadgin da manamana bi. Ai tsugun, da ka wadgin də dəg tsuf, barari tsin man dəge a wadgin da manaman.’

¹⁹ Kur ngulfakhan. Irek ndanganra, dəg tsufa nagha, awana vak sadake a nandala ad dəg tsuf kə chuwaḍad khi?

²⁰ Wirva yana, itsaware wadgan də vak sadak, a wadgan də vak sadak zə dəge ən təf daghan.

²¹ Tsugun, daga ude wadgan də Fəta Yazhigəl, a wadgan də Fəta Yazhigəlen, zə Yazhigəl ai n̄zəgan ən əmb.

²² Daga ude a wadgan də gharazhigəl, a wadgan də vij man tləksa Yazhigəl, a wadgan tsugun də dadake ən n̄ndzəgan ən tə vij man tləksen.

²³ “Dangwa tsəkur, li tsagdu ndzikha ndzikh zə Farisakh, kur li valdu ghərur. Ən bədu bəg kur ad zak chachakuram, zə tlim dəg ḍalakhur. Ai ka ḍuwar kur man zik zikan kə dəgakhe ən nagha ndzikha ndzikh Yazhigəl kə manaman. Zik zikan na kə dəge ən nagha ndzikha ndzikh ad manaman tsukur in kwarne, man jir ən itsaḍ, mēḍla kwidkwidərv, khayənəf khay ən digitakh. Itar dəge tsa khwara manamana tsəkur, zə kwal ḍuda manakh yakhin bi.

²⁴ Kur ngulfakh li mēḍlara dūl kə ngulfakh. Ən ḍizdu ḍiza kur kusingakh, ai tsuguna, ka ndəg dləgwam kur.

²⁵ “Dangwa tsəkur, li tsagdu ndzikha ndzikh zə Farisakh, kur li valdu ghərur. Li pardu lig kwat həb yu, zə kwat zu kaf, ai ən rəvakhudura, reghan kur də dəgakhe a khwatsga kur ən vak udakh də ndzəḍ, zə nagh ghər tsugun.

²⁶ Kur ngulf ya Farisakh. Fəmarsa paradu khud kwat həḍ yu, zə kwat zu kaf, ən tə khal kə yana, ka da chuwaḍad zəva ləgsar.

²⁷ “Dangwa tsəkur, li tsagdu ndzikha ndzikh zə Farisakh, kur li valdu ghərur. Ngwaḍa ngitlakhe a masar vud bəgan na kə wal, ai da khwara kə vaza də ləgan, ai ən khud khuda, uk tlatlakh zə ruta digitakh.

²⁸ Ndək yan ghərur tsugun ən tə ɓal. Dən vaz kur vaza udakh, li kanadi kur ən tøvuk Yazhigəl. Ai du khudan tsuguna, reghan kur də man dəgakh valdu ghərur zə kəladakh.

A kwara tərkhai Yasu ad dlade da khəba itar

²⁹ “Ka zu vuk kə Yasu də kwar kwarne, Dangwa tsəkur, li tsagdu ndzikha ndzikh zə Farisakh, kur li valdu ghərur. Wirva khakhga kur ngitlakh tlayangakhe tsa dur. Ka dikakhga kur ad dæg chadakhe da dzamatər dud kə li tsa manga kanadiyakh.

³⁰ Afkur tsugun, da tsa tləm kənda ən sarta dzidzakhənd, tsa na kənda da bəg dəv zitar ən khədz tlayangakh Yazhigəl bi.

³¹ Ən tə dəva də lavur a mədlanan kwarne, zar ya udakhe tsa kadakhga tlayangakh Yazhigəl kur.

³² Dam da mbasana ngudi ngudi dəgakhe tsa farsa ndzidzakhur.

³³ “Kur bubakh, kur zar ya kukhukhwakh. Da ngikha ndar kur əntla lave da mana kurud kə daks da kara fayi?

³⁴ Wirva yana, ən ɓala kura ɓala kə ad tlayangakh Yazhigəl, zə li kwalemm, zə liye ən tsagdu ndzikha ndzikh Mus. Ka da kadakada kur yakhaya. Khərtga kur yakhay. Dlagha tərkhai kur kəda tsugun kə yakhay ən gud dzakhavur. Ən gatərs gata kur kə kəsa kəs, ən batra dlad.

³⁵ Da ɓəlundagh ɓəla ka ad udakkan, wirva viz li kalali, liye khədzavan ən lardən, kə wurakurəm da kwindur. Farsən tə viz Habil dadak kalali, kakh da tə viz Zakari zər Bereki. Ai kədgə kur ən Fəta Yazhigəl ən təvəgh kə vak ndəgha dæg tsuf.

³⁶ Ən təkha kura təkha kə, daghan ina kə digitakh, da dzoghər dzəg də udakh kwargən.”

Ən dzamars dzama Yasu kə kəs ya Wurshalim

³⁷ “Udakh ya Wurshalim, udakh ya Wurshalim, kur li khədz tlayangakh Yazhigəl. Liye ən lay liye a ɓəlundaghud da vakur. Ngərwa siga tsəka nagh dzakha kura dzakh, ngwadai dzakha ghwachik ad zar sar ən kus kə kudləbsari? Da mbiyanena kalwal kur.

³⁸ Auna təkhina, a duwakurdud fətur, nala kə kwazagh.

³⁹ Ni ən kwara kura kwara kə, farsən təkhina, da aghba kur da nəghakan bi, akwa sarte da kwara kur kwarne, ‘Bark kə dadake ən səgdagh ən khud kə ɗakha Dadzikan.’ ”

24

A kwarga Yasu ad lavən təghər kə khəta Fəta Yazhigəl

(Markus 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Sawal kə Yasu ən Fəta Yazhigəl madvin ən dæg, ka sa furakh sar da vak sar. Ka ndəgə itar ghər sar, ka mədlara itar Fəta Yazhigəle a khəgud.

² Ka ndidatərwal kwarne, “Nəgha tsəkur ina kə khəgakha? Ai ən təkha kura təkha kə, na itsa kitakul kə kure da dūdud ən tə tlərna bi. Daghana da khatdu khatud.”

Dladakha zə mbakhəlakh

(Markus 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Madəv Yasu ən nndzəgan ən tə khuɓa Olive, ka sa furakh sar da vak sar tukuda tar. Ka ndidarwal itar: “Kwara kənda kwar, da dzoghər yawa yakhana daghani? Tsuguna da zək ndək uɗa, da katlɗa kənda sarta guyo guyaghə, zə mbasa lardi?”

⁴ Ka ngawa tərkhay Yasu kwarne “Ya tsəkwamana ghər, valkurdu ba itsawar bi.

⁵ Wirva zikən li da sosəg ən ɖakhar da kwara kwara itsawar tar kwarne, itar Kristu. Da valduvala itar udakh zikən.

⁶ Da tsəna tsəna kur lav ən təghər kə pəgakh, zə lavakh wuleng wuleng ən təghər kə pəgakh. Ya gədzam bi, wirva barari dzoghər dzəg tsin ndəkyan. Ai mbasa sara a sa ba ndan bi.

⁷ Tlərna khaya da darghər dæg kə tlərna khay. Tlərna shik tsugun da darghər dæg kə tlərna shik də pəg. Da nəg way, zə mbəda pəgdəmakh ən tlərna vakakh.

⁸ Daghan ina kə digita, farsafəg sar kə dlad, ngwada farsa ɖis tatərs yiga kə nus.

⁹ “Da vi kur viya itar, bəkurdu itar kə li da bakura mbakhəl, kəd kurkhay itar. Daghan udakh ən larda, da ɖukurd khay ɖuwa itar wirva ɖakhar.

¹⁰ Ən tə yan kə sart, zikən li da guyardu ləg kə fadəghərofəg. Da sakwdu sukwatak tar itar kə tlərna udakh. Tsuguna da naghva ba itar bi.

¹¹ Da zikən tlayanga filfilakh da sakhgawal kə valakhdu udakh zikən.

¹² Wirva səgva kəladakh, wayve ən manakava udakha da zang.

¹³ Ai itsawar ən bəga rəv da tə mbas, da kata katud.

¹⁴ Tsuguna da kwardu kwarud ina kə lav zəda kə tsən, ən təghər kə tləksa gharazhigəl, itsa dəvar ən lard. Ki da nəga kə shid kə itsera kə mbərtakh ən lard daghan. Təkhəl kə yana, ka da saks mbasa sar.

Bəzan na kə mbakhəlakhə da saks

(Markus 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Wirva yan, da ka nəgha tsəkur dæg dzadle a kwarga Daniyal tlayang, ən ghitsən tə vakvak Chuwadafan ən Fəta Yazhigəl, (dakake ən tugwado lavana katlga katlin däge tukuwin).

¹⁶ Ghalak liye ən əntla khay ya Yakhudi, khwaya itar dəgo da ghuɖakh.

¹⁷ Ya ude nndzəgan ən tugwud tsuguna, ya so ɖin da zəɖ däge ən khud məgh bi.

¹⁸ Ude ən gukh tsuguna, ya guyo bin saks da zəɖ nura sar bi.

¹⁹ Ya dāngwa kə nəghwase də khud, zə liye də zər ən tə tukw dəv, ən tə yanən kə sart.

²⁰ Kwam dəgau, dzoghər ba khwayana ən sarta fagh bi, awana fitsa ngiya bi.

²¹ Yən tə yanən kə sarta, da nəg dlad char, khulfe kwal taɖa tsud manaman. Gwil farsa vərɖ lard, tangw da tina kə sart. Aghbud da gwidən man khulf sar kə yanən bi.

²² “Da tsa khətsana bud ad khənakhən bi, tsa na ud dæg sige da təma də safa bi. Ai wirva li dzəran na kə udakh Yazhigəl, da khətsa khətsa Yazhigəl ad khənakhən.

²³ Ən tə yanən kə sart, da ka nəv itar tsəkur, ‘Vaza, auna Kristu ən van’ awana, ‘A niya ən vin’ ya khayamanəf bi.

²⁴ Wirva Kristu filfilakh zə tlayang filfilakh da sakhgawal itar. Da manakh zik zikan na kə jakvakh, zə zik zikan na kə dæg ndawakakh itar kə valdu udakh. Da tsa təkhin kə manawan, da valdu vala itar zəva liye a dzərtəkhay Yazhigəl.

²⁵ Tsənam tsəna, a kwara kur khay ka, kəda saks kə sart.

²⁶ “Wirva yan, da ka kwara kur khe itar kwarne, ‘Ani ən təghal,’ a ɖuwam dəgal da vinen. Awana, ‘Aunin ən khudan kə gud ɖəghan,’ ya famadəghəro bi.

²⁷ Ndəkve ən tsuwada wud ad gharazhigəl, səgo ən mbərt kə kəs da tə vakghər, da dzoghər ndək yan səgdaghara ka Zər Ud.

²⁸ Daga vake dā əmtsa digitakh, ən vin ən dzakhava gumbakh.

²⁹ “Ən dəvən dəv, ən tē khal kē khəna dladakhən,
“Ka da nəga fatsi kē gurtl.

Təl tsuguna naba da khedəf bi.

Kwadladlakh tsuguna ka da bəlobələn

Səgadagh ən gharazhigəl.

Da gədiya gədyud ad ndzədəkhe

Ən fəf gharazhigəl.’ ”

³⁰ “Da mədlo ən tē yanən kē sart jakva Zər Ud ən tē fef gharazhigəl. Daga mbərt udakhe ən lard tsugun, da tuwa itar wirva ruwa udakh. Da nəgha nəgha itar Zər Ud ən səgadagh ən ghwik, dā ndzədə zə ndanga char.

³¹ Da bəlonədagh bəla ad zarbəlakh sar, kē fəg dəro dakh ən tuwa char. Da dzakha dzakha itar ad dzəran na kē udakh sar, ən tē kalam lard daghan. Tsiyif ən tē yan kē kalam lard, da tē yan.

Dəge ən tsaga kiyama ufa ghədiv

³² “Tsagam tsaga digit ən vak ufa ghədiv. Da farsin didu tlim kē dādo wilwa tlim, ən tsatsəg kur kwarne a khərzəga vi.

³³ Ndək yan tsugun, da nəgha tsəkur dəgakhana daghan. Da tsa tsəg kur kwarne, a khərzəgan, ən tē ghay gud.

³⁴ Ən təkha kura təkha kē, udakh kwargən, da ruga ba itar bi, khekwa dzoghər dəgakhana daghan.

³⁵ Gharazhigəl zə khaya da nige tar. Ai lave ən səgawal ən ghayara na bai kwal da regha bi.”

Na ude tsa khəna zə sart bi

(Markus 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

³⁶ “Ai na ude tsa khəna zə sarte da dzoghər dəgakhana na bi. Itsa zarbəlakhə ən gharazhigəl, itsa Zəren, uk Dad kitakul ən tsan.

³⁷ Ndəkve tsa manavin ən sarta Nuhu, da dzoghər ndək yan, ən tē sarte da səgdagh ka Zər Ud.

³⁸ Ən khəna khen kəda saks kē ərkhagw, ən zuwazu, zə khəbakhəb udakh. Ən səbado səbud nus, ən səbdu səbud dəghaw dəgal, da tē sarte a dagh Nuhu daks da gakhunda peryu.

³⁹ Ən tsa ba itar dəge da dzoghər dzəg bi, ba sa kē ərkhagwa ndətru daghan. Da nəga ndək yan səgdaghara ka Zər Ud.

⁴⁰ Ən tē yanən kē sart, ud mits da man tlər ən gukh, da bəbud kitakula, dūwars ud kitakul.

⁴¹ Nughwasa mits da pəkha itar ən tē vər, da bəbud kitakula, dūwars ud kitakul.

⁴² “Wirva yana, dīkamfəkhe dīk, da tsa ba kur sarte da səgdagh Dadzikan nura bi.

⁴³ Ya dəgi, katlamga katla din. Da tsa tsatsəg dadak məgh ad sarte da saks gəl da fəta sar kəvid, tsa na ba da khən khar bi. Tsuguna, tsa da khayanəf ba daks kē gəl da fəta sar bi.

⁴⁴ Wirva yan, barari tsə ghərur tsəgun, kē gida dem. Wirva da səgdagh ka Zər Ud ən tē sarte kwal kurga tsəkur.

Zər tləre njiv zai kwal njiv

⁴⁵ “War zər man tləre njiv, zə khidanyan tsəgun, ai bəga dad məgh sar, kē nəgharu kē yakhaya kē zar man tlər sar, kē batra dəg zuwa tar tsin ən tē kalkala sart, kwal mbitsana tsini?

⁴⁶ Da dadak bark yan kə zər mæghe da sa dad mægħ sar, ka tlargħər ən man tləre tsa barud.

⁴⁷ Ən təkha kura təkha kə, dad mægħ na, da barəmbəg kə zər tləren ad dagħan dəgakh sar kə nəgharu nəgha tsin.

⁴⁸ Da ka dəg charan ba zər tləren bi, ka niya kə ghərsar, ‘Dad məghara da zulu zula kə saks.’

⁴⁹ Ka farsa mbatltər mbatla tsin kə liye ən mane tar tlər dagħ. Ka zuwazu zə khəbakhəba tsin zə li khaḅ digit.

⁵⁰ Ka da saks dad mægħ sar kə zər tləren, ən tə khəne kwal kurğa tsin, zə sarte kwal tsa tsin.

⁵¹ Ka da ngadla ngadla dad mægħ sarna də kiḅ. Dəge da dzoghər də liye valdu ghər tar da ndək yan kə ghər sar. Ən tə vake da tuda udakh də kərḏ tliḏ.

25

Jakv ən təghər kə dugh mbəlakħ kəldək

¹ “Ən tə sarte da səgdagh ka Zər Ud, tləkṣa gharazhigəl da kura də dugh mbəlakħ kəldəkud. Li zəḅarəf karakazaz tar kə dəgal da gam zil ghaul.

² Dliḅ ən təb tara dlagakh, dliḅ tsuguna li khidān.

³ Dlagakhena a ḅarəf ad karakazaz tar, a ḅəf ba itar wal bi.

⁴ Li khidānakhena a ḅarəf ad wal ən khatakṽakh tar zə karakazaz tar.

⁵ Zil ghaulena a sa ba dura bi, dagħan tara a mbatəra khar, ka kaḏ tərkhə khar.

⁶ “Ən təb viḏ char, ka tsəna tsəna tsud ḏakha kwarne, ‘Auna zil ghaul, ausəgam səgawal da gamagam.’

⁷ “Ka tsayif dugh mbəlakħen dagħan. Ka ḏikanəf itar ad karakazazkh tar.

⁸ Ka nəv dlagakhana kə li khidān, ‘Chidā makəndu chidā walur, wirva karakazazənda da əmts.’

⁹ “Ka nəv itar, ‘Au, da tlakiyamal ba tsəkənda zə kur bi. Damdəgal da vak li sakwdu wal, kə sukwaru sukwa tsəkur kə ghərur.’

¹⁰ “Madəv dlagakhən ən tə ḏul dəgal da sukw walen, ka sogħər zil ghaul. Dugh mbəlakhe a ḏikfekhaya, ka dara zə zil ghaul da vak khwadga səb. Ka khəḏarduwud gud.

¹¹ “Kə khala ka sasəg kə dlagakhən. ‘Dadzikan, Dadzikan, ngura kənda ngura gud,’ nəv itar.

¹² “Ka ngawa tərkhay zil ghaul kwarne, ‘Ən təkha kura təkha kə, ən tsakura ba ka bi.’

¹³ “Wirva yan, ḏem nikur, wirvən tsa ba kur ad khəna awana sarte da səgdagh ka Zər Ud bi.

Tsəgdutsəg ən təghər kə khuta lanji

(Luk 19:11-27)

¹⁴ “Tsugun, da kura tləkṣa gharazhigəlud də ude da dəgal da tlərna vak. Ka ḏakhgan ad zar tlər sar, ka batrəm ad ləmanakh sar ən dəv tar, kə nəgharu nəgha tsitar.

¹⁵ Ka baran ak itsawar ad kalkal ndzəḏa sar. Ak yan fanga, baran ad talenti dliḅ. Ak tlərna baran ad talenti mits. Ak tlərna tsuguna, baran ad talenti kitakul. Ka dəgala sar tsin.

¹⁶ Dadake tsa chauga talenti dliḅəna, ən təvin təvin, ka dəgal tsin da mbəḏa dəv də kwaḅ sar. Ka mbəladu ad tlərna talenti dliḅ ən təghər.

¹⁷ Ndək yan ak dadake tsa chauga talenti mits. Ka mbəladu ad tlərna talenti mits ən təghər.

18 Ai dadake tsa chauga talenti kitakulən, ka dægala tsin, təfgan ad fika, bəghanan ad kwaḅ dadməgh saren.

19 “Ən təkhal kə zulu zula tsin, ka sasəg kə dadməgh taren, kə kwarara däge a manga itar də kwaḅakhen.

20 Ka zəghvoghər zər tləre tsa chauga talenti dliḡna da təvəgh tsin. Ka ni, ‘Dadməgh, talenti dliḡ a baka khə, auna kwaḅe tsa baka khə. A mbəladu ka ad yu talenti dliḡ ən təghər tsugun.’

21 “Ka nəv dadməgh sar tsin, ‘Dakhwal khə, zər tlər charan zə dadak khuta lanjikh. A manga kha də jir ən təghər kə digit khəḡikən. Da bəg kha bəga ka kə dadak nəgharu kə digitakh zikən. Ausəg da khwadga zə kə.’

22 “Ka zəghvoghər zər tləre tsa chauga talenti mits da təvəgh tsin. Ka ni, ‘Dadməgh, talenti mits a baka khə. Auna kwaḅe tsa baka khə. A mbəladu ka ad yu talenti mits ən təghər tsugun.’

23 “Ka nəv dadməgh sar tsin, ‘Dakhwal khə, zər tlər charan zə dadak khuta lanjikh. A manga kha də jir ən təghər kə digit khəḡikən. Da bəg kha bəga ka kə dadak nəgharu kə digitakh zikən. Ausəg da khwadga zə kə.’

24 “Ka zəghvoghər zər tləre tsa chauga talenti kitakul da təvəgh tsin. Ka ni, ‘Dadməgh, tsa tsəka kwarne bəza manva zə khə. Ən tsəg khikh ən vake kwal tukhga tsəkh, zə udz digit ən vake kwal kwazdu tsəkha ad khulf.

25 Wirva yana, a gədzəf kə, a dala ka bəghana ka ad kwaḅagh ən khay. Auna däge dəgagh.’

26 “Ka ngawar khai dadməgh saren kwarne, ‘Kha nguḡi zər tlər, mandəlgħ tsəgun. Tsa tsəkha kwarne ən tsəg khi kən vake kwal tukhga tsəka? Zə udz digit ən vake kwal kwazdu tsəka khulfa?.

27 Afke tsa bəke kha də kwaḅar ən bank, vake ən ḡidud kwaḅ. Da tsa soghər ka, tsa ka chauga ka də yu ən təghər.

28 Wirva yan, ka gwiyaḡəke da vak udakhe ən vin, ka niya tsitar, chawa-marval chaw ad talenti kitakulen, ka bara kur kə dadake də talenti kəḡḡək.

29 Itsawar ai nəg də digit, da banarghər bəgud, ka da ngərsh digit ən vak sar. Ude naba din tsugun bi, ngwaḡa khəḡike dinin, da pərdarval pərdud.

30 Ai ina kə nguḡi zər tlərən, tləvam dagh tləva da nikyen na kə gurtl. Vake ən tuwud də kərd tliḡ.’ ”

Dəg mbasa kə taka lav

31 “Sarte da səgdagh Zər Ud ən ndanga sar, zə zarḅəlakħ Yazighəle ən gharazhigəl. Ka da ndzəgan ən tə vəja man tləksa sar.

32 Daghan mbərt udakh ən lard da dzakhavən təvuk sar. Ka da taka taka ad udakh, ngwaḡe ən taka dadak zighwa ad tuwaghakh zə waghakh.

33 Ka da bəga bəga ad tuwaghakh ən tə dəva kaf sar, ka waghakh tsuguna ən tə dəva tleḡ sar.”

34 “Ka däge da kwaratəra shik ak li ən tə dəva kaf sar, ‘Ausəgam kur li ba kur ghər Dadar ad bark, wuramuwur ad tləkse a ḡika kur nud gwil sarta vərd lard.

35 Ən sarte tsən ndzika waya, ka ba ka kur dəg zu. Ndzikəf kə ndəl, ka ba ka kur yu khəḡ. Ən sarte tsa ghwulab kə, chaw ke kur da fətur,

36 Na ka də dəg nguḡa bi, ba ka kur dəg nguḡ. Tsən yanga ba ka bi, ka nəghakdi kur. Tsən gud sal kə, sa kur da nəghakdi nəgh.’

37 “Ka da ngawara ngawa li kanadi kwarne, ‘Dadzikan, tsa nəgha kha yawa kənda ən ḡis way, ka bakha kənda dəg zuwi? Yawa nəgha kha kənda kəḡkhe ndəl, ka bakha kənda yu khəḡi?’

³⁸ Yawa a nəgha kha kənda ghwulab, ka chaw khe kənda da fətəndi? Yawa nəgha kha kənda kwal dæg ngud, tsuguna bakha kənd ad dæg nguđi?

³⁹ A nəgha kha yawa kənda kwal yanga, awana ən gud sal, ka dal kənda da nəghakh di nəghi?

⁴⁰ “Ka da ngawa təra ngawa shik kwarne, ‘Ən təkha kura təkha kə, itsauđa a manar khai kur kə sukwatakharan liye khətsala ndanga tar char, a manake tsəka kur.’

⁴¹ “Ka da niya kə li ən tə dəva tle6 sar, ‘Tsiyam tsiyin vakar, kur liye tlap kurkhai Yazhigəl. Damaks da kare kwal da əmtsa kə ngəd. Ai dıkarna ghud kə Shadan zə zar6əlakh sar.

⁴² Sarte tsa ndzika way, a ba ka ba kur dæg zuwa bi. Ən sarte tsa ndzika ndəl, a ba ka ba kur yu khə6a bi.

⁴³ Ən sarte tsa ghulab kə, a chaw kai ba kur da fətakhur bi. Na ka də dæg nguđa bi, a ba ka ba kur dæg nguđa bi. Sarte kwal tsa yanga tsək, tsuguna tsən ən gud sal kə, a nəghakdi ba kur bi.’ ”

⁴⁴ “Ka da ngawara ngawa itar kwarne, ‘Dadzikan, tsa nəgha kha yawa kəndən ndzikha waya zə ndəli? Tsa nəgha kha yawa kənda man ghulaba ghulabi? Tsuguna yawa nəgha kha kənda kwal yanga, zən sarte tsən gud sal khə, kwal mələkhu tsəkəndi?’

⁴⁵ “Ka da ngawa təra ngawa shik kwarne, ‘Ən təkha kura təkha kə, itsauđa däge kwal manar khai tsəkur kə sukwatakharan liye a khətsala ndanga tar char, ka kwal mələku tsəkur.’

⁴⁶ “Ka da bəg tər bəgud da dləde kə ngəd, li kanadi tsuguna da daks da safa kə ngəde tar.”

26

*A shakhavəkke malanakh kə da kəd Yasu
(Markus 14:1-2; Luk 22:1-2; Yukhan 11:45-53)*

¹ Udžala kə Yasu ən kwaratəra lavakhan na daghan, ka niya kə furakh sar.

² “Tsa tsəkur kwarne khwadga ditsadits təghga khəna mits, da bədu bəgud ad Zər Ud kə khərtakhərt.”

³ Təkən zikzikan na kə zil kəsakh zə malanakh ən təghər kə udakh, dzafkhai itar ən fəta zikan na kə zil kəs, ai dakhud də Kayaf.

⁴ Ka ngakhanəf itar dule da vida itar Yasu bəghanyan, kəda itar.

⁵ Ka nəv itar, “Yin tə sarta khwadga ditsaditsa bi, ki khai kə da tsiya kə məkən kə udakh, kə tsiya ngəji.”

*A dıyaro wud wal bətbətan da ghər kə Yasu ən Betani
(Markus 14:3-9; Luk 7:37-38; Yukhan 12:1-8)*

⁶ Ən sarte tsən Betani Yasu, ən fəta Siman ai tsa ndzikən fəch.

⁷ Madəv Yasu ən zu kaf, ka sasəg kə nusen da vak sar, də wal bətbətan, ai də kwa6 char righan ən khatakwi. Ka dıyaro ən tə ghər.

⁸ Nəgha kə furakh sar ndəkyan, a bazatərdu ad rəv. Ka nəv itar, “A bazdu kə uduđ ad ina ni?”

⁹ “Azəgha tsa sukwdu ud ad walən tə kwa6 zikən, ka batrud ad kwa6 sar kə talagakh.”

¹⁰ Tsa kə Yasu ad däge ən kwara itar, ka ndiđatərwal kwarne, “Uđa lava tsəkur ən njəgharu kə nusni? Ai däge a manakai yina dæg khwaran.

¹¹ Itsera kə khəna dagha kur zə talagakh, ai ka, da dagh ba kiyam zə kur itsera kə khəna bi.

¹² Wal na dıyakdaghin, a manga kə dika ka vəgh, kə khəda ka khəd.

¹³ Æn tækha kura tækha kə, itsa da kwardu æn varud lav zəḏa kə tsəna nən, æn lard daghan, dəgən na manga nusna da kwardu kwarud ki da dzama da dzam.”

A khayanəf Yakhud ad sukwdu Yasu
(Markus 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Fang æn təb kə kəlatəm mits, ai ḏakha sar Yakhud Iskariyoti, dal da vak zikan na kə zil kəsakh

¹⁵ ka niya tsitar, “Uḏa da ba ka kur, da sukwakurdu ka də Yasuwi?” Ka kəḏlana itar ad kwaḑ dawan kulkhəkərd, ka bara itar.

¹⁶ Tsiyif æn tə yanən kə sarta, ka farsa Yakhud ad tsakwad ḏule da batərduwin ad Yasu.

A zu Yasu ad kaf khwadga ḏitsadits zə furakh sar
(Markus 14:12-21; Luk 22:7-13,21-23; Yukhan 13:21-30)

¹⁷ Fitsa chak kə zu brudiye kwar yisti, ka sa furakh Yasu da vak Yasu, ndidarwar itar kwarne, “Æn varən nakha da ḏikakhana kənda vak zu kaf ḏitsaditsi?”

¹⁸ Ka niya tsitar, “Dam dəgal da vak udanen æn dləmdla kəs, kwararkhai kur kwarne, ‘A khərzəga sartar, da zuwun fəta ka kaf khwadga ḏitsaditsa zə furakhar.’ ”

¹⁹ Ka manga furakhen ndəkve kwara tərkhai Yasu, ka ḏikanəf itar ad kaf ḏitsaditsen.

²⁰ Bəlga kə khakhugw, ka ndzəga Yasu zə furakh sar kəlatəm mits kə zu kaf.

²¹ Madəv itar æn zu kaf, ka nəv Yasu tsitar, “Æn tækha kura tækha kə, kitakul æn kur, da sukwdu sukw.”

²² Ka bazala rəv tsitar char. Ka farsa itar ad ndidarwar ndida də fang fang kwarne, “Ka nagh Dadzikana?”

²³ Ka ngawga Yasu kwarne, “Ude æn zuwa kənda kaf æn kwat kitakul zin, in da sukwdu.

²⁴ Da əmtsa ndəkve a kwarga kadkad Zər Ud. Ai ya ḏangwa kə ude da sukwdu Zər Ud. Adara tsa kə yanən kuda, tsa yiga bud bi.”

²⁵ Ka nəv Yakhud dadake da sukwdu sukw, “Maləma, ka nagma?”

Ka ngawarkhai Yasu, “An, audzala khən kwarga kwar.”

²⁶ Madəv itar æn zu kaf, ka bəf Yasu ad brudi, udzala tsin æn kwarara us kə Yazhigəl, ka kwachanan. Batran kə furakh sar, niya tsitar, “Vəgharen, chawam chaw, zuwam zu.”

²⁷ Ka bəf ad kwate də yu inabi, udzala tsin kwarara us kə Yazhigəl, ka batran, niya tsitar, “Khəḑam khəḑ daghan nura.

²⁸ Ina vizhare a righanəf ad wilwa lanji Yazhigəl. Ai da ḏiduwwud wirva udakh zikən. Wirva ki ḑisa da khaipakh.

²⁹ Æn kwara kura kwara kə, aghba ka da khəḑ yu inabi bi, akwa sarte da khəḑa ka wilwa yu inabi zə kur æn tləksa Dadar.”

³⁰ Ka bəlga Yasu zə furakh sar ad ndus. Khalak yana, ka sawal itar, ka dal itar da tə ghuḑe də ufakh Oliv.

A kwarga Yasu ad ḏule da mana Bitrus ad tsugu sar
(Markus 14:27-31; Luk 22:31-34; Yukhan 13:36-38)

³¹ Ka nəv Yasu tsitar, “Æn khud vid khan, daghanura da khwaya kur dəgal, da ḏukda ḏuwa kur. Ngwade vindzan kwarne,

“ ‘Da kəḑga kəḑa kad dadak zighw,

Gida tuwagha da kwaza itar.’ ”

³² Ai æn tə khal kə tsiyakəf tsiya tsud æn ngitl, kən da dala təghər tsəkur da khaya Galili.”

³³ Ka ngawar khai Bitrus, “Itsa kwazga itar daghan, ən təghər kə däge da dzoghər də khə, na ka da khwaya dəgala, dūwakhs ka lingling bi.”

³⁴ Ka nəv Yasu kə Bitrus, “Ən təkha kha təkha kə, ən khud vid khan, kəda wuga kə ghwachik, da bəg tsugu tsakatsəg kha sig khəkərd.”

³⁵ Ka nəv Bitrus tsin, “Itsa da əmtsə kə, na ka da bəg tsugu tsakhatsəg bi.”
A kwarakhga ndəkyan chaləm furakh sar daghan.

A manga Yasu ad dəgau ən Getsemani

(Markus 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Ka dal Yasu dagha zə furakh sar da tə vaken ai dakhud Getsemani. Ka niya tsitar, “Ndzamga ndzəg ən van, dəgal da dəgau ən tə vin.”

³⁷ Ka dala zə Bitrus zə zar ya Zabadi na mits. Ka dzoghər bazala rəv zə dzamghər tsin.

³⁸ Ka niya tsitar, “Rəvara righan da baza rəv, ai da təgh kə kədkai. Gidam gida ən van, ndzamga ndzəg, ən gwitagwita zə kə.”

³⁹ Dal tsin da təvuk khədikən, ka khəmbəgan də khud khud, ka dəgau tsin, ni, “Dadara, da təkkin kə manawan, bəghər bə ad ina kə dlad. Tsakhənmina, däge ən naka ba da manud bi, khekwa däge ən nakha da manud.”

⁴⁰ Guyoghər tsin da vak furakh sar, ka tlatərgħər ən khən khar. Ka niya kə Bitrus, “Atsuk təgh bakh kur khəkərd daghur kə manga dəm zə ka, kə dæg aw kitakul biya?

⁴¹ Dem nikur zə dəgau, ki khek da bəla tsəkur da dləgd. A khayanəf sədikw, ma vəgha lədukəw.”

⁴² Ka gwidən dəgal tsin da dəgau kə dæg mits, ni, “Dadara, da kə ən manawa ba bəghəra inen kə tlad bi, ba ka khəbə khəbə kə. Manud däge ən nakh.”

⁴³ Gwioghər tsin saks da vak furakh sar, ka tlatərgħər ən khən khar, wirva khar ən di tsitar char.

⁴⁴ Ka gwidən dūwatərs Yasu, dala kə dæg khəkərd da dəgau, ən gwayars kə lav kitakul.

⁴⁵ Ka gwidən guyoghər da vak furakh sar, ka niya tsitar, “Dlakh kur ən khən khar zə fətəva? Vazam vaz, a sagħ sarte da bədu wud Zər Ud, da dəv kə li khaipakh.

⁴⁶ Tsiyam tsi, ndziyam dəgal. Auna khərzəga dadake da sukwdu sukwə saks da van.”

A viyava Yasu

(Markus 14:43-50; Luk 22:47-53; Yuxhan 18:3-12)

⁴⁷ Madəv Yasu dlən kwar lav, təkən Yakhud ai kitakul ən təb kə kəlatəm mits, a sagħ də dzakhava udakh zikən. Khwatan katsakarakh zə yaghwatakh ən dəvakh tar kə udakhen. Zikzikan na kə zil kəsakh, zə malanakhe ən təghər kə udakh kə bəlatərf.

⁴⁸ Yakhud dadak sukwdu sukwəna, audzala kəbitstər khai kəbitsə kə dza-khava udakhen kwarne, “Dadake da bruwa ka, in udanen, viyam vi.”

⁴⁹ Ka sagħ Yakhud ger da vak Yasu, niya tsin, “Maləm, ndzəga ndzəg gabər ən təghər tsəkha.” Ka duts khəpangwang sar tsin.

⁵⁰ Ka nəv Yasu tsin, “Tsaghwa mana däge a bəkhdəghər.”

Ka zəghvoghər udakhen, ka viga itar Yasu. Ka khutana itar char.

⁵¹ Ka fang ən təb kə liye dagh zə Yasu, ndədadal ad katsakar sar. Ka tsaḡgan ad vəb zikan na kə zil kəs, ka əntlardu ad tlim.

⁵² Ka nəv Yasu tsin, “Bəmbəg ad katsakaragh da kumbəgh sar.” Daga liye udzəva də katsakar, da əmtsən tukw katsakar itar.

⁵³ “Da khən kurana təgh bakh ka kə tatlaga Dadar kə mələku mēla? Ən dəvən dəva ka ʙələkandagh ad zar ʙələkh sar mal kə dəb ənkəwəkh ənkəwəkh sig kəlatəm mits (6,000 x 12) kə tlujiyakha?”

⁵⁴ Ai da ka takadga ka kə mələku mēl, da righa ndarud vindzan na kə lav Yazhigəle tsa kwargin kwarne, barari tsin dzoghər dzəg ndəkəyani?”

⁵⁵ Ka nəv Yasu kə dzakhəva udakhe a sa da viya vi, “A sawala də katsakar zə yaghwatakh kur kə da vika viya ngwadə sənkarə? Itsera kə khəna kən ndzəgan ən tsagdutsag ən Fəta Yazhigəl, a vikai ba kur bi.

⁵⁶ Ai daghan dəgakhana dzoghəra, a manga kə righada dəge vindzga tlayan-gakh Yazhigəl ən kadkadud.” Ka khwayala furakh sar daghan, dūwars itar.

Yasu ən təvuk kə Kayaf zə li taka lav

(Markus 14:53-65; Luk 22:54,55,63-71; Yukhan 18:13,14,19-24)

⁵⁷ Liye tsa viya Yasu, ka ʙal itar da fəta Kayaf, zikan na kə zil kəs. Li tsagdu ndzikha ndzikh zə malanakh ən təghər kə udakh audzala itar ən dzafkhai dzəg ən vin.

⁵⁸ Bitrus tsuguna an gatātərsk kə bit, tangw da tə ʙəlvəkh zikan na kə zil kəs. Da tsina, ndzəgan zə li uf udakh kə vaz dule da mbasda dəge da dzoghər dzəg.

⁵⁹ Zik zikan na kə zil kəsəkh zə daghan li taka lav, ən gat udakhe da əntlarva lav fila fila itar ən təghər kə Yasu, kə nəghda kəda kəda tsitar.

⁶⁰ Itsa kitakula a mbəladu ba itar bi, tsakhənmina zikən udakhe a sarawal kə ngatlarva fil. Kə dēg mbasa ka sawala ud mits,

⁶¹ Ka nəv itar, “Nəv udanən, ‘Təkha ka kə khətana Fəta Yazhigəl, ndərga kən khəna khəkərd.’ ”

⁶² Ka tsiyif zikan na kə zil kəs, ka niya kə Yasu, “Na kha də dəge təkha kha kə kwargan ən təghər kə lave ən kwarud ən təghər tsəkha?”

⁶³ A mbəda ba Yasu ad khay bi.

Ka nəv zikan na kə zil kəs tsin tsəgun, “A takad khe ka, a dzakhəf ka də Yazhigəl dadak saf, kwara kənda kwar, da kha Kristu, Zər Yazhigəl.”

⁶⁴ Ka nəv Yasu tsin, “An kalkal ndəkve kwargakh.” Ai ən kwara kura kwara kə, tsiyif təkən, da nəgha nəgha kur Zər Ud ən ndzəgan ən tə dəva kaf Dadak Ndangan daghan, tsuguna ən səgdagh ən ghwik ən gharazhigəl.

⁶⁵ Ka kwakhdu zikan na kə zil kəs ad katlang sar, ka ni, “A nenenan ad Yazhigəl, wirva yan, uda dla lava tsəkiyam ən gat tlərna shidakhi? Təkhiina a tsəna tsəkur ad nena Yazhigəle a mangin.

⁶⁶ Uda dāyaghəruri?”

Ka ngawa tsitar kwarne, “Khwaran sara kədgud.”

⁶⁷ Ka tafarve tar ad shaghwwai ən tə vakdi, ka kədəf itar. Chaləmakh tsuguna dāyarwar itar mekhwpeng.

⁶⁸ Ən kwar kwarne, “Kwara kənda kwar, kha Kristu, dadake barghər Yazhigəl ad dəv, war kə kədkhəfi?”

A bəga Bitrus ad tsugu tsa Yasu

(Markus 14:66-72; Luk 22:56-62; Yukhan 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Ən tə sarta yayena, ən ndzəgan Bitrus ən tə ʙəlvəgh məghen, ka sasəg kə dugh kudig məghen da vak sar, ka ni, “Fang ghəragha ən təb kə liye zə Yasu ud Galili nə”

⁷⁰ Ka bəgan ad tsugu tsa Yasu ən təvuk tar daghan. Ka ni, “Ən tsa ba ka dəge ən kwara kha lavən təghər bi.”

⁷¹ Ka dala Bitrus da tə ghay rang, ka nəgha nəgh kə tlərna dugh kudig, ka niya kə udakhe ən ghitsən vin, “Ina kə uda, dagh itar zə Yasu ud ya Nazarat.”

⁷² Ka gwidən bəg tsugu tsin, zəva wadə tsin kwarne, “Ən tsa ba va ka də udan na bi.”

⁷³ Zula khəfikən, ka sasəg kə li ən ghitsən vinen da vak Bitrus. Ka nəv itar tsin, “Kadkadiya gheragha fang khən təb tar, wirva ghaye ən kwara kha, in kə mətłakhai.”

⁷⁴ Ka farsa Bitrus ad tlap ghərsar, zəva wadə tsin kwarne, “Ən tsa ba ka də udan na bi.”

Təvin təvin ka wuga kə ghwachik.

⁷⁵ Ka dzamana Bitrus ad lav ai tsa kwararkhe Yasu kwarne, “Kəda wuga kə ghwachik, da bəg tsugu tsatsəgarakh sig khəkərd.” Ka dal da mel, ka tuwa tsin char.

27

*A bavala Yasu da təvuk Bilatus Gwumn kə takara lav
(Markus 15:1; Luk 23:1-2; Yukhan 18:28-32)*

¹ Pərtə kədl, daghan zikzikan na kə zil kəsakh zə malanakhe ən təghər kə dlam, ka dəyakavu itar dzanak kə kəf Yasu.

² Ka ngwudana itar, bo itar ən təvuk, bala itar da vak Bilatus Gwumn.

*A kədgə Yakhud ad ghər sar ən tə dəva də khərt ghər sar
(Furakh 1:18-19)*

³ Vazga kə Yakhud dadake sukwdu Yasu kwarne a təkavarna lav əmtsa kə Yasu, ka bazala rəv tsin də dəge a mangin. Ka sa da vak zikzikan na kə zil kəsakh zə malanakh ən təghər kə dlam, guyatərnəf ad kwaḅ dawan kulkhəkərdən.

⁴ Ni, “A manga ka khaip, kə sukwdu dadake kwal də ghaz.” Ka nəv itar, “Uda dangwundi? Ya dangwa yan.”

⁵ Ka diyars ad kwaḅ dawanen ən Fəta Yazhigəl, sawala, dakavala, ka khərtgan ad ghərsar.

⁶ Ka khutsanəf zikzikan na kə zil kəsakhen ad kwaḅen. Ka nəv itar, “Kalkal ba dığa kwaḅ na tsud, ən vake dıdud kwaḅ Fəta Yazhigəl bi. Wirva kwaḅ vizhinen.”

⁷ Ka dəyakavu itar dzanak, ka sugwa itar vak dadake ndar dəg ndər də kwaḅen. Ki da nəga tsin kə gidəngitl kəstəłakh.

⁸ Wirva yan, sakhkana ən dākha kə yanud ad vaken də Vak Vizh.

⁹ Wirva yan, a righif lave tsa kwarga Rimi tlayang. Kwarne, “Ka ḅəf itar kwaḅ dawan kulkhəkərdən, gane tsa kurga udakh ya Izrail kə pələpəl ən təghər tsin.

¹⁰ Sukgwa itar vak dadak ndar dəg ndər də kwaḅen, ndəkve tsa kwarakhai Yazhigəl Dadzikan.”

*A ndidakharwal Bilatus kə Yasu
(Markus 15:2-5; Luk 23:3-5; Yukhan 18:33-38)*

¹¹ Madəv Yasu ən ghitsən təvuk kə Bilatus Gwumn, ka ndidarwar Gwumn kwarne, “Kha nagh shik ya Yakhudakha?” Ka nəv Yasu tsin, “An, kalkal a kwargakh.”

¹² Ai kwarakhga kə zikzikan na kə zil kəsakh zə malanakh ən təghər kə dlam, ad lav ghaze a əntlarva itar, a mbəda ba də ghay bi.

¹³ Ka nəv Bilatus tsin, “A tsəna bakha daghan lavakhan na ngatłakhvuda?”

¹⁴ A mbəda ba Yasu ad itsauda bi. Itsən təghər kə kitakul kə lavakhe a əntlarva itar bi. A ndawanəf ad Gwumn char.

A əntlavarnəf lav əmtsa kə Yasu

(Markus 15:6-15; Luk 23:13-25; Yukhan 18:39; 19:16)

¹⁵ Ən te itsera kə sarta khwadga fudkəs ditsa dits, a kuyala Gwumn ən ɓalars dadak khaip kitakul səgawal ən gud sal. Ai naghga dlamakh ad ɓəlers ɓəl.

¹⁶ Ən tə yanən kə sart, nəg udanen ai tsaghud, a dəmal ən gud sal, ɗakha sara Barabas.

¹⁷ Dzafkhai kə udakha, ka ndidatərwar Bilatus kwarne, “War na kur ɓəlakurnars ɓəla tsəki? Yasu Barabase, naghga Yasu ai ən ɗakhɗud də Kristu khi?”

¹⁸ A ndidga Bilatus ad ndida na ndəkyan, wirva tsatsin kwarne, a bədu itar ad Yasu ən dən sar kə wirva shilga.

¹⁹ Uk yan fang bi, madən Bilatus ən ndzəgan ən tə vij taka lav, ka ɓələnəf nus sar ad ud də lava kə kwararkhai kwara kwarne, “Duwars duwa kwar lav ən təghər kə dadake kwal khaipən. Wirva a mbaka dlad char, ən təghər kina kə ud khan ən suwan.”

²⁰ Təkən zikzikan na kə zil kəsakh zə malanakh ən təghər kə dlam, shakhanəf itar udakh kə kwar kwarne, duwars duwud Barabas, ka kəɗgud Yasu.

²¹ Ka gwidən ndidatərwal Bilatus kə dzakhava udakh. “Warek ən təb tar ən nakur ɓəlakurnars ɓəla tsəki?”

Nəv itara, “Barabas.”

²² Ka ndidatərwal Bilatus kwarne, “Ai uɗa da mana ka də Yasu ai ɗakhud də Kristuwi?”

Nəv itar daghana, “Khərtəga khərtud.”

²³ Ka ndidatərwar Bilatus kwarne, “Wirva uɗi? Uɗa dæg bəzane a mangini?” Ka səga dɗichaw kə udakh kwarne, “khərtəga khərtud.”

²⁴ Vazga kə Bilatus aghba dəge təkhiin kə mangan bi, tsugun a katlgan kwarne udakha ən tsikwva kə tsiya gadl. Ka ənəkəf ad yu, pargan ad dəvakhsar ən tə vuk dzakhava udakh. Ka ni, “Na vizh ina kə ud ən kwindara bi. Ya ɗangur yan.”

²⁵ Ka ngauga udakhen daghan kwarne, “Nalnəg vizh sar ən kwindənda zə kwinda zarakhənd.”

²⁶ Ka ɓəlatərnars ad Barabas. Ən təkhal kə ba udakh tsin kə wadzaru kiɓ kə Yasu, ka bədu kə khərtəga khərt.

A tsafanəf Tlujiyakh ad Yasu

(Markus 15:16-20; Yukhan 19:2-3)

²⁷ Ka ɓalɓa kə tlujiyakh Gwumna Bilatus ad Yasu da tə ɓəlvagh Gwumn, daghan tlujiyakhe ən ɗakwalen tsuguna a tsarghər itar.

²⁸ Sakhardo itar kadlang, ka talarəm itar shalaraz, khulf katlang shikakh.

²⁹ Mbusaga itar dzakw man tləks ən dəva kaf sar. Khala kə yana ka kalaga itar juguv ən tə vuk sar, ka tsafatsafa tsitar, ka nəv itar, “Dæg safagh da tə uragh, Shik ya Yakhudakh.”

³⁰ Tafariwa itar shaghwwai da tə vəgh. Ka chawarvar itar yaghwat man tləksen, dlaghər khai itar kəda din ən ghər tsəgun.

³¹ Udzaɓ tsitar ən tsafatsafa, ka sakhardu itar gabag man tləkse tsa talarəm itar. Ka talarəm itar katlangakh sar. Ka ɓələndo itar ən təvuk, ka ɓala itar kə wirva khərtəga khərt.

A khərtava Yasu

(Markus 15:21-32; Luk 23:26-43; Yukhan 19:17-27)

³² Madəv itar ən təghər kə dəga, ka gamga itar zə ud ya Sayirin, dəkha sara Siman. Ka barghər itar də ndzəd ad zəb ufa khərte da khərtud Yasu.

³³ Sara da vake ən dəkhud də Golgot (dəge ən tukuwina in, vak tlatl ghər).

³⁴ Ən vin a bara itar yu inabi laβan də dəg dəkhdəkhan. Tapana tsina, ka kalwal kə khəbakhəb.

³⁵ Ən təkhal kə khərtəga khərta tsitar ən tə ufa khərt, ka man tsats tsitar ki da taka gabagakh sar.

³⁶ Ən təkhal kə yana, ka ndzakhga itar ən tə vin kə ufauf.

³⁷ Ka tsakhga itar ad ghaza sare ən kwara itar, ən tə vakghər sar kwarne, “INA YASU, SHIK YA YAKHUDAKH.”

³⁸ Khərtga itar tsugun ad sənkarakh mits ən təvəgh kə Yasu. Fanga ən tə dəva kaf tsin, yan tsuguna ən tə dəva dleb sar.

³⁹ Udakhe ən dēgal, ka tsafatsafa itar ad Yasu, ka kadaghər itar.

⁴⁰ Ka nəv itar, “Khai ən kwarne təkhakha ka kə khətana Fəta Yazhigəl, ka gwidən ndərgakhən tə khəna khəkərd. Ai kata də ghəragh. Da Zər Yazhigəl khə, sodagh səg ən tə ufa khərtan.”

⁴¹ Ndəkyan tsugun kə zikzikan na kə zil kəsakh, zə li tsagdu ndzikha ndzikh Mus, zə malanakh ən təghər kə dlam, ka tsafatsafa tsitar kwarne,

⁴² “A katgan ad yakhai, in tsuguna a piyarwal kat ghər sar. Shik ya Izrail bakhini? Sodagh səgin ən tə ufa khərtana təkhin, ka fadəghəro kənda din.

⁴³ A bo də ghər ən tə Yazhigəl. Ai katga kata Yazhigəlen təkhin, dən wayawayin. Wirva Zər Yazhigəl ka ni.”

⁴⁴ Ndəkyan sənkarakh ai khərt tərkhai ud dagh, ghərtar tsuguna kwarar khai itar lav bəzan.

Əmtsa Yasu

(Markus 15:33-41; Luk 23:44-49; Yukhan 19:28-30)

⁴⁵ Ən tə fatsi təghər, ka khədardu ngurtl ad khaya kəsən daghan, tangw da tə karfi khəkərda khakhug.

⁴⁶ Ən tə kalkala karfi khəkərda khahughen, ka tləkha tsin char kwarne, “Elo, Elo, lama sabaktani?” Dəge ən tukuwina in, “Yazhigəla, Yazhigəla, a dukədai ndar kha ndikini?”

⁴⁷ Chaləm udakhe ən ghitsən təvin, tsəna tsitar ad inen, ka nəv itar, “Ina kə uda, ən dəkh Ili Tlayang.”

⁴⁸ Ən dəvən dəva, ka khwayala fang ən təb tar, bədəghər ad zər ndəma ndəm, luβanan ən yu Inabi kwəkrekan. Sıbau ən tə yaghwat, ka talaro kə Yasu kə dutsaduts.

⁴⁹ Ka nəv chaləmakh, “A dūwaman ndan, nəgha nəgha kiyam ndan patak da səgadagh Ili da katakat.”

⁵⁰ Ka gwidən Yasu ən tləkha char, ka dī safa tsin, bawala safa sar.

⁵¹ Ən tə yanən kə sart, ləgwiit ghay gud ai ən Fəta Yazhigəla tidəm mits, tsif ən tə vak ghər kakh da tə khay. Khay tsuguna a gidikəfkhai, tidəkhəm kurakh.

⁵² Ka chaβga ngitlakha ngwarəf itar. Zikən udakh ya Yazhigəle tsa rugana, a tsayətərfud də saf.

⁵³ Sakhawal itar ən ngitlakh tar. Ən khal kə tsif tsiya kə Yasu ən ngitl, ka dal itar da Wurshalim, chuwaɖadan kə dləmda kəs. A mədlawa itar kə udakh zikən.

⁵⁴ Nəgha kə zikan kə tluji zə chaləm tlujiyakhe ən uf Yasu ad mbəda pəgdəm zə daghan dəgakhe dzoghər, a gadzəf itar char. Ka nəv itar. “Zər Yazhigəl ina kadi kadi.”

⁵⁵ Næg chaləm nughwaskh zikən tsugun ən vinen, ən vaza vaza kə bit. Liye tsa gatars kə Yasu gwil səgawal ən Galili, ən nəgharu nəgha itar.

⁵⁶ Ən təb tara nəg Maryam ən kəs ya Magdal, zə Maryam bab Yakub zə Yusuvu, zə nus Zabadi.

Dule a khəđud Yasu

(Markus 15:42-47; Luk 23:50-56; Yukhan 19:38-42)

⁵⁷ Bəlga kə khakhug, ka sa ud ya Armati, dadak tluwadal, ɖakha sara Yusuvu. In tsuguna fura Yasu.

⁵⁸ Ka da da vak Bilatus shik da takad tluvəgha Yasu. Ka kwara tərkhai Bilatus ad bara tluvəgha Yasu tsud kə Yusuvu.

⁵⁹ Ka bəf Yusuvu ad tluvəgha Yasu, mbusanəm ən wilwa lapin.

⁶⁰ Ka khənanan Yusuvu ən gitl sare tsa khuradalin ən khurzəzə. Ka tləgaru ad kur zikan, ka təkaval.

⁶¹ Maryam ən kəs ya Magdal, zə tlərne ai ɖakhɖud də Maryam ən ndzəgan itar ən vin, ən vaza ger da tə ngitlen.

A bava udakh kə uf ngitla Yasu

⁶² Təkəɖla sar kə fitsa fətav, ka dala zikzikan na kə zil kəsakh zə Farisakh da vak Bilatus.

⁶³ Nəv itar, “Dəg safagh da tə uragh, a dzamana kənda ad sarte tsa dla dadak valdu udakh na də saf, kwarne, ‘Fitsa khəkərdə da tsiya ka də saf.’

⁶⁴ Wirva yan, babəg ad udakh kə uf ngitlen char tangw da tə khəna khəkərd. Ki khek dəgal kə furakh sar da gəl tluvəgh sar, kwarar khai itar kə udakh tsugun kwarne, ‘A tsiyif ən ngitl. Ya valdu udakhe kə dəg mbas, da malamala də dəg chak kə bəz.’

⁶⁵ Ka nəv Bilatus tsitar, “Khutsaməf tlujiyakh, dam da ufaufa ad ngitlen, khalavuuwa təkbur.”

⁶⁶ Ka dəgala itar kə gadlara gəma gəma kə itsawar ad ngitlen, ən tə dəva də tsakhga jakva ndzəda shik ən tə kur ghay ngitlen. Tsəguna ka ba itar tlujiyakh kə ufauf.

28

Tsiya Yasu ən ngitl

(Markus 16:1-8; Luk 24:1-12; Yukhan 20:1-10)

¹ Ən təkhal kə fətav, təkətlapərt fitsa tugwa chak kə kasuk, Maryam ən kəs ya Magdal zə tlərne ai ɖakhɖud də Maryam, dala itar da nəgha ngitl.

² Kəda dəgal tsitar, a mangud mbəda pəgdəm, wirva zərɖəla Dadzikan a sodagh ən gharazhigəl, tləgarwar ad kur ən tukw ngitlen, ka ndzo ən təf.

³ Da nəgha tsəkha ən wuɖa tsuwadad, katlangan vəgha sar tsuguna til ndək chachad.

⁴ Nəgha kə li ufa ngitlen, a gədzəf itar char, ka təga vəgh tsitar. Mbadakhga itar da khay ngwada əmtsa udakh.

⁵ Ai ka nəv zərɖəla Yazhigəlen kə nughwasakhen, “Gədzam bi, tsatsəka Yasu ən gata kur, ai tsa khərtavan.

⁶ Aghbən vana bi, a tsif ndək vai tsa kwargin. Ausəgam nəghama nəgha vakai tsa khənganin.

⁷ Damdəgal kujad kujad, kwaramartər khai kwar kə furakh sar kwarne, ‘A tsiyif ən ngitl. Kəvena ən təvukur in da dal tsəkur da Galili. Da nəghən vin kur.’ Tsənam tsən, niya audzal kən kwarakur khai kwar.”

⁸ Ka duwars itar ad vak ngitl kujad kujad, dæ gædza zæ khwadga char. Khwayala itar da kwarara kwara kə furakh sar.

⁹ Dzagwdlam ka tlatærhær Yasu kə nughwasakhen, ka niya tsitar, “Gæbær æn tæghær kə tsækur.” Ka zæghvoghær itar da vak sar, khwtana itar æn tæ sigakh sar, ka dabanæf itar.

¹⁰ Ka næv Yasu tsitar, “Gædzam bi. Dam da kwarara kə zar babakhar dæg itar da Galili, æn vin da næghaka itar.”

Dæge a kwaradala li ufngitl Yasu

¹¹ Madæv nughwasakhen æn tæghær dæga tar, chalæm kə li uf ngitlen dagh itar daks da dlæmdla kəs, ka tugwarkhai itar ak zikzikan na kə zil kəsakh ad dæga dægakhe a dzoghær.

¹² Dzafkhai zikzikan na kə zil kəsakh zæ malanakh æn tæghær kə udakh dæya kavu itar lavakh æn tæb tar kwarne, batæra bæg itar kwað kə tlujiyakhna zikæn.

¹³ Næv itar kə tlujiyakhen, “Dæge da kwara kur, ‘Furakh sar kə sa kævid kə gælalgæl, madæv kænd æn khar.’

¹⁴ Da dagh lavana da tlim kə Gwumn, da kwarara lava kænd kwarne na ghazur bi, wirva yan na dæge da gæma kuran bi.”

¹⁵ Ka chauga tlujiyakh ad kwaðen, manga itar ndækve tsa kwara tærkhai yud. Ina kə lava sakhkana, dla Yahudakh æn kwarakha kavu kwar æn tæb tar.

Tlære a batæra Yasu kə furakh sar

(Markus 16:14-18; Luk 24:36-49; Yushman 20:19-23; Furakh 1:6-8)

¹⁶ Ka dægala kə furakhan na kælætæm kitakw da Galili, do itar da ghuðe tsa kwara tærkhai Yasu.

¹⁷ Nægha tsitara, ka dabanæf itar, ai yakhaye æn tæb tar a khayanæf ba itar kwarne patak in bi.

¹⁸ Ka sa Yasu khærzha ditar, ka ni, “Daga ndzæde æn gharazhigæl zen lard, a baka tsækud.

¹⁹ Wirva yan, dam da nandal udakh æn lard daghan kə næga kə furakhær. Paratæra para kur æn dækha Dada, zæ Zæra, zæ Sædikw Yazhigæl.

²⁰ Ka tsagatærdi tsaga kur, kə tsænaru kə dæga dægakhai a kwarakur khai kə. Da dagha ka zæ kur tsika fatsi, tangw da tæ mbasa lard.”